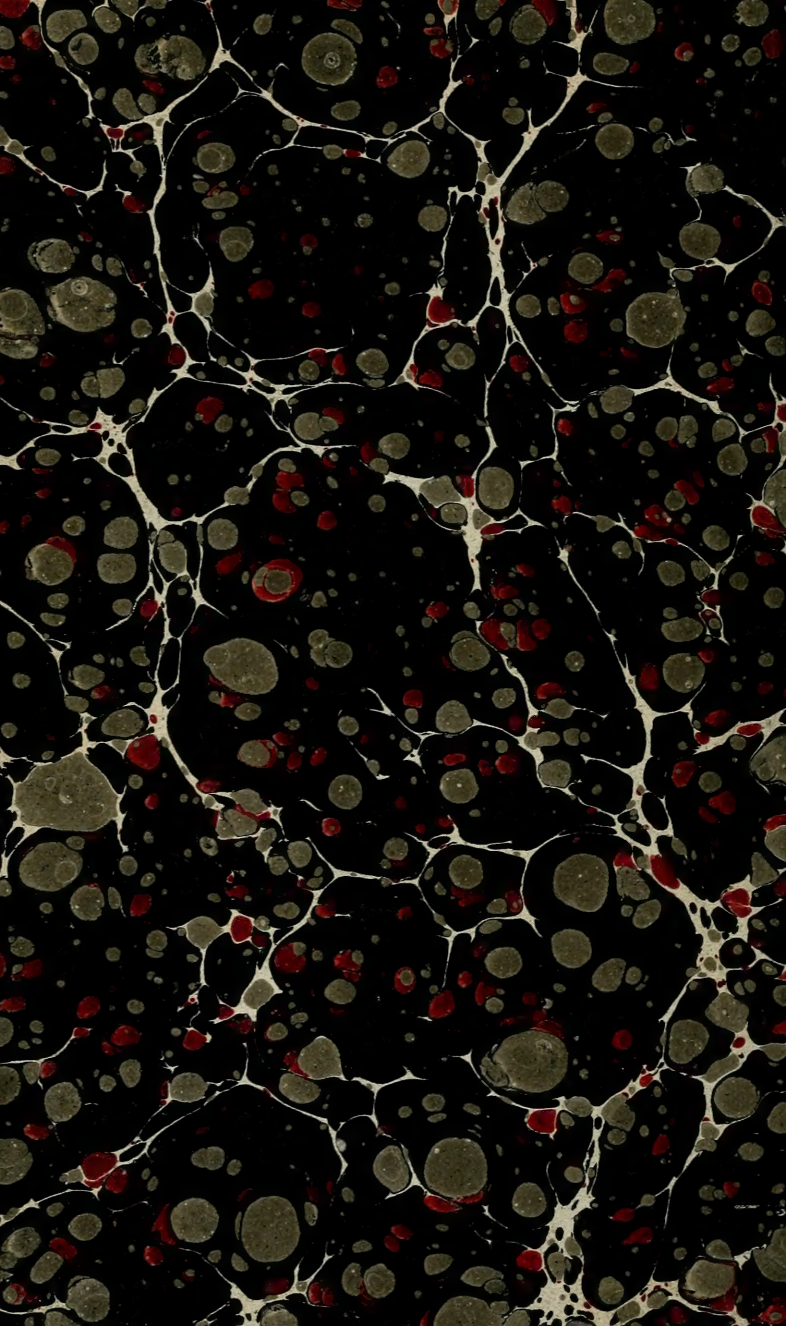
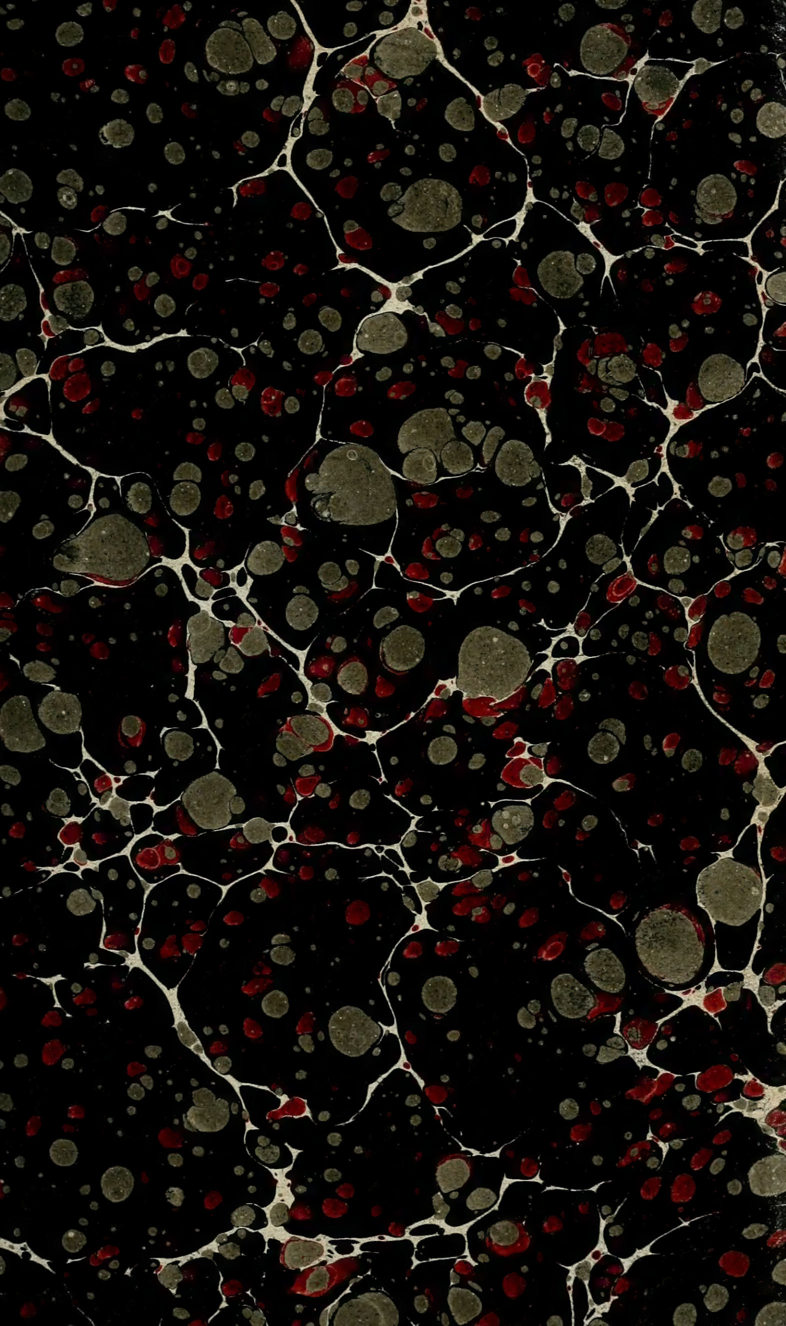

3 1761 06634715 4

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/samladedikter05snoi

711

CARL SNOILSKY

SAMLADE DIKTER

V

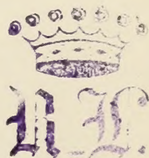
SAMLADE DIKTER

AF

CARL SNOILSKY

FEMTE BANDET

R L.

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG

rief
TB
41770
v.5

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG
1904

GOETHE

VISOR OCH DIKTER

POETISKA ÖFVERSÄTTNINGAR

Den nya Amadis.

I min späda barndomsdag
Hölls jag innelyckt;
Satt så under tidens flykt
Ensam med mitt jag
Som i moders lif.

Men du vardt min fröjd och tröst,
Gyllne fantasi!
Och med eldigt hjältebröst
Jag som prins drog fri
Ut på äfventyr.

Byggde borgar, bröt dem ned,
Borgar af kristall,
Och när ridderligt jag stred,
Vardt det drakens fall.
Hvilken man jag var!

Kungadottern, fångna mön,
Räddad af mitt mod,
Gaf sig själf åt mig till lön;
Taffeln dukad stod
Och jag var så kär!

Hennes kyss var gudabröd,
Het som vinets rus.
Jag af kärlek mest var död!
Hon var gjord af ljus,
Sol och regnbågsfärg!

Hvem tog henne bort från mig?
Intet magiskt band
Höll den flyende då kvar?
Hvar är hennes land?
Hvar går vägen, hvar?

Musernas gunstling.

Kring skogar och kring ängar
Med sång till spända strängar
Jag drar från trakt till trakt.
När mina visor klinga,
Rundt om mig ser jag svinga
Allting i samma takt.

Min längtan genast firar
Den första brodd, som spirar
Förlöst ur vintertvång;
Och om det också hände,
Att vintern återvände,
Är våren i min sång.

Min blomsterdröm jag prisar
Ännu på blanka isar,
Och allt är lust och ro!
Så randas nya fröjder
På sommargröna höjder,
Där glada mänskor bo.

Och när i lundens sköte
De unga hålla möte,
Jag sätter fart däri,
Bland tröga tar jag makten,
De snurra om i takten
Utaf min melodi.

I muser, I som gifvit
Mig vingad oro, drifvit
Mig vidt från hemmet ut,
När, hulda, skall jag hinna
Till er, att hvilan finna
I eder famn till slut?

Växelsång till dans.

De likgiltiga.

Kom nu, min sköna, så vilja vi dansa;
Dans hör tillsamman med festen i dag.
Är du min brud ej, så kan du det blifva,
Blir du det aldrig, så dansa vi dock.
Kom nu, min sköna, så vilja vi dansa;
Dansen förhärligar festen i dag.

De älskande.

Utan dig, älskade, hvad vore festen?
Utan dig, dyra, hvad vore väl dans?
Vore du min ej, jag ville ej dansa,
När du mig älskar, är lifvet en fest.
Utan dig, älskade, hvad vore festen?
Utan dig, dyra, hvad vore väl dans?

De likgiltiga.

Låt dem få älska och låt du oss dansa!
Smäktande kärlek ej bryr sig om dans.
Medan vi svinga i glädtiga ringar,
Smyga de andra till skymmande park.
Låt dem få älska och låt du oss dansa!
Smäktande kärlek ej bryr sig om dans.

De Älskande.

Låt dem få svinga och låt du oss vandra!
Kärlekens vandring är himlaljuf dans.
Amor är nära och hör hur de håna,
Hämnd skall han taga och taga den snart.
Låt dem få svinga och låt du oss vandra!
Kärlekens vandring är himlaljuf dans.

Vildros.

Gossen såg en vildros stå,
Vildros röd på ljungen.
Strax han sprang att henne få,
Hon var täck att se uppå,
Morgonfrisk utsprungen.
Vildros, vildros, vildros röd,
Vildros röd på ljungen.

Gossen sad': jag bryter dig,
Vildros röd på ljungen!
Vildros sad': jag sticker dig,
Så du sent skall glömma mig —
Tål ej så bli tvungen.
Vildros, vildros, vildros röd,
Vildros röd på ljungen.

Men han bröt, trots ack och ve,
Vildros röd på ljungen.
Hur hon stack, det måste ske
Att ändock hon fick sig ge,
Var så illa tvungen.
Vildros, vildros, vildros röd,
Vildros röd på ljungen.

Serenad.

Lyssna ur kuddens gömma
Halft i din dröm, jag ber!
Strängarnes välljud strömma —
Slumra, hvad vill du mer?

Strängarnes välljud strömma,
Stjärnklara hvalfvet ser
Känslor odödligt ömma —
Slumra, hvad vill du mer?

Känslor, odödligt ömma,
Höja till himlens sfär.
Jorden du lät mig glömma —
Slumra, hvad vill du mer?

Jord, som du lät mig glömma,
Här ej ett skygd mig ger.
Du mig till köld nänns döma!
Slumra, hvad vill du mer?

Du mig till köld nänns döma,
Medan i dröm du ler!
Ack, i din kuddes gömma
Slumra, hvad vill du mer?

Lilis park.

Det finns ej ett menageri
Likt det som gör min Lilis gamman.
Hvad mängd kuriösa djur där råkat samman!
Hon vet ej själf hur de fåtts in däri.
Där hoppar, springer, flaxar oupphörligt
Med vingar klippta vederbörligt
Förgjorda prinsars fångna här,
Och hvar och en obotligt kär.

»Hvad heter féen? Lili? — Spörj icke mer!
Bli ni bekanta, då Gud nåde er!

Hvad rusning och hvad fjäderbrusning,
Så snart hon syns på tröskelns rand
Med korgen, full af bröd, uti sin hand!
De klucka, snattra af förtjusning!

Alla träd, alla buskar bli som lefvande i parken,
Hela svärmar slå ned på marken
Till hennes fötter; ja, ur dammarnes krusning
Titta helt otåligt fiskarne opp:
Och så strör hon smulorna ut till sin tropp
Med en blick, som gudar kan locka,
Att ej tala om djuren. De kackla, de plocka.

Om minsta smula de kappas,
De tumla öfver hvarandra och nappas,
De knuffas, de puffas och slitas,
Hacka hvarandra i nacken och bitas,
Och detta för en brödbit blott,
En torr, som, skänkt af dessa sköna händer,
Ambrosiskt smakar, gudagodt!
Men denna blick, ack, denna ton,
Då hon ropar: *pull, pull!*
Droge örnen ner från Jupiters tron.
Ja, Venus' dufvopar
Och påfågeln själf från Junos char,
Jag svär, hit komme de genast,
Förnumme de i fjärran den tonen allenast.

Så har hon narrat hit ur hans skog
En ouppfostrad björn med vilda later
Och gett honom dessa tamdjur till kamrater.
Hans frihet hon helt finurligt tog,
Gjorde också honom tam nära nog —
Det vill säga, till en viss grad, förstår sig.
Hur skön och ack, hur god
Syntes hon mig! Jag gifvit mitt blod
För att förfriska hennes blommor bara.

»Ni sade *jag*. Hvem? Hvad för slag?»
Jo, rent ut taladt, björnen det är jag.
Fångad och snärjd i knyppelspetsen,
Vid hennes fötter lagd i silkessnara!
Men hur jag råkat in i kretsen,

En annan gång jag er förtälja vill.
I dag är jag för arg därtill.

Står jag vid hörnet, go' vänner,
Och hör på afstånd allt detta pladder,
Ser detta fjäskande och fladder,
Vänder jag om
— Brum, brum! —
Och bort ett litet stycke jag ränner.
Och ser mig om
— Brum, brum! —
Och åter igen ett stycke jag ränner
Och vänder ändå slutligen om.

Nu fram den gamla anden bryter,
Nu skummar het af harm och ryter
Min vildhets innersta natur:
Du narr — kanariefågel, leksaksdjur,
Ekorre, som för nötter klättrar!
Min manke, borstig, rister sina fjättrar —
Jag skogens frie son!
Den klippta busken ser på mig med hån.
Från gräsplan, glättad, sammetslen,
Från denna buxboms-häck, som räcker
Åt mig lång näsa, nu min flykt jag sträcker
Bort till den allra dunklaste allén.
Jag hägnaden vill spränga,
Öfver planket mig svänga —
Men aldrig det språnget sker!
En trolldom håller mig tillbaka,
Jag kan ej bandet från mig skaka,
Jag kämpar väl, men mäktar sist ej mer.

Se'n ligger jag vid konstgjorda kaskader,
Skär tänder, vältrar mig till hälften död.
Men ack, i parken till min nöd
Här lyssna blott porslins-dryader.

Med ens — ha, hvilken ton!
Af salighet sig alla fibrer röra.
I sin boské därborta sjunger hon,
Den ljufva stämman åter får jag höra.
Af vällukt står den ljumma luften full.
Ack, då hon sjunger, är det för min skull?
Rabatterna jag skyr ej att förstöra,
Jag trampar ner allting som står emot,
Och — djuret ligger framför hennes fot.

Hon ser på honom: »just en best, men kollrig!
Att vara björn för mild,
Att vara pudel för vild,
Så klumpig, lurfvig, knollrig!»
Hon stryker hans rygg med den lilla foten —
Han tror sig vara i paradis,
Det känns i innersta hjärteroten:
Hon småler lugn på vanligt vis.
Jag kysser skon, jag slickar dess såla
Så höfviskt som en björn förmår,
Och hon i bästa fall vill tåla
Att sakta upp till hennes knä jag når.
Det roar henne mig i örat rycka
Och så en riktigt duktig dask jag får —
Jag brummar, fylld af öfversvinnlig lycka!

Med ljufva hånord hon mig eggar blott:
»Allons tout doux! Eh, la menotte!
Et faites serviteur
Comme un joli seigneur!»
Med skratt och lek så fortgår tokeriet;
Fast ofta gäckad, hoppas jag alltjämt.
Men visar jag mig glömsk af slafveriet,
Dras åter bandet till bestämdt.

Hon äger ock en flaska eldig nektar
— Slik honung har ej jordens rund! —
Af björnens kärlek rörd, hon i en lycklig stund
Med fingret stryker litet på hans mund,
En droppe blott, då hennes best försmäktar!
Så lämnar hon mig ensam, flyr i hast;
Men, löst ur kedjan, är jag lika fast.
I hennes spår jag snokar kring beständigt,
Jag letar, vredgas — det är för eländigt!
Dock sådant gör ej henne hufvudbry,
Min fröjd, mitt kval för henne intet gälla.
På glänt ibland hon brukar grinden ställa
Och tittar på mig skälmskt, ifall jag ej vill fly.

Och jag — I gudar, hören mina böner:
Förinten den förtrollning som jag röner!
Förunnen mig den frihet förr jag haft!
Men viljen I ej lösa mina remmar,
Förgäfves ej jag spänner dessa lemmar,
Jag känner det — jag svär: än har jag kraft.

Hvem köper kärleksgudar?

Af alla vackra varor,
Till fals för marknadsskaror,
Är väl den allra bästa,
Hvarmed vi här er fresta,
Från fjärran land er bringa.
Hör tonerna, som klinga:
Se hvilka vackra fåglar!
De fås till salu här.

Se först den stora kaxen,
Så lustig och tilltagsen!
Hur muntert ner han hoppar
Från buskar och från toppar!
Nu flög han upp — se bara!
På mer beröm vi spara.
Se blott den muntra fågeln!
Han finns till salu här.

Den mindre är ej illa:
Han tycks så tam och stilla,
Liksom han icke vore
Inmarig som den store.

Där ni det minst kan ana,
Är skälmeri hans vana.
Den skälmska lilla fågeln
Han finns till salu här.

Så ha vi denna ljufva
Och söta turturdufva!
Hos flickor, fina, nätta
Vill turturn helst sig sätta.
Dit känner den sig dragen
Att kuttra hela dagen.
Den kära lilla fågeln
Han finns till salu här.

Vi säga icke mera,
Men be er blott probera!
Allt nytt är dem i smaken;
Fast trohet — på den saken
Man sig ej bref betingar.
De hafva alla vingar —
Men hvilka rara fåglar
Och hvilken god affär!

Mars.

Det fallit snö i flockar,
Ty än ej slog den stund,
Som fram små blomster lockar,
Som fram små blomster lockar
Till ögonlust i lund.

En solblick flyktigt fager
Oss gäckar blott ännu,
Och svalan själf bedrager,
Och svalan själf bedrager —
Hon kommer ensam ju!

Hur har jag ensam gamman,
Om våren ock är när?
Men komma två tillsamman,
Blott du och jag tillsamman,
Är sommarn genast här!

Maj.

Lätta silfverskyar simma
I den ljumma rymden drifna
Solen sänder genom dimma
Milda strålar, floromgifna.
Insjöns dyning smyger sakta
Intill strandens hvilostad:
Att i spegeln sig betrakta,
Tvagna som af arlabad,
Röra sig de späda blad.

Allt är lugnt, sefiren tiger,
Men i löfvet lätt det ruskar.
Som en suck af trånad stiger
Svällande ur träd och buskar.
Och nu kan jag allt förklara:
Kärleksgudar ur hvar vrå
Myllra fram, bevingad skara.
Samma morgon födt de små
Syskonpiltar, två och två.

De ett tak få brådt att fläta...
Hvem skall hyddan ha', go' vänner?
Bord och bänk de ej förgäta,
Flitiga små handtverkssvenner.

Jag kan mig ej nog förundra!
Sol går ner — nu ser jag säll
Amoriner väl de hundra
Dra min flicka till vårt tjäll...
Hvilken dröm, min dag och kväll!

Den sköna natten.

Bort från hyddan och den kammar,
Där hon bor, som jag har kär,
Går jag nu bland skogens stammar
Steg för steg i natten här.
Lunas silfverskimmer tränger
Genom ekens dunkla loft,
Björken, sviktande, bemänger
Västan med balsamisk doft.

In jag andas med berusning
Sommarnatten len och sval,
Medan sinnet fylls af tjusning,
Stilla lycka utan tal.
Natt, hur skön du än må vara,
Himlen gömma må för sig
Tusen lika underbara,
Skänkte *hon* en enda mig!

Den älskades närhet.

Jag minnes dig, när solen eldigt strålar
Mot hafvets bryn;
Dig, när i källor månens bild sig målar
Ur aftonskyn.

När dammet där på fjärran vägen sväfvar,
Än ser jag dig;
Jag ser dig, när i mörkret vandrarn bäfvar
På oviss stig.

I böljans susning, när hon slår mot grunden,
Blott dig jag hör.
Jag ofta lyss, när ej i tysta lunden
Ett blad sig rör.

Hos dig jag är — fast skild af land och vatten,
Du är mig när.
Nu sol går ner — o att med stjärnenatten
Du vore här!

Herdens klagan.

Högst uppe på det där berget
Jag tusen gånger plär stå
Och, stödd mot stafven, jag låter
Kring dalen blickarne gå.

Jag följer den betande hjorden,
Min hund får bry sig därom.
Rättnu är jag åter nere,
Men vet ej själf hur jag kom.

Det lyser af fagraste blomster
Fullt upp på ängarnas vall;
Jag bryter dem, utan att veta
Åt hvem jag dem gifva skall.

Så väntar jag ut under trädet
En åskby och regnets ström;
Men stängd är dörren därborta —
Ack, allt är bara en dröm.

En regnbåge står just öfver
Den hydda, som än finns kvar,
Men hon, som bott där, drog dädan
Till fjärran land, gud vet hvar —

Till fjärran land, ja kanhända
Långt bortom den vida sjö —
Kom nu, mina lamm, så gå vi —
Af saknad herden vill dö.

Till den flydda.

Du är då borta — intet bringar
Dig åter, se'n från mig du flytt?
För mina öron alltid klingar
Hvart tonfall af din röst på nytt.

Som vandrarn fruktlöst blicken spänner
En arla stund i molnfri rymd,
Då han på tonen lärkan känner,
Hon själf i etern undanskymd:

Så öfver lundar, ängar alla
Jag full af längtan ser mig om.
Dig alla mina sånger kalla,
Min älskade, o återkom!

Tröst i tårar.

Hvi står du som en sorgens bild,
Då allt är glädje blott?
Man märker det på ögonen:
Du gråtit — det syns godt.

»Och gråt jag än i ensamhet,
Min egen sorg det är,
Och rinner så min tysta tår,
Den lindring mig beskär.»

De glada vänner bedja dig:
Vi bjuda dig en hamn,
Hvad än du lidit för förlust,
Förtro det i vår famn.

»Hvad anar väl om detta kval
Er vilda ysterhet?
Förlorat — nej, det har jag ej,
Hur än jag saknar det.»

Så res dig upp, bemanna dig,
Du har ju kraft därtill.
Förvärfva hvad du så begär!
Det går, när ungdom vill.

»Ack, ej förvärfva det jag kan,
Så långt kan jag ej nå.
Det står så högt i fjärran glans
Som stjärnan i det blå.»

Ej stjärnor man begär för sig,
Man gläds däråt allen,
Och lyfter hänryckt upp sin blick
Hvar natt mot deras sken.

»Och hänryckt blickarne ditupp
Jag lyfter alla dar.
Låt mig i natten gråta bort
Hvarenda tår jag har.»

Den första kärleken.

Ack, hvem ger mig tiden åter,
Tiden för min första kärlek,
Ack, om också blott minuter
Af min första kärleks vår!

Såret jag inom mig sluter,
Men i stillhet jag begråter
Hvad jag aldrig återfår.

Hulda tid, hvem ger dig åter,
Du min första kärleks vår!

Aftonvisa.

Ingen trädtopp röres
I skog;
Knappt en suck som höres
Vinden drog.
Fågeln i bo
Tiger i sofvande lundar.
Snart, tro mig, stundar
Ock för dig ro.

Efterklang.

När i rankorna det sjuder,
Vinet rörs i fatets gömma;
Så, när våren rosor bjuder,
Är det ute med min frid.

Af en dunkel trånad plötsligt
Tårar öfver kinden strömma.
Hvad jag gör, tycks lika ödsligt,
Lika tomt mitt lif därvid.

Och när jag mig samla hunnit,
Vet jag att jag ej kan glömma
Huru Doris för mig brunnit
Samma sköna rosentid.

Till månen.

Åter huldt i töckenglans
Klär du dal och lund,
Löser upp hvad doldast fanns
Djupt i hjärtegrund,

Gjuter mildt ditt skimmer ner
På min öde stig,
Som ett vänligt öga ser
Medlidsamt till mig.

Både fröjd och sorg som flytt,
Allt som minnet vet,
Ljuft och ledt jag bär på nytt
I min ensamhet.

Bölja, till hvars sus jag lyss
Glädjen den är all,
Gick sin kos med tro och kyss
Som ditt eget svall.

Ack, det bästa lifvet gaf
Har jag kallat mitt!
Ve, att aldrig till sin graf
Man blir minnet kvitt!

Genom dalen, kära ström,
Gå med sorl din gång,
Hviska utan ro din dröm
In uti min sång —

Vare sig ditt brus jag hör
Under vinternatt,
Eller när du pärlbeströr
Vårens blomsterskatt!

Säll den sig från världens larm
Fridsamt uteslöt
Och vid vännens trygga barm
Enda lyckan njöt!

Hvad i lifvet ej låg klart
Eller kom och gick,
Står i natten underbart
Upp för själens blick.

På sjön.

Förnyadt lif, förfriskadt blod
Ur öppnad värld jag drar;
Hur är naturen huld och god,
Som vid sin barm mig har!
Den klara vågen bär vår båt
Med rodrets slag i takt,
Och Alper möta på vår stråt
I hög och molnig prakt.

Öga, mitt öga, hvad är det du saknar?
Gyllne dröm, manne åter du vaknar?
Bort, hur gyllne än du är!
Skönt är lifvet också här.

I hvarenda bölja
Tusende gnistor glimma,
Fjärran toppar hölja
Sig i mjukaste dimma.
Morgonvind omsväfvar
Insjöns lummiga bukt,
Och i spegeln bäfvar
Strandens mognande frukt.

Andehälsning.

På tornets krön en vålnad står
Ur svunnen hjältevärld;
At skeppet, när förbi det går,
Han önskar lycksam färd:

»Se, fordom spändes denna arm
Af senor liksom stål,
Af riddarmod var fylld min barm
Och rågad lifvets bål!

En hälft af mina dar var strid,
En hälft rann lugn förbi.
Och du — mot målet stilla glid,
Du flarn med mänskor i!»

Borgruinen.

På berget öfverst däroppe
Sig reser en borgamur,
Där roflysten riddare fordom
Bak sluten port låg på lur.

Nu porten har brunnit till aska,
Och intet väsen syns till;
Förvittrade gamla ruinen
Jag klättrar uti som jag vill.

Här, proppad med kostlig drufva,
Låg källaren förr en gång.
En munter tärna ej längre
Går dit, med krus i sitt fång.

Ej längre hon bägarne sätter
I salen fram för hvar gäst,
Ej flaskan med altarvinet
Hon fyller för borgens präst.

Ej längre ute på gången
Hon får sig af lysten sven
För klunken i förbifarten
Hans tack i en kyss igen.

För längese'n elden gått öfver
Den gamle riddarens tjäll;
Där ligga i stoft och aska
Båd' trappa, gång och kapell.

Dock när med cittra och flaska
Hitupp till klippan, som låg
I glans af den vackraste morgon,
Min käresta stiga jag såg,

Då kom här bland ödsligheten
Behag och trefnad igen,
Då tillgick här åter festligt
Just liksom för längese'n:

Liksom för ståtliga gäster
I ordning saln stode kvar,
Liksom här ett fästepar komme
Från samma kärnfulla dar,

Som stode re'n patern i kyrkan
Och sporde: viljen I ha
Till äkta makar hvarandra?
Och båda vi logo vårt *ja*.

Och gensvar på rörda sånger
Ur hjärtats innersta grund
Oss gaf, i stället för mängden,
Vidt skallande ekos mund.

När sedan afton var inne,
Och allt vardt tyst efterhand,
Den branta toppen låg färgad
Af kvällsolens glödande brand.

Och svennen och källarflickan
De lysa som herrskap, de två;
Hon ger sig god tid att kredensa,
Och han till att tacka också.

I midnattsstund.

I midnattsstund jag gick — just icke gärna —
Som liten liten pilt till prästens hus
På kyrkogården. Stjärna bredvid stjärna
Därofvan tindrade i ljufligt ljus
I midnattsstund.

Så senare, i ungdomsyrans vågor,
Jag drogs och drogs af kärestans magnet,
Och under stjärnors strid med norrskenslågor
Jag kom och gick i rus af salighet
I midnattsstund.

Och nu till sist, då mörkret viker, brutet
Utaf fullmånens stilla, rena glans,
Hur villigt både framtid och förflutet
Af klarnad tanke sinnrikt sammanbands
I midnattsstund!

Vandraren.

VANDRAREN.

Signe dig Gud, unga kvinna
Med den diande gossen
Invid din barm!
Låt mig vid denna klippvägg
I almträdets skugga
Kasta min ränsel,
Rasta en stund hos dig!

KVINNAN.

Hvilken handtering drifver dig
Under dagens solglöd
Hit på dammig landsväg?
Förer du varor från staden
Kring i bygden?
Ler du främling,
Ler åt min fråga?

VANDRAREN.

Inga varor för jag från staden.
Nu kommer aftonsvalkan;
Visa mig brunnen,
Som skänker dig vatten,
Goda unga kvinna!

KVINNAN.

Hit uppåt bergstigen!
Gå förut — genom småskog
Leder väg till den hydda,
Som jag bebor,
Till den brunn,
Som vatten mig skänker.

VANDRAREN.

Spår af ordnande människohand
Mellan dessa snår!
Dessa stenar band icke du tillsamman,
Rikt kringströende natur!

KVINNAN.

Högre upp!

VANDRAREN.

Täckt af mossa en arkitrav!
Jag känner igen dig, bildande ande:
På stenen din stämpel tryckte du!

KVINNAN.

Framåt, främling!

VANDRAREN.

En inskrift, på hvilken jag träder!
Ej möjlig att läsa!
Fotsteg hafva utplånat er,
Djupt ristade ord,

Som skolat från släkte till släkte
Yppa er mästares andakt.

Kvinnan.

Fäster du dig, främling,
Vid dessa stenar?
Sådana ligga många, många
Kring min hydda.

Vandraren.

Däruppe?

Kvinnan.

Strax till vänster,
Mellan dessa buskar.
Här!

Vandraren.

I muser och gratier!

Kvinnan.

Detta är min hydda.

Vandraren.

Ett tempels ruiner!

Kvinnan.

Här bredvid
Porlar den brunn.
Som skänker mig vatten.

VANDRAREN.

Än öfver grafven
Glöder och verkar du,
Genius! Öfver dig störtat
Samman ditt mästerverk,
O du odödlige!

KVINNAN.

Vänta, jag hämtar dig
Skålen att dricka ur.

VANDRAREN.

Murgrön har virat sig
Kring dessa smärta gudaformer.
Hur ur gruset du stiger,
Pelarepar!
Och du ensamma systerpelare,
Dyster mossa
Täcker jämväl ditt heliga änne,
Blickande ner som de andra
Majestätiskt i sorg
På de spillrade syskonen,
Strödda i stoftet
Här kring er fot.
I buskarnes skugga
Gömmer dem mullen
Och ogräset svajar däröfver.
Aktar du så ringa, o natur,
Ditt mästerverks mästerverk?
Känslolös så uti stycken
Slår du din helgedom,
Sår tistlar däri?

Kvinnan.

Hur gossen sofver godt!
Vill du i hyddan hvila dig,
Främling? Stannar du hellre
Här i det fria?
Nu blir det svalt. Tag du gossen,
Medan vatten jag hämtar.
Sof, älskling, sof!

Vandraren.

Ljuf är din sömn!
Liksom i himmelsk hälsa
Badar du — andas så lugnt!
Boren ofvan ruiner
Af helig forntid,
Lef i hägn af dess ande!
Hvemhelst han öfverskyggar
Skall i gudalik tillvarelse
Dagarne njuta.
Frodas i knoppande lif,
Du, den strålande vårens
Härliga smycke,
Lys och led dina bröder!
Och fäller du blomsterhöljet,
Må ur din barm
Växa en ädel frukt
Till mognad i solen!

Kvinnan.

Gud signe! — Sofver han än?
Jag har till den friska drycken
Blott litet bröd. jag kan bjuda dig.

VANDRAREN.

Jag tackar dig.
Hur härligt blomstrar och grönskar
Allting här!

KVINNAN.

Snart kommer min man
Hem från åkern.
Ack, stanna hos oss i kväll
Och dela vår aftonvard!

VANDRAREN.

Här bor ni alltså?

KVINNAN.

Här mellan detta murverk
Byggde min fader hyddan
Af tegel och lösa stenar.
Här är vår boning.
Här gifte han mig med en arbetsman
Och dog i våra armar. —
Har du sofvit ut, min älskling?
Så glad han är — nu vill han leka!
Du lilla skälm!

VANDRAREN.

Allmoder natur, evigt spirande!
Hvarje ditt barn du beskär
Skyddad njutning af lifvet,
Ger åt enhvar en hydda i arf.

Högt invid templets fris bygger svalan,
Känner ej hvilken prydnad
Hon sudlar ned.
Masken spinner om ullig gren
Vinterbo för sitt yngel.
Och du sammanflickar bland spillror
Af härlig forntid
Den hydda du tarfvar,
Människa!
Lefver sorglös på grafvar! —
Farväl, du lyckliga kvinna!

KVINNAN.

Du vill ej stanna?

VANDRAREN.

Gud hägne eder,
Eder och gossen!

KVINNAN.

Lycka på färden!

VANDRAREN.

Hvart bär stigen
Där öfver berget?

KVINNAN.

Till Cuma.

VANDRAREN.

Hur långt är det dit?

KVINNAN.

Tre dryga mil.

VANDRAREN.

Farväl! —
Led du min gång, natur,
Och de främlings-fjät
Som öfver helig forntids
Grafvar jag vandrar!
Led mig hän till ett tjäll,
Skyddadt mot nordan,
Skyddadt af popplar
Mot middagens hetta!
Vänder jag så
Emot aftonen
Hem till hyddan,
Belyst af solens afskedsblick,
Låt mig möta en sådan kvinna,
På armen min son!

Poesien.

En dikt är lik en målad fönsterruta!
Om in i kyrkan från torget man ser,
Finner man dunkel och skymning bara,
Och så skall det alltid för mången vara.
Det sinne, som fattas, ingen sig ger,
Och föddes man trög, som trög lär man sluta.

Men träd öfver tröskeln ditin allen!
Det helga kapellet emot dig tager:
Se hur det strålar i färgrik dager,
Hur öfver snidade bilder drager
Plötsligt ett underbart gyllne sken!
Tillbedjansvärdt syns nu allt därinne —
Så öppna med andakt öga och sinne!

En liknelse.

Ängsblommor senast jag bröt, och hem
I tankar gående bar jag dem;
Men handens värme då kom åstad
Att dufna hängde blomster och blad.
I källrent vatten de sattes — och märk:
Det var ett sannskyldigt underverk!
De rätade sina små hufvud opp
Och grön stod stängeln med krona och knopp
Och alla friska, som i den stund
De spirat först ur moderlig grund.

Så kände jag, när jag förnam engång
På främmande tungomål min sång!

Schweizer-alp.

Brun var ännu i går din hjässa som kärestans lockar,
Hon, hvars älskade bild hägrar ur fjärran för mig.
Silfvergrå nu syns du i dag — din hjässa har hvitnat,
Nattliga stormen bestrött toppen med drifvor af snö.
Ungdom och ålderdom, o hur nära i lifvet hvarandra,
Skilda åt blott af en dröm — liksom i går från i dag!

Klippans inskrift.

Här i enslighet älskaren tänkt på den som han älskar.
Gladt han talte till mig: var mig ett vittne, du sten!
Men förhäf dig blott ej, ty likar äger du många:
Hvarje häll på den mark, hvilken jag lycklig bebor,
Hvarje träd i den skog, hvars vidd i kretsgång jag mäter,
Viger till minnesvård här åt min sällhet jag in.
Dig allena jag dock förlänar röst, liksom sångmön
Utser i mängden blott en, tryckande kyss på hans mun.

Tonerna.

Att älska är att lida — hvad kan hugna
Det hjärta, som af sin förlust vill brista?
Blott några stunder, allt för snabbt förklungna,
Det skönaste du fann — ack, för att mista!
Din håg blir mörk, till handling ej den väckes,
Och lifvets skönhet själf af dunkel täckes.

Då ned från änglars sfär musiken sväfvar,
Och välljud binds vid välljud i miljoner,
Och mänskohjärtat öfverfylls och bäfvar
Af evig skönhet, kraft från högre zoner.
Ditt ögas källor flöda — och du lärde
Så tonernas och tårens guda-värde.

Och hjärtat varseblifver, ljufligt lättadt,
Att det med lifvet än i samklang klingar;
Af ädel himlagåfva stärkt och mättadt,
Till återskänk sig själf det tacksamt bringar.
Den dubbla lyckan, nu och i äoner,
Det kände så af kärlek och af toner.

Äolsharpor.

Växelsång i fjärran.

HAN.

Jag tänkte att jag bar det lugnt,
Och dock mitt hjärta var så tungt,
Min blick, som täckt af bindel, skum
Och öde i min hjärnas rum —
Då spränger tår på tår sin damm
Med det *farväl* jag ej fick fram!
Vid sitt farväl hon log ännu;
Nu gråter hon väl liksom du.

HON.

Ja, bort från mig han måste gå.
Nu vill jag ensam vara få,
Hur ni det må bedöma.
Engång det öfvervinnes;
Men nu jag honom minnes,
Och mina tårar strömma.

* * *

HAN.

Jag känner mig ej böjd för sorg,
Men kan ej heller glad mig kalla.
Hvad bryr jag mig om håfvor alla
Till buds på världens godtköpstorg?

Min dag blott trögt till ända går,
Jag leds, då natten sig med stjärnor sållar.
En enda njutning än mig återstår:
Din bild för tanken evigt fram jag trollar.
Men vore blott din längtan lika trägen,
Förvisst den mötte min på halfva vägen.

HON.

Står bilden strax ej för ditt minne,
Du klagar, tror jag skiftat sinne,
Jag trädde eljest fram för dig.
Syns Iris där det ej finns skyar?
Blott efter regn hon sig förnyar:
Du gråter — åter har du mig.

HAN.

Javäl i sanning! Iris-bågens hägring
Är just du själf i väsende och fägring:
Så mjukt harmonisk och så skiftningsrik,
Beständigt ny och dock dig alltid lik.

Paria.

I.

Parians bön.

Brama, alla krafters källa,
Far för jorden och dess gäster,
Du, hvars domar evigt gälla,
Var det endast dina präster,
Endast Rajas och de rika,
Du bekymrat dig att skapa?
Skapade du ej tillika
Både Paria och apa?

Ringa gjordes våra öden
Och det låga är vårt eget.
Allt hvad andra sky som döden
Är till oss det första steget.
Mänskor må oss så betrakta;
Men om de oss uteslutit,
Skulle likväl du oss akta,
Ty mot dig ha alla brutit.

Herre, hör mig — dig förbarma!
Barnaskap oss ej förmena,
Eller gif hvad ock oss arma
Kan med gudomen förena!

Du, som lyft en dansarflicka
Ur sitt stoft att bli dig nära,
Också oss ett under skicka,
Att vi tacka dig och ära!

II.

Legend.

Ned mot floden gick den rena,
Sköna makan till Braminen,
Han, rättfärdighetens stränge
Öfver synder höjde tolk.
Dagligt så hon hämtar vatten
Ur den helga, svala böljan.
Men hvar har hon krus och ämbar?
Sådant hon behöfver ej;
Ty för hennes fromma händer
Rörlig våg sig härligt formar
Till en glob utaf kristall.
Och i hågen glad och skuldfri,
Nu med globen hem hon nalkas,
Bringar den åt sin gemål.
Så i dag, när morgon randas,
Kommer hon till bön vid Ganges,
Lutar sig mot stilla ytan —
Då en plötslig återspegling
Af en himlasyn i rymden
Ilar hennes blick förbi:

Hög utaf odödlig skönhet,
En ur gudens eget väsen,
Innerst ur hans skapartanke
Sprungen ynglingagestalt.
Vid hans anblick sällsamt gripen
Och i djupet af sitt hjärta
Rörd af känslor onämnbara,
Vill hon glömma sig i skådning,
Skådar än med bortvändt öga.
Hon förvirrad följer floden,
Sänker där en hand som skälfver.
Ack, den gör ej mer sin tjänst!
Ty den helga, klara böljan
Flyr för henne, glider undan,
Svallet sluter sig tillsamman,
Blott ett öde djup hon ser.

Armen sjunker, foten stapplar.
Denna stig, bär den till hemmet?
Vill hon tveka — ta till flykten?
Hvad besluta här, då tanken
Vägrar både råd och hjälp?
Så inför sin man hon träder.
Första blicken dömer henne,
Och den stränge fattar svärdet,
Släpar henne bort till kullen,
Där förbrytarena blöda.
Kunde hon ej göra motstånd,
Ej med ord sin sak försvara,
Skyldig, fastän utan skuld?

Och med blodigt svärd han vänder
Tungsint till sin tysta boning,
Då han möter där sin son.
»Detta blod, hvems är det, fader?» —
En förbryterskas. — »Visst icke,
Ty det torkar ej på svärdet
Liksom blodet af en brottslig;
Flyter som ur såret friskt.
Moder, kom härut, o moder!
Orättvis var aldrig fader,
Säg mig hvad han nu har gjort!» —
Fråga icke! Det är hennes. —
»Hvilkens blod?» — Tyst, säg ej mera! —
»Detta är min moders blod!?
Hvad har händt, hvad har hon brutit?
Svärdet ur din hand jag rycker;
Må din makas lif du taga,
Men min egen moders ej!
Liksom hustrun den hon tillhört
Följer än i bålets lågor,
Med sin enda dyra moder
Sonen dele svärdets död!»

Håll — dig hejda! ropar fadren.
Än är tid. Fort — ila, ila!
Foga hufvudet till kroppen,
Sedan rör därvid med svärdet!
Strax hon lefver — följer dig.

Snart i andlös brådska ser han
Häpen tvenne kvinnokroppar,
Tvenne hufvud — lagda korsvis.

Hvilken fasa — hvilket val!
Och han tar sin moders hufvud,
Trycker kyss på bleka läppar,
Till den närmsta kroppen fogar
Han det ifrigt — och med svärdet
Fromt beseglar så sitt verk.
Väldig en gestalt sig reser;
Och från modrens dyra läppar,
Oförändradt gudaljufva,
Hör han fasansfulla ord:
Son, o son, hur öfveriladt!
Bredvid kroppen af din moder
Hufvudet utaf en brottslig,
Sjunken kvinna, som förblödde
Rättvist under lagens svärd!
Nu på hennes kropp du ympat
Mig till alla dagars ända.
Vis i vilja, vild i handling,
Skall jag gå i gudars sfär.
Bilden af en himlayngling
Sväfvar skön framför mitt öga.
Men när synen hjärtat hinner,
Väckas stormande begär.
Alltid så han återvänder,
Höjer mig och drar mig neder,
Än fördunklad, än förklarad.
Brama har bestämt det så.
Han befallde vingars färgprakt,
Ljusa anletsdrag och lemmar,
Gudahärlig ynglingsskapnad
Mig att fresta, att förföra.
Frestelse är sänd från ofvan,

Om så gudars vilja är.
Så skall jag, Braminens maka,
När mitt hufvud gästar himlen,
Känna makter, som till jorden
Och till Parias draga mig.

Son, jag sänder dig tillbaka
Till din fader — trösta honom!
Icke för botgörarjämmer
Eller trotsig självbestraffning
Söken upp en ödemark!
Vandren ut i vida världar
Och i alla tiders tider
För den ringaste förkunnen
Att hans böner Brama hör!

Ingen är för honom ringa.
Den som släpar sig förlamad,
Som i vildt förvirradt sinne,
Dyster, utan hjälp och räddning,
Om han är Bramin, om Paria,
Riktar blickarne ditupp,
Han skall känna, skall förnimma
Att där flamma tusen ögon,
Lyssna stilla tusen öron —
Intet döljer sig för dem.
När jag till hans tron mig lyfter,
Ser han mig, den fasansvärda,
Som han gräsligt omgestaltat,
Och för mig han ömmar evigt —
Er till godo komme det.

Och jag honom varmt skall mana,
Säga, rasande i yra,
Allt som tanken yppa bjuder,
Allt som genom barmen brusar.
Hvad jag tänker, hvad jag känner —
Det förblifve hemlighet.

— —

III.

Parians tackoffer.

Store Brama, ja nu ser jag
Att du skapat allt och alla.
Dig, min härskare, tillber jag:
Alla få dig fader kalla.

Äfven till det lägsta barnet
Du ditt gudaöra böjde.
Oss, som dvaldes djupt i skarnet,
Till ett nyfödt lif du höjde.

Vörden henne, hvilken smärta
Till gudomlighet förvandlar!
Dig begrunda vill mitt hjärta,
Du som ensam styr och handlar.

Anmärkningar.

Den nya Amadis. Amadis de Gaula är såsom bekant hjälten i medeltidens berömdaste riddare-roman. Goethe torde dock närmast ha tänkt på Wielands roman "der neue Amadis". Atterboms "den nya Blondel" är en efterbildning af denna goetheska sång.

Serenad. Formen och omkvädet i denna sin "Nachtgesang" har Goethe hämtat från en italiensk folkvisa.

Lilis park. Den unge Goethe ger här en humoristisk bild af sin svaghet för den rika och fjäsade frankfurtska patricier-dottern Elisabeth Schönemann. Hans oberoende natur passade i längden icke för en brud af detta slag, hvarför den mellan dem ingångna förlofningen häfdes 1776. Hon gifte sig året därpå med en herr von Türkheim.

Hvem köper kärleksgudar? Idén påminner om en bekant pompejansk fresk, hvilken äfven inspirerat Thorvaldsen.

På sjön. Den "gyllne dröm", som skalden söker glömma i Alpernas skönhetsvärld, på Züricher-sjöns genomskinliga vatten, är just nyssnämnda förbindelse med Lili.

Andehälsning. Diktades 1774, under en segelfärd på Lahnfloden, vid anblicken af borgen Lahneck.

Klippans inskrift. Originalets titel är "Erwählter Fels". Detta epigram, inristadt på en häll i Goethes trädgård vid Weimar, vittnar ännu betydelsefullt om hans känslor för den snillrika fru von Stein.

Tonerna. Under ett besök i Marienbad 1823 — Goethe var då 74 år — fattades han af lidelsefull kärlek till en ung fröken Ulrike von Levezow, ehuru den stora skillnaden i ålder hindrade honom att tänka på en närmare förening. Efter skilsmässan från henne skref han sin diktcykel "Trilogie der Leidenschaft", hvars sista afdelning här återgifvits under titel

"Tonerna". Väckelsen till denna harmoniska afslutning fick Goethe genom åhörande af den polska virtuosen fru Szymanowskas utmärkta klaverspel, hvilket verkade mildrande och tröstande på hans tryckta stämning. Ulrike v. Levezow gifte sig aldrig och förblef Goethes minne trogen under en lång lefnad. "Den som Goethe älskat, kan icke tillhöra någon annan", skall hon hafva sagt.

Äolsharpor. Äfven denna dikt är samtidig med kärleken till fröken v. Levezow.

Paria. En djupsinnig dikt, frukt af skaldens österländska studier. Författades så sent som 1821, ehuru Goethe säger sig hafva burit på detta motiv i fyrtio år, innan han kunde finna den för detsamma passande formen. Den af Brama till himlen upptagna dansarflickan syftar på ett af Goethe tidigare behandladt ämne i hans ballad "Guden och bajadèren".

GOETHE

BALLADER

Sångaren.

Hvad sång får jag vid borgaled,
Hvad sång från vindbron höra?
Låt den i själfva salen med
Få klinga för vårt öra! —
Så kungen talte — pagen lopp,
Och då han återkom: låt opp,
Sad' kungen, för den gamle!

I ädle riddersmänner hell!
Hell damer här i ringen,
Som stjärnor tätt på himlens pell!
Uppräkna er kan ingen.
Hvad prakt och glans i salen vid!
Mitt öga blunda: här ej tid
Det är att stumt förtjusas.

Han lyckte ögat, där han stod,
Och kvad med kraft och lågor;
Och riddaren såg upp med mod,
Och mön mot barmens vågor.
Den sången kungen var i lag,
En gyllne ked med välbehag
Han lät åt sångarn räcka.

Den gyllne kedjan gif ej mig,
Gif den åt män i pansar,
För hvilkas bistra blick i krig
De splittras, oväns lansar,
Gif sådan skänk åt din kansler.
Må han, med annat sitt besvär,
Den gyllne bördan bära.

Jag sjunger liksom fågeln blott,
Som bor i skogar gröna:
Den sång, som från mitt hjärta gått,
Är nog att mig belöna.
Dock om en önskan står mig fri,
Låt gyllne bägarn rågad bli
Åt mig med ädel drufva.

I botten bägarn tömde han:
Den drycken vill jag lofva!
Det hem lycksaligt prisas kan,
Där slikt är ringa gåfva.
Så minnens mig i lyckans dag
Och tacken Gud så varmt som jag
För denna dryck er tackar!

Mignon.

Minns du ett land, orangens hemlandsbygd,
Med gyllne frukt i mörka bladens skygd?
En sakta vind från djupblå himmel går,
Hos myrtenbusken höga lagern står.
Minns du det väl?
Ditbort, ditbort
Med dig, du älskade, är vägen kort!

Minns du ett slott med pelarburet tak,
Dess ljusa salar, skimrande gemak,
Där marmorbilder se mig an så stort:
Du arma barn, hvad är det man dig gjort?
Minns du det väl?
Ditbort, ditbort
Med dig, beskyddare, är vägen kort!

Minns du ett berg med stig mot molnig kam,
Där mulan letar sig bland dimmor fram?
Från fordom drakar bo i klyftans djup,
Och fallet störtar, klippan står på stup . . .
Minns du det väl?
Ditbort, ditbort
Låt oss, o fader, vandra innan kort!

Riddar Curts bröllopsfärd.

Sirlig brudgum, upp i sadel
Svingar riddar Curt sig brådt.
Re'n hans sköna brud af adel
Väntar honom på sitt slott.
Men hans ovän är till mötes
I en öde, klippig nejd;
Tiden ej med gräl förnötes,
Strax de fäkta ut sin fejd.

Striden vacklar fram och åter,
Curt dock sist blir öfverman,
Stolt nu platsen han förlåter
Med de skråmor, som han vann.
Men hvad syns, där lundens kvistar
Af ett rörligt skimmer strös?
Fram bland buskarna sig listar,
Barn vid barm, en fager tös!

Och hon lockar och hon säger:
Bida litet, riddar' god,
Än ett vänligt ord ni äger
Väl för mig och för ert blod! —

Genomvärmd af ljuflig flamma
Hejdar riddaren sin färd
Och han finner nu en amma
Liksom jungfrun älskansvärd.

Svennerna i hornet stöta
Och nu minns han resans mål.
Snart på vägen lifligt möta
Handelsbodar, marknadsskrål.
Smycken granskar han och skrudar.
Mången bröllopsskänk läggs af.
Ack, men ack, då komma judar
Och förnya gamla kraf!

Portförbud och domstolsakter
Vålla uppskof och besvär;
Ha, vid alla afgrundsmakter,
Hygglig hjältefärd, det här!
Så förtretligt! När, för pocker,
Slutar denna bröllopsridt? —
Ack, dueller, älskog, ocker
Ingen riddare blir kvitt.

Fiskaren.

Vid vattnets svall och sakta fall
Satt fiskarn lugn i håg.
Till midjan bar, han sval och kall
Blott på sitt mete såg.
Men bäst han sitter uppmärksam,
Det sjuder under sjö:
Där höjer sig på skummets kam
En böljeboren mö.

Hon sjöng och kvad och så hon sad':
Med mänskolist så snöd
Hvi lockar du ur djupets bad
Mitt folk till glöd och död?
Ack, visste du på djupets grund
Hur lycklig liten fisk,
Du stege neder, strax på stund,
Att blifva säll och frisk.

Månn' sol ej drogs mot hafvets salt,
Ej månens blida hamn,
För att i dubbelt skön gestalt
Stå upp ur böljefamn?

Månn' djupets himmel fuktigt klar
Ej lockar ditt begär?
Din bild därnere — allt dig drar
Där evig svalka är.

Och vattnet flöt och lent sig bröt,
Kring naken fot det rann.
En trånad i hans själ sig göt,
Som ropte kärestan.
Hon lockade, hon sjöng och kvad; —
Och då var han förgjord.
Halft gick han själf, drogs halft åstad
Och sågs ej mer på jord.

Violblomman.

På ängen spirad upp i smyg
Stod en viol helt böjd och blyg,
Som rädd att sig förråda.
Då kom den unga herdemön
Med lätta fjät på stigen grön
Så glad, så glad
Och kvad en munter sång.

Ack, tänkte blomman, vore jag
Bland jordens blommor just i dag
Den fagraste att skåda,
Tilldess jag af den hulda bröts
Och vekt intill dess hjärta slöts
Ack blott, ack blott
En stund, minuter lång!

Men ack, men ack, den unga mön
Gaf icke akt på blommans bön;
Och trampad ner af våda
Den arma sjönk i döden nöjd:
Så dör jag, men jag dör med fröjd
För dig, för dig,
Till dina fötter böjd!

Den vandrande klockan.

En pilt en gång ej ville gå
I kyrkan snällt och sedigt.
Hvar söndag fann han något på
För att till lek få ledigt.

Hans mamma sad': vid klockans skall
Följ du dess maning ständigt!
Hon kommer själf i annat fall
Och hämtar dig behändigt.

Men pilten mente, klockan hang
Beskedligt kvar på kroken.
Så glad han ut på ängen sprang,
Som sprunge han från boken.

Re'n klockan slöt sitt pinglande:
Mor pratat fabler bara.
Hvad skräck! Han klockan vinglande
Bakefter sig ser fara.

Hon nalkas med otrolig fart:
Han flyktar hufvudstupa,
Vet ej om han är vaken — snart
Han täcks af klockans kupa.

Men räddad af ett lyckligt språng
Han kilar flux från stället,
Styr kosan raka vägen lång
Till kyrkan, till kapellet.

Alltse'n, då söndagsringning hörs,
Han läxan minns den dyra.
Slik en personlig hämtning törs
Ej mer han äfventyra.

Den trogne Eckart.

O vore jag hemma, o vore jag där!
Den nalkas, den kommer, den nattliga här.
Trollsystrarna komma, de stygga.
De ströfva omkring och de möta oss så
Och ölet vi hämtat utdricka de då
Och krusen de lämna oss tomma.

Så barnen de klaga och huka sig ner;
Då syns där en gubbe, som manar och ber:
Var' stilla, barn! Barn, var' blott stilla!
När trollen det törstar på jagande ridt,
Sitt lystmäte dricka förunnen dem fritt,
Då visa sig blida de stygga.

Och se! Re'n de nattliga gäster dem nå,
Ett oredigt vimmel af skuggor så grå;
Dock sörplar och klunkar det lystet.
Och krusen dé tömdes och ölet dracks opp —
Nu susar och brusar den rasande tropp
Bland berg och bland dalar i fjärran.

Och barnen helt ängsliga skynda sig hem;
Den vänlige gamle sig sällar till dem:
Små dockor, nu varen ej ledsna! —

Ack jo, vi få bannor och stryk, ja till blods! —
Nej, allt skall gå bra — varen glada till mods!
Blott tigen så fint som små mössen!

Och den som det bjöd och det rådet er gaf,
Är han, som så innerligt barn håller af,
Är Eckart, den trofaste gamle.
I sägnerna hörden om underbar man!
Bekräftelsen dock, som gör sagan till sann,
Först nu kom er kostligt i handom.

De hinna enhvar till sitt fädernehus;
Helt skyggt för föräldrarne fram sina krus
De sätta och vänta på stryket.
Men se blott, man smakar: en makalös drick!
Tre gånger kring laget re'n kruset väl gick
Och än syns ej ände på ölet.

Och undret det räcker den helaste natt.
Man frågar och frågar; hur är dethär fatt?
Hur hänger med krusen det samman?
Små mössen de fnissa i smyg bakom stoln
Och stamma och hacka — och skvallra ur skoln
Och strax äro krusena tomma.

Och därföre barn, när er välment och godt
En fader, en lärare, gråhårsman rådt,
Så lyden och följen dem punktligt!
Och ligger än tungan i pinlig arrest,
Pratsjuka är vådlig, förtegenhet bäst:
Då ökar sig ölet i krusen.

Älfkungen.

I natt och vind hvad är det för ridt?
En fader färdas med barnet sitt.
Så fast hålls gossen af fadrens arm.
Han trygg där hvilar, han hvilar varm.

»Säg, barn. hvi ansiktet gömt du har?» —
»Ser du då icke älfkungen, far?
Med krona och mantel älfvornas drott?»
»Min son, det är en dimma blott.» —

»Du fagra barn, kom, följ med mig!
Mång' vackra lekar jag lär då dig:
Af brokiga blommor står stranden full!
Min moder äger mång' skrud af gull!»

»Min fader, min fader, säg, nog du förnam
De löften som älfkungen hviskar fram?» —
»Var stilla, min gosse, var icke rädd:
En vindpust susar i höstlöfs bädd.»

»Vill, vackre gosse, med mig du gå?
Mina döttrar skola betjäna dig då.
Mina döttrar dansa i midnattens stund,
De sjunga och lulla dig ljufligt i blund.»

»Min fader, min fader, du skönjer nog, säg,
Älfkungens döttrar på dunkel väg?»
»Min son, min son, jag ser det förvisst:
Blott gamla pilträd med månsken på kvist!»

»Jag älskar dig, efter din fägring jag trår,
Och är du ej villig, med våld jag dig får...» —
»Min fader, min fader, hans hand nu jag sport!
Älfkungen har något ondt mig gjort!»

Da ryser fadren: han rider med hast,
Det kvidande barnet håller han fast,
Han når till gården med möda och nöd;
Uti hans armar var gossen död.

Mästare och lärling.

Ändtligen är jag allena!
Trollkarln nu sig bort begifver,
Och de andar, honom tjäna,
Själf jag lagar föreskrifver.
Formler, signerier
Jag på minnet lagt
Och gör häxerier
Med hans andas makt.

Traska, traska
Långa vägen!
Vatten trägen
Skall du draga:
Jag vill bada, jag vill plaska.
Så det månde mig behaga.

Gamla sopkvast, fram ur skrubben,
Dessa trasor tag till kläder!
Länge var du dräng åt gubben,
Nu uti min tjänst du träder.
Ett par ben här får du,
Därtill hufvudknopp —
Med en hink nu går du
Hän i hastigt lopp!

Traska, traska
Långa vägen!
Vatten trägen
Skall du draga:
Jag vill bada, jag vill plaska.
Så det månde mig behaga.

Se, han löper ned mot stranden,
Är vid floden framme redan,
Med sitt ämbar fullt i handen
Är han här som blixten sedan.
Om igen behändigt!
Så det fylls, mitt kar!
Vatten, vatten ständigt —
Öfvernog jag har.

Håll med detta
Tjänsteprofvet!
För behofvet
Vatten finnes.
Ve mig, sådant spratt — det rätta
Ordet jag ej mera minnes!

Att förtrollningen få bruten
Mäktar detta ord allenast.
Hur han löper oförtruten!
Vore han blott kvast som senast!

Ständigt fulla såar
För han hit med sig,
Ack, och hundra åar
Forsa in på mig.

Kan jag tåla
Slikt af kvasten?
Jag tar fast den
Oförskämde!
Hu, så vildt hans ögon stråla!
Det var nära han mig skrämde.

O du helvetsfoster snöda,
Vill du huset rent af skämma?
Vattenströmmarne, som flöda,
Trösklarne re'n öfversvämma.
Ack, den satan hör ej
På förnuftigt språk!
Lägg dig ned, dig rör ej!
Var som fordom — påk!

Månn' du ärnar
Låta vara?
Vänta bara!
Jag dig griper,
Och med yxan, hur du spjärnar,
Jag dig splittrar, om det kniper.

Han hör aldrig upp att släpa . . .
Afgrundsande! Nu det gäller,
Nu, pass på, skall jag dig dräpa:

Yxans egg mot klossen skräller.
Nu min räddning randas,
Hugget träffat braf!
Jag kan åter andas —
Han gick midt utaf.

Ve mig, ve mig,
Det blef två nu!
Båda gå nu
Vandt till värfvet:
Tjänsteandar två omge mig —
Himmel, fräls mig från fördärfvet!

Så de löpa! Ingen ände!
Vattnen öfver trappan svalla.
Mästare, se mitt elände!
Ha, du kommer, hör mig kalla.
Räck mig hjälparhanden,
Se, min nöd är stor:
Jag ej kvitt blir anden,
Som jag frambesvor.

»Bort i blinken!
Kvastar bara
Må ni vara!
Ty att tjäna
Såsom andar, ger er vinken
Gamle mästarn, han allena.»

Man och hustru.

I morgon är Sankt Martins fest.
Och mor är mån om sin man:
Hon bakar åt honom puddingar tu,
De läckraste hon kan.

I sängen ligger snart vårt par;
Det stormar så styggt kring knut.
Och lille far säger till lilla mor:
För dörren reglarne skjut!

Nej, jag är trött och frusen därtill,
Just nu har bädden behag,
Och glappade dörren än hundra år,
Den som ej stänger, blir jag.

Se'n sinsemellan hviskande
De båda ingå ett vad:
Den skulle skjuta regeln till,
Som första ordet sad'.

Två vandringsmän komma vid midnattstid
Och trefva i mörkret kring,
Men lampan slocknat, härden är släckt —
De höra och se ingenting.

Det var då ett förhäxadt hus!
Här blir ens tålamod bet.
Förgäfves! Platt icke ett ord till svar.
Och dörren var skuld till det.

Den hvita pudding åto de upp,
Den svarta smakte dem ock,
Och husmor tänkte mång' mustigt ord,
Men sade ingenting dock.

Kamraten stötte på sin kamrat:
För strupen tarfvas det vått.
Ur skänken luktar det spiritus:
Där vankas nog något godt.

En brännvinsflaska, nej kan man se!
Just lyckligt hittadt, min själ!
Jag tar en klunk och du en klunk —
Det skall bekomma oss väl.

Ur sängen rusade husbondefar,
Gick dem på lifvet med hot:
Den som mitt brännvin söp ut, skall ge
Mig modiga fyrkar i bot.

Och hustrun gjorde tre glädjesprång,
Så nöjd, som hon hade fått arf:
Min gubbe, *du* var det som talte först,
Nu regla dörren, din slarf!

Pagen och mjölnarflickan.

HAN.

Hvarthän nu, hvarthän nu,
Lilla mjölnerska du,
Hvad kan min söta heta?

HON.

Greta.

HAN.

Med räfsan i hand
Hvart styr så brådt du färden?

HON.

Bort till far mins trädgårdsland,
Bort till far mins gärden.

HAN.

Helt allena så där?

HON.

En räfsa jag bär:
Skall stacka hö på vår täppa.
Se'n till trädgården vår
Jag att plocka går
De mognade päron i skäppa.

HAN.

Där finns en enslig löfsal ju?

HON.

Där finnas väl tu,
En vid trädgårdens hvardera ände.

HAN.

Ej sant, under middagens brand
Om i smyg till löfsaln jag lände,
Du kommer till mig litet grand,
Ej sant, bak det gröna, det skymmande gallret...?

HON.

Det blefve en godbit för skvallret.

HAN.

En kyss allenast! Säg, får jag ej?

HON.

Nehej!
Den mjölnartösen i famnen tar
Hans kärlek allom blir uppenbar.
Det vore skam,
Om mjöl och damm
Hvitpudrade sammetsrocken!
Bäst leka samman lika barn:
Min plats är i kvarn
Och er i den fina flocken.
Jag håller mig till mjölnarkarln —
Hvad blir väl förstördt på en tocken!

Ungersvennen och kvarnbäcken.

UNGERSVENNEN.

Hvart tar du vägen, lilla bäck
Som sorlar?
Du hoppar framåt, yr och käck,
Och porlar,
Hvi brådskar du mot dalen ner:
Så hör och svara då, jag ber!

KVARNBÄCKEN.

Jag var en rännil, ungersven:
De hafva
Fått makt med mig och sändt mig se'n
Att slafva
Vid kvarnen där med sina fall
Och ej af hvila vet mitt svall.

UNGERSVENNEN.

Mot kvarnen som till tidsfördrif
Du hastar
Och vet ej hvad mitt unga lif
Belastar.
Af mjölnarflickan väl du fick
Rätt mången gång en vänlig blick?

Kvarnbäcken.

Ur bädden före ljusan dag
Uppstår hon.
I böljan sina blida drag
Se'n tvår hon.
Så full och hvit är hennes barm —
Då blir jag ångande och varm.

Ungersvennen.

Kan vattnets kyla hon förmå
Att brinna,
Hur skall med kött och blod det gå?
Besinna!
Den henne en gång skåda får,
Skall aldrig lämna hennes spår.

Kvarnbäcken.

Då kastar jag på hjulen mig
Och brusar
Och mäktigt hvälfver skofveln sig
Och susar.
Se'n här den fagra flickan bor,
Är vattnets styrka mera stor.

Ungersvennen.

Månn' ej det kval, som tär mig jämt,
Du fattar?
Gå bara! säger hon på skämt
Och skrattar.
Ack, med en blick af ömhet blott
Själf bäcken stanna hon förmått!

Kvarnbäcken.

Det känns så tungt, då härifrån
Jag skrider,
I bukter jag med saktadt dån
Mig vrider:
Men lydde jag blott egen håg,
Hur snabbt jag gjorde återtåg!

Ungersvennen.

Kamrat i nöden, jag ditt lopp
Nu lämnar;
Jag vet att du ett ord af hopp
Mig ämnar,
Nu gå och hviska där hon är,
Hvad svennen önskar och begär.

Konungen i Thule.

Det var en konung i Thule,
Till grafven trofast, huld,
Som kärestan på sin sotsäng
En bägare gaf af guld.

Den var det bästa han ägde,
Han drack blott därur alltse'n.
Hans ögon flödade öfver,
Så ofta han tömde den.

Och när han var slutet nära,
Han öfverlät stad och land
Och gods och guld åt sin arfving,
Blott bägarn ej däribland.

Han satt i gästabudssalen
Bland kämparne, Thules drott,
På klippan där vid hafvet
I sina fäders slott.

Där uppstod nu den gamle,
Drack lifvets sista glöd,
Se'n slängde han helga bägarn
Dit ned, där svallet sjöd.

Han såg honom falla, dragas
I djupet bubblande ner —
Hans ögon sjönko tillhopa,
Han drack ej en droppe mer.

Verkan på afstånd.

I gyllne högsal ses drottningen stå,
Där tallösa vaxljus de flämta.
Hon säger till pagen: »du kan just gå
Att börsen till spelbordet hämta.
På min toalett
Kan du hitta den lätt.»
I blinken sprang pagen och lände
Till slottets andra ände.

Vid drottningens sida nu sorbet njöt
Den skönaste dam i sviten,
Då just öfver bräddarna drycken flöt —
Hvad jämmer och ve, stackars liten!
Förlägenhet, skräck:
På skruden hvad fläck!
Hon ilade ut och vände
Sin kosa mot slottets ände.

Då pagen åter springande kom,
Han mötte den sköna på vägen.
Fast ingen visste det minsta därom,
Enhvar var den andra benägen.

I rättan tid
Var slumpen dem blid!
I famnen hvarandra de slöto,
Och kyssar och smekord ej tröto.

Sist båda slita sig från hvarann:
I sina gemak hon försvinner.
Bland värjor och solfjädrar banar han
Sig väg och till drottningen hinner.
Af sorbet en rest
Hon ser på hans väst,
I skarpsinne främst i sitt rike,
En drottnings af Saba like.

Till hofmästarinnan vänder hon sig:
»Då senast en ordstrid vi väckte,
Ni påstod fast och bestämdt mot mig,
Att anden i fjärran ej räckte.
Närvaron förmår
Ge påtagligt spår,
Men verka i afstånd på tingen
Det kan ens bland stjärnorna ingen.

»Dock se: ett glas med sorbet spills ut
Bredvid mig här nyss på minuten,
Och pagen längst borta i våningens slut
Af drycken får västen begjuten. —
En ny skall du få,
Som jag vill bestå
Till tack att min sats blef besannad:
Du eljest ej sluppit bli bannad.»

Skattgräfvaren.

Läns var börsen, krankt mitt hjärta,
Pinsamt lång min dag sågs skrida:
»Tyngst af allt är armod lida,
Guld är lifvets högsta väl!»
Att mig göra kvitt min smärta
Skatters sökare nu blef jag;
Med mitt eget blod förskref jag
Dessförinnan bort min själ.

Sfärer drog jag upp kring sfärer,
Lät en magisk brasa glöda
Mellan örter, ben af döda, —
Och nu formeln framsagd vardt.
Se'n, som svartkonstboken lärer,
Mina gräfningar jag gjorde
Där, hvar skatten finnas borde.
Natten stormig var och svart.

Fjärran såg ett ljus jag blänka
Likt en stjärneprick allenast,
Men som kom allt närmre genast,
Just när midnatt inne var.

Här ej gällde sig betänka:
På en gång spreds klar en dager
Från den fyllda skål, en fager
Yngling in i kretsen bar.

Milda ögon såg jag blicka
Under täta blomsterkransen,
Då han trädde fram i glansen
Af pokalen, himmelskt skär;
Och han huldrikt bad mig dricka.
Denne yngling, så jag tänkte,
Som så härlig ljusdryck skänkte,
Aldrig är det Lucifer.

»Lefnadslust och mod du dricke:
Det är rätta visdomsskatten.
Kom ej mera hit om natten
Se'n med ängsligt signeri!
Här att gräfva lönar icke.
Sträfsam dag, om kvällen gäster!
Arbetsveckor, helgdagsfester!
Må ditt nya trollord bli.»

Råttfångaren.

Jag sångarn är, som plägar draga
Kring landen för att möss förjaga
Och denna stad behöfva kan
Just hjälp utaf en sådan man;
Ty funnes råttor än så många
Och vesslor med — jag vill dem fånga.
Jag allesamman med mig tar
Och lämnar ej en enda kvar.

Små barn plär också sångarn taga.
När så bär till, med dikt och saga.
Midt under lekens yra språng
De stanna, lydiga mitt tvång.
Och gossar, fast till trots benägna,
Små flickor, rädda och förlägna,
De måste följa mina spår,
När jag de gyllne strängar slår.

Till sist det sångarn plär behaga,
Att kvinnor bli för honom svaga.
Det finns ej stad, dit in han drog,
Där han ej fullt med hjärtan tog.
Och vore ungmör än så skygga,
Och fruar än så kyligt trygga,
De gripas ljufligt på en gång
Af trolska toners undersång.

Dödsdansen.

Och väktarn han skådar kring kyrkogård
Från tornet i midnattens timma.
Så klart som vid dagsljus han ser hvar vård
Därnere i månskenets strimma.
Då gläntas på grafvarne, en efter ann',
Då komma de fram, här kvinna, där man
I släpande svepningar hvita.

Och genast sig sluter en benrangelsrund:
Dem lyster en dansstund att hålla,
Ung, gammal, rik, fattig i enigt förbund —
Men lakanen hinder dem vålla.
Och såsom ock blygseln med köttet fått dö,
De skaka sig alla — och strax de beströ
Med svepningar tufvorna rundtom.

Här sprattlar ett lårben, där viftar en hand:
Så kantigt förvridet de famla,
Och lederna smälla och skrälla ibland,
Som sloges där takt med en skramla.
Den sällsamma leken får väktarn att le;
En frestande skalk i hans öra hörs be:
Gå, stjäl ett af lakanen undan!

Så sagdt och så gjordt. Bak den helgade port
Med bytet sin tillflykt han tager,
Men dansen den varar ännu allt fort
Så hemskt i månskenets dager.
Till slut en och en utur dansen de gå
Och smyga sig bort med svepningsdräkt på
Och vips i sin kulle försvinna.

En enda kring grafvarne stökar till sist
Och trefvar och krafsar i snåren:
Nej, ingen af vännerna tog den förvisst! —
Nu vinden ledt honom på spåren.
Han torndörren skakar, men studsar helt brydd:
Den blänker beslagen, till väktarens skydd,
Med signade korsen af koppar.

Sitt lakan det måste han hafva. I hast
Han griper, beslutsam i sinne,
I kyrkmurens götiska prydnader fast
Och klättrar från tinne till tinne.
Sin yttersta stund har re'n väktarn väl sett:
Allt närmare rycker, rosett från rosett,
Nu gasten lik klifvande spindel.

Af dödsångest skälfver all väktarens kropp,
Han gärna ger rofvet tillbaka,
Men — himmel, nu är han förbi utan hopp! —
En järnpigg i skruden känns haka.
Den bleknande måne bak skyn sig begett . . .
Då dånar från tornuret klockslaget *ett,*
Och dödmannen skräller mot marken.

Den första Valpurgisnatten.

En druid.

Nu Maj är här!
Ej skogen är
I frostens fjättrar fången,
Och drifvan smält;
Kring gröna fält
Nu skallar jubelsången.
Sin snöskrud har
En bergtopp kvar;
Ditopp, ditopp vi draga,
Vår gamla dyrkan vi begå
Allfader att behaga.
Ur röken flamman stiga må,
Sin flykt må hjärtat taga!

Druiderna.

Ur röken flamman stiga må!
Vår gamla dyrkan vi begå
Allfader att behaga.
Ditopp, ditopp vi draga.

En af folket.

Handla ej så oförsiktigt!
Det är gå i döden riktigt.
Minns ni ej förtryckarns stadga?
Segerherrarne de vrånga
Jämt ha sina nät utlagda
För att hedningarne fånga.

Syndarena ej de spara,
Barn och kvinnor slaktas många
Och vi fara
Alla i fördärfvets snara.

KÖR AF KVINNORNA.

Spenabarnen ej de spara!
Segerherrarne de vrånga
Se vi slakta många, många
Och vi fara
Alla i fördärfvets snara.

EN DRUID.

Den feghet styr,
Den offret skyr,
Förtjänar bojans nesa.
Bland träden här
Nu bränsle skär,
Att sedan bålet resa!
I skogen så
Vi döljas må,
Tills dagen börjar lida,
Och för er rädslas skull, vi vakt
Ställt ut kring nejden vida;
Men låt oss sedan oförsagdt
Till våra plikter skrida.

KÖR AF VÄKTARNE.

Fördelta rundt kring denna trakt,
I vänner, låt oss gifva akt
Och vakta här och bida,
Då till sin plikt de skrida.

En väktare.

Låt oss drifva gäck med dessa
Trälar under munkars mässa:
Med den djäfvul, de sig måla,
Skrämma upp dem, oss till gamman,
Genom natten larma, skråla,
Stänger, skramlor slå tillsamman!
Trånga klyftorna från grunden
Glöde som af helvetsflamman,
Hemskt i runden
Skräne uf, med oss förbunden!

Kör af väktarne.

Låt oss larma, låt oss skråla
Som en djäfvul, de sig måla,
Stänger, skramlor slå tillsamman
Och bland klyftor tända flamman!
Hemskt i runden
Skräne uf, med oss förbunden!

En druid.

Vi bragt så vidt,
Att natten fritt
Vi få Allfader lofva.
Dock dag det är,
Blott fram man bär
Ett renadt hjärtas gåfva.
Tillstädjer Du
En tid ännu
Att onda framgång öfva:

Ur röken flamman stiger skär,
Vår tro till renhet pröfva!
Om gammal sed oss fråntogs här,
Ditt ljus — hvem kan det röfva!

En kristen väktare.

Hjälp mig, krigskamrat, ur fara,
Lös är de fördömdas skara:
Se, där storma hela troppar,
Se, hur afgrundsdjupet föder
Drake-, varg- och mänskokroppar!
Allt i helvetslåga glöder,
Hur det dånar, hur det brusar!
Låt oss taga flykten, bröder!
Genom luften Satan susar,
Vidt på gafvel,
Spyr hans rike eld och svafvel.

Kör af de kristna väktarne.

Se, där storma hela troppar
Drake-, varg- och mänskokroppar!
Hur det dånar, hur det brusar!
Genom luften Satan susar,
Vidt på gafvel,
Spyr hans rike eld och svafvel.

Kör af druiderna.

Ur röken flamman stiger skär,
Vår tro till renhet pröfva!
Om gammal sed oss fråntogs här,
Ditt ljus — hvem kan det röfva!

Guden och bajadèren.

Mahadöh från ljusets rike
Sjätte gången stiger ned
För att dela som vår like
Lust och kval på jordisk sed.
Låga stoftet här han trådar,
Pröfvar själf hvad oss plär ske.
Han, som straffar och benådar,
Måste män'skor mänskligt se.
Se'n staden på resandes vis han betraktat,
På väldige spejat, på ringheten aktat,
Om kvällen han vidare vill sig bege.

När han på sin gång nu hinner
Husen sist vid stadens tull,
Han en glädjens dotter finner,
Kind af lånta rosor full.
Tärna hell! — Din tjänarinna!
Dröj, jag kommer genast ut!
Bajadèr är jag — prästinna
Här vid nöjets tempelknut.
Och i hennes händer cymbalen nu klingar,
I ringar hon lekande, smekande svingar,
Och nigande bjuder en blomma till slut.

Sakta hän mot tröskeln skjuten,
Snabbt han ryckes inomhus.
Sköne främling, på minuten
Lampor göra hyddan ljus.
Är du trött, jag ansar genast
Foten, öm af vägens damm.
Allt du får — befall allenast —:
Hvila, kärlek eller glam!
Hon lindrar beställsam hans låtsade smärta;
Då ler han af glädje — ett medlidsamt hjärta
Den himmelske ser under all hennes skam.

Slafviskt vill han bli betjänad:
Hennes nit blott ökar han.
Från de förra konster renad,
Hon naturlig blir och sann.
Liksom knopp och blomsterprydnad
Fort till frukter öfvergå,
Så, om i ett bröst bor lydnad,
Bor där kärlek snart också.
Men han, som kan höjden och djupet rannsaka,
Med fröjder, förfäran och dödskval vill skaka
Det hjärta, som strängare pröfvas nu må.

Och hans kyss på sminket brinner:
Hon i kärlek fången står,
Och på hennes kinder rinner
Första gången tår på tår.
Ej om njutningar hon tigger,
Gyllne lön ej värde har;

Vid hans fot hon maktlös ligger,
Hon, som nyss så smidig var.
Kring svällande lägret och älskandes gamman
Förtroligt ett täckelse sluter sig samman,
Och natten sitt skuggtält tillhopa nu drar.

Sent fran ljufva lekar somnad,
Tidigt re'n hon vaken är.
Ve, i dödens dvala domnad
Ligger hennes älskling där!
Med ett skri hon störtar neder.
Intet väcker honom opp,
Och man bålet snarligt reder
Och man bortför stelnad kropp.
Hon hör hur brahminen hans dödshymn uppstämmer,
Hon rusar bland skarorna fram under jämmer.
Hvem är du? Hvart syftar ditt rasande lopp?

Hon förtviflans tårar gråter,
Dignande vid älskarns bår:
Att min make fordra åter,
Själf jag ned i grafven går.
Skall till stoft den skapnad falla
Som har gudars fägring fått?
Min han var, min framför alla,
Ack, en natt, en enda blott!
Hör prästerna sjunga: vi bära på båren
De gamle, som tyngdes och kyldes af åren,
Vi bära de unge, som skördades brådt.

Lyssna på hvad prästen säger:
Denne ej din make var,
Och det kall en hustru äger,
Ej som bajadèr du har.
Skuggan blott sin kropp tillbaka
Följer i det tysta ner;
Blott sin make följer maka:
Det är plikt — det ära ger.
Så tonen, basuner! O klagen, o klagen!
Den härlige yngling, I gudar, nu tagen
På eldsflammor buren till himlen och er!

Kören utan misskund brusar,
Döf för hennes bittra nöd,
Och med utbredd famn hon rusar
Midt i bålets heta död.
Men af lågan omkringgjuten,
Gudaynglingen blir röjd:
Hon, intill hans hjärta sluten,
Sväfvar med mot eterns höjd.
Odödlige älska den ånger förkrossat
Och bära förlorade barnet, förlossadt,
På flammande armar till himlarnes fröjd.

Bruden i Korinth.

Från Athen en yngling färden ställde
Till Korinth, där än han okänd var,
Men den borgarn, som besöket gällde,
Var en gammal gästvän till hans far.
Fädren re'n gjort opp:
Deras ålders hopp,
Son och dotter skulle bli ett par.

Månn' man dock skall fägnas vid hans möte,
Om för välkomst ej sin tro han ger?
Han än dväljs i hedendomens sköte,
Brudens släkt de kristnes gud tillber.
Nya lärors brodd
Kväfver trohets sådd,
Kärlek som ett ogräs trampas ner.

Tyst låg huset. Fader, döttrar somnat,
Husmor vakade, vid sysslor fäst.
Se'n den nyanlände hon välkomnat,
Fördes han till kammarn, som var bäst.
Förr'n han det begär,
Mat och vin står där,
Se'n godnatt hon önskade sin gäst.

Men han känner ingen lust att äta,
Lämnar bordets öfverflöd i fred.
Trötthet lär att hungerns kraf förgäta.
Oafklädd till ro han sjunker ned.
Slumrar redan mest,
Då en sällsam gäst
Genom öppnad dörr i kammarn gled.

Och han ser vid skenet, lampan sprider,
En beslöjad mö i snöhvit dräkt,
Som igenom rummet stilla skrider,
Pannan af svart-gyllne bindel täckt.
Då hon honom sett,
Studsar hon med ett,
Lyfter upp sin hvita hand förskräckt.

Är en främling jag vid fadershärden,
Att om gästen ingenting jag sport?
I min cell jag spärras så från världen
Och får blygas nu för hvad jag gjort.
Blif på bädden kvar,
Som det intet var!
Som jag kom, så går jag lika fort.

Stanna, ropar svennen, stanna, ljufva!
Kastar sig från bädden i ett nu.
Här finns Ceres' håfva, Bacchi drufva
Och med dig kom Amor till de tu.

Du af skräck är hvit,
Älskade, kom hit,
Gudars fest vi fire. jag och du!

Nalkas mig ej, yngling! Utesluten
Jag för alltid är från fröjders kor;
Öfver mig blef redan stafven bruten,
Då tillfrisknande min moder svor
Ge min lefnads blom
Såsom egendom
Åt en brudgum, som i himlen bor.

Gamle gudars brokigt glada vimmel
Ur vårt tysta hus på stund försvann.
En osynlig dyrkas nu i himmel
Och på jord en korsfäst frälserman.
Än här offras dock:
Icke tjur och bock —
Men väl män'skor, oerhördt försann!

Hvarje hennes ord han noga väger,
Talets mening synes honom klar.
Är det möjligt att jag när mig äger
Just den kära brud mig lofvad var?
Min du blifve blott!
Fädrens löfte nått
Gudars öra — lycka bragt det har.

Icke jag, du gode, åt dig ämnas,
Men min yngre syster ger man dig.
Då jag i min cell åt kvalen lämnas,
Ack, i hennes armar tänk på mig,
Som dig jämt tillhör,
Som af kärlek dör —
Grafvens djup för mig snart öppnar sig.

Nej, vid denna låga vill jag svärja:
Hymens fackla bådar oss dess brand.
Jag skall dig åt mig och glädjen bärga,
Kom och följ mig till min faders land.
Hulda, dröj! Vi må
Bröllopsfest begå
Oförmodadt här på två man hand.

Fästegåfvor byta så de tvenne:
Kring hans hals en gyllne ked hon slår,
Han en sölfpokal vill skänka henne,
En klenod, hvars make sökas får.
Den är ej för mig,
Men jag beder dig:
Låt mig få en lock utaf ditt hår.

Andars stund var inne, midnattsstunden,
Och då först blef henne väl till mod.
Girigt förde hon till bleka munden
Vinet med dess dunkla färg af blod.

Svennen vänligt bjöd
Af det hvita bröd —
Men af henne orördt brödet stod.

Och hon räckte ynglingen pokalen,
Och som hon han drack med lystenhet.
Hjärtat kämpade med kärlekskvalen,
Kärlek tiggde han ungdomligt het.
Men hon stod emot
All hans bön och knot;
Lutad på sin bädd till sist han grät.

Nu hon kom, hos honom ned sig sänkte:
För din smärta blir min styrka all.
Rör mig dock — och hvad jag dölja tänkte,
Du med rysning genast märka skall.
Din utvalda mö
Är väl hvit som snö,
Men därtill är hon som is så kall.

Häftigt i sin famn han henne sluter:
Hoppas än att blifva varm och röd.
Lif och ungdom åter in jag gjuter,
Stege du ur grafven ock som död!
Kyssar, kyssar blott!
Kärleks öfvermått!
Öfverflyttas ej till dig min glöd?

Kärlek fastare dem sluter samman,
Tårar rinna ljuft i nöjets spår.
Girigt från hans läpp hon suger flamman,
I den andra helt enhvar förgår.
För hans vilda brand
Tinar efterhand
Hennes barm, där intet hjärta slår.

Sen i sysslor, genom husets gångar
Modren gör sin rund emellertid.
Lyssnande vid dörren upp hon fångar
Sällsam ton i nattens djupa frid:
Suckar, brutna ljud
Ifrån brudgum, brud
Och den hela, heta kärleksstrid.

Än en stund hon står och spejar noga
För att riktigt öfvertygad bli,
Och med harm nu hör hon smekord foga
Sig till smekord — eders slöseri.
Gol ej hanen? Lyss!
— Åter kyss på kyss —
Nästa natt ånyo råkas vi.

Hastigt modren lyfter kända klinkan,
Det var slut med hennes tålamod:
Hvem bland husets hjon är väl den slinkan,
Som åt främlingen strax redo stod?

Än ett steg — hon re'n
Har vid lampans sken
Sett — o Gud! — sitt eget kött och blod.

Och den unge vill i första skräcken
Dölja undan modrens blick sin brud
Under slöjan, under sängens täcken —
Men gestalten i sin hvita skrud
Halkar ur hans fång,
Växer spöklikt lång
Ur sin bädd, som på en andes bud.

Moder, moder, dofva stämman klagar:
Alltså du ej unnar mig min natt.
Från den varma famnen du mig jagar,
Och förtviflan åter får mig fatt.
Är dig icke nog,
Att mitt lif du tog,
Att jag i en tidig graf blef satt?

Ur mitt trånga rum i griftens kummel
Drifven af en inre lag jag går.
Edra prästers böner, mässors mummel
Dämpa icke ungdoms-känslors vår.
Vigda vattnet ej
Kyler den — ack nej!
Mullen själf på kärleken ej rår.

Denne man jag lofvades till maka
Vid den milda Venus' altarrund;
Moder, att ditt ord du tog tillbaka
För en ed, omänsklig, falsk i grund!
Döf hvar gudom är,
Då en moder svär
Att förvägra dottern kärt förbund.

Ingen ro uti min graf jag äger,
Jag mitt eget kräfva vill igen,
Återbörda nekadt bröllopsläger,
Dricka blodet af min svurne sven.
Snart läggs han på bår:
Jag till andra går,
Går att offra andra unga män.

Sköne yngling, re'n din stund har slagit,
Döden nu ditt unga lif begär.
Du af mig min kedja emottagit,
Och din hårlock bort med mig jag bär.
Gif nu akt uppå
Hur han snabbt blir grå —
Brun din lock skall åter synas *där*.

Hör, o moder, än en bön, den sista:
Res ett bål gemensamt för oss två!
Öppna på min ängsligt trånga kista
Och låt så i flammor ro oss få!
När vid brandens gny
Gnistor uppåt fly,
Till de gamle gudar hän vi gå.

SJU ENGELSKA DIKTER

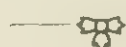
Jag drömde om frihet en dröm.

Efter Felicia Hemans.

Jag drömde om frihet en dröm,
En dröm om ett fartyg, som skar
De fradgande böljornas ström,
Likt pilen, som hvinande far;
Om hjorten, som gladt öfver häckar
Tar språng, då de stänga hans stig;
Om glittrande, vårliga bäckar —
Jag drömde, o frihet, om dig!

Jag drömde om fjällarnes örn,
Med öga så klart som en dag;
Jag hörde kring himmelens hörn
De dånande vingarnes slag.
Jag drömde om okända vatten,
Där kölar ej gungade sig;
Om urskogar, mörka som natten —
Jag drömde, o frihet, om dig!

Jag drömde om skogarnes fred,
Om hem i hvar leende däld,
Om vilden, som hittar sin led
Vid skenet af polstjärnans eld;
Om hjälten, som kallar ur kojor
Sitt folk till det ädlaste krig —
Mitt hjärta blöder i bojor,
Och jag drömde, o frihet, om dig!

Kyssen.

En växelsång, efter Herrick († 1674).

Hvad är en kyss? Dig spörja vi,
Du tolk för yster fantasi!
— Då skall jag icke svarslös bli:

Ett väsen, hvilket fostradt är
Bland unga läppars purpurbär,
Han närer sig af varmt begär —
Kör: Och gör en brudsäng mera kär!

En rörlig flamma, bär han bud
Till ögon små i fuktig skrud
Och vyssar dem med vaggvisljud —
Kör: Och tystar liten ängslig brud!

Så flyger han med kärt besvär
Till hakan rund, till kinden skär,
Nyss var han här, nu är han där —
Kör: Och öfverallt och när och fjär!

— Kan kyssen tala?
— Jo, minsann!
När läppar hvila mot hvarann,
Så skilj dem åt — då talar han.
Kör: Och bättre språk ej kärlek kan!

— Har han en kropp?
— Ja, som ett bi!
Hans vingar färger skimra i.
Han flyr, men som en melodi.
Kör: Med honung blott, ett gaddlöst bi!

Göken.

Efter Logan († 1788).

Hell skogens fagre främling, hell
Du vårens sändebud!
Ditt gröna tjäll byggs upp på nytt
Och fylls af fröjdeljud.

Då tusenskön i gräset syns,
Förvisst man hör din sång —
Har du en stjärna på din väg
Att mäta årets gång?

Du underbara gäst, med dig
Jag hälsar blomstrens stund
Och lyss till kvitter tusenfaldt
Från fåglarne i lund.

Att plocka vifvor gossen går,
Från skolan ledig nu,
Och stannar då han hör din röst
Och härmar ditt kuku.

Men börjar ärten knyta blom,
    Från ljudrik dal du flyr
Att gästa där en annan vår
    För andra nejder gryr.

Säll du, hvars lund är alltid grön,
    Hvars himmel alltid klar,
Du har ej sorg uti din sång,
    Ditt år ej vinter har.

O kunde jag blott fly med dig!
    Hur gladt vi följde då
Med blomstertiden jorden rundt,
    Vi vårens vänner två!

Royal George's undergång.*

Efter Cowper († 1800).

Stäm upp en sorgeklang!
De tappre hafvet tog
Vid själfva hemmets strand
Och ned i djupet drog.

Väl åttahundra man
Af välbepröfvadt mod
Kölhalade i hamn
Sitt skepp, som lutadt stod.

En plötslig by från land
Då fatt i seglen tar,
Och skeppet kantrade
Med allt hvad därpå var.

Stäm upp en sorgeklang!
I djupet dragen ner,
Den tappre Kempenfelt
Ej skördar lagrar mer.

* Linjeskeppet Royal George kantrade 1782 vid Spithead samt förgicks med hela sin besättning och den befälhafvande amiralen Kempenfelt, en berömd engelsk sjöhjälte af svensk börd.

I drabbning ej det var
Och ej i stormens stund;
Hans fartyg sprang ej läck
Och stötte ej på grund.

I hand ej segerns svärd,
Men penna hade han,
Då han till botten sjönk
Med åttahundra man.

Lyft upp det skepp igen,
Som främst i striden var
Och mäng i sorgebägarn
Hvar ärlig tår du har!

Väl timret än är friskt
Och snart hon simma skall,
Med Englands åskor laddad,
Igen på hafvets svall;

Men död är Kempenfelt,
Hans segersol gått ner,
Han och hans åttahundra
Ej plöja böljan mer.

Då jag fyllde trettiosex år.

Byrons sista dikt.

Missolonghi, 22 Jan. 1824.

Nu, hjärta, stilla dina slag,
Se'n inga hjärtan för mig slå!
Dock — fast ej älskad, älskar jag
Alltjämt ändå.

Bland gulnadt löf min väg för in:
Allt som engång var ungt och kärt,
Den vår i blom, som varit min,
Har mask förtärt.

Hur jag förbrinner småningom,
Min eld är utan ändamål:
Vulkanisk ö, dit ingen kom,
Ett ensligt bål.

De lidelser, som fyllt min själ
Med hopp och fruktan och begär,
Ej storma mera, men likväl
Jag bojan bär.

Dock nej — för klagan är ej tid,
Ej plats, där äran färdig står
För att bestråla hjältens strid
Och hjältens bår.

Banéret, svärdet, kampens dån!
»För Grekland» lösen är i dag.
På klufna skölden Spartas son
Var fri som jag.

Vak upp! Ej Grekland — det har skett!
Vak upp, min ande! Minns från hvem
Din bästa del sitt upphof ledt
Och vänd så hem!

Den svaghet, som ej höfs en man,
Lägg för din fot i stoftet ner!
Hvad skönhets blick ock mena kan,
Ej rör dig mer.

Hur vill du längre lefva, säg,
Att sörja slocknad ungdomsglöd?
I fält! Där väntar ärans väg,
En vacker död.

En krigargraf — det är ett slut,
Som flere önskat sig än fått.
Så sök dig någon valplats ut
Och där — sof godt!

Liknelser.

Efter Swinburne.

Om du vore rosenblomma
Och gröna bladet jag,
Vi delade lika öden
I kylan och i glöden,
I hösten, den grå och tomma,
I glädjens sommardag;
Om du vore rosenblomma
Och gröna bladet jag.

Om jag vore ord att sjunga
Och du deras melodi,
Vi skulle i samma anda
Förtjusning och välljud blanda,
Som lärkors jubeltunga,
Se'n skuren gått förbi;
Om jag vore ord att sjunga
Och du deras melodi.

Om du vore Lif, du kära,
Och jag bure Dödens namn,
Vi läte ömsom frysa,
Och ömsom solblick lysa,

Tills våren komme nära
    Att värma jordens famn;
Om du vore Lif, du kära,
    Och jag bure Dödens namn.

Om du vore mö hos Sorgen
    Och jag hos Glädjen sven,
Vi skulle löften byta
Och lika lätt dem bryta
Och gnabbas och ge korgen
    Och samsas strax igen;
Om du vore mö hos Sorgen
    Och jag hos Glädjen sven.

Om Maj jag finge vara
    Och fru April vore du,
Vi skulle med grönska hägna,
Med blomstersnö blott regna,
Så dag vardt skugga bara
    Och natt ljus dag ännu;
Om Maj jag finge vara
    Och fru April vore du.

Om du vore drottning Lycka
    Och jag vore Smärtans drott,
Vi gjorde jakt tillsamman
På kärleken, att med gamman
Ur vingen fjädrar rycka,
    Tills flyktingen spak vi fått;
Om du vore drottning Lycka
    Och jag vore Smärtans drott.

Molnet.

Efter Shelley.

Förfriskande skur
Åt törstig natur
Jag bringar från sjö och ström.
Min skugga läggs len
Kring blad på gren
I lundarnas middagsdröm.
Den dagg jag sållar
I dagen trollar
Hvar slumrande knopp där fanns,
Som jorden varm
Vid moderlig barm
Har vaggat kring solen i dans.
Med hagel jag slår —
Och i silfver står
Den gröna slätten inunder;
Jag löser det opp
I regnpärlors dropp
Och ler, då jag åker i dunder.

Af snö en fäll
Jag breder kring fjäll,
Och furorna sucka i harm.
Om natten är hvitt
Det örngåttet mitt,
Där jag sofver i Nordans arm.

På mitt skypalats
Högst uppe har plats
Den styrman, som leder min ban,
Men i grottors rum
Där tugga skum
I bojor storm och orkan.
Hän öfver världen
Han länkar färden,
Som lockades han af en syn,
Af hviskadt ljud
Från en andebrud
Ur djupets purprade bryn.
Öfver haf och land,
Öfver sjö och strand
Han söker stadigt ett spår,
Öfver berg och ström
Alltjämt i hans dröm
För honom den älskade står.
Jag framglider glad
I blånande bad —
Han långsamt i tårar förgår.

Öfver ljusnad pol
Stiger blodröd sol
Och följer i flammig dräkt
Bakefter min båt
På seglande stråt,
Se'n morgonens stjärna är släckt.
När ett ögonblick
Jag till ankars gick
Vid ett jordskalf på bäfvande berg,

Jag kungs-örnen är,
Som på klippan där
Hvilar vingen i gyllene färg;
Men när djupt i våg,
Från fullbordadt tåg,
Solen sjunkit till kärlek och ro.
Och af skuldran gled
Hän i västerled
Pupurmanteln från eterns bro,
Är jag dufvan, som tryggt
Efter luftig flykt
Lägger vingarna hop i sitt bo.

Med blekhvit flamma
Den djupt ensamma
Månflickan kommer ibland;
Vandrar vemodsfull
Ofvan snöig ull,
Som krusar min tröskelrand.
En ande ej hör
Det fjät hon gör
Hän öfver mitt tunna tak —
Det rämnar ändå
Och stjärnorna små
Bakom henne bese mitt gemak.
Jag ler bak skärm,
Då de kretsa i svärm
Som guldbin omkring mitt hus,
Vidgar rämnan med flit
I min tältduk hvit,
Som vardt spänd vid en nattvinds sus,

Och då syns hvar trakt,
Land och haf, allt belagdt
Med flikar af himmelska ljus.

Kring solen jag band
Ett bälte af brand,
Åt månen ett pärlband jag ger.
Vulkanen blir blek
Och stjärnornas lek,
När för stormen slås ut mitt banér.
Från kust till kust
Jag spänner med lust
En bro öfver svallet som sjöd,
Och jag blir framför sol
Till mäktig kupol
Med bergen som pelarestöd.
Öfver segrarestråt,
Där jag ilat framåt
Under ljungeld och störtskurars bad,
Har fästet självt
Min triumfbåge hvälft,
De mångtusende färgers arkad.
Vädrens makt åter bands,
Och i skiftande glans
Nu den fuktiga jorden är glad.

Jag till är vorden
Af vattnet och jorden,
Jag lånat af land och sjö;

Från båda jag stammar
Och etern mig ammar,
Jag växlar — men kan ej dö,
Ty då regnet har gått
Och fästet är blått
Utan ringaste fläck eller vank,
Se'n med solen förent
Vinden sopat det rent
Och gjort dômen af azur helt blank,
Jag beler dem i mjugg,
Gömd i droppe och dugg!
Liksom anden, när grafven sig lyckt,
Liksom barnet ur kved,
Så jag uppstår, jag med,
Och förstör omigen hvad de byggt.

BÉRANGER

TIO SÅNGER

1863

Kungen i Yvetot.

Det var en konung i Yvetot,
Som, okänd af historian,
Båd' godt och länge sof ändå,
Fast ej hans namn bar glorian.
Krönt blef han, sägs det, af Jeanette
Och det med bomullsmössa rätt
        Och slätt.
För hi och hej! För hej och ho!
Den kungen dugde, må ni tro!
        Jo jo!

I halmtäckt slott han satt helt trygg
Och bara kråset smorde;
Se'n kring sitt land på åsnerygg
En maklig ridt han gjorde.
God, enkel, glad af hjärtans grund
Han till eskort tog vid sin rund
        En hund.
För hi och hej! För hej och ho!
Den kungen dugde, må ni tro!
        Jo jo!

Hans nöjen kostat ingenting;
Visst drack han något mycket,
Men sprider kungen glädje kring,
Må han få ha det tycket.
Sin skatt han utfick utan prat:
Från hvarje åm uti hans stat
        Ett fat.
För hi och hej! För hej och ho!
Den kungen dugde, må ni tro!
        Jo jo!

Bland flickorna han trifdes väl,
Och — kär som han var alla —
Så gaf han folket hundra skäl
Att honom *Fader* kalla.
Hans här gick ej i fält och stred,
Men sköt till måls på landsens sed
        I fred.
För hi och hej! För hej och ho!
Den kungen dugde, må ni tro!
        Jo jo!

Han skydde gräl af alla slag,
Lät bli sin grannes stater
Och gjorde nöjet till sin lag —
Tänk på det, potentater!
Först när han dog — så sägen går —
Grät undersåten vid hans bår
        En tår.
För hi och hej! För hej och ho!
Den kungen dugde, må ni tro!
        Jo jo!

En tafla gömmes än med fog,
Som väl hans afbild visar.
Till skylt den hänger på en krog,
Hvars viner trakten prisar.
På högtidsdagar än man hör
Hur folket sjunger utanför
I chör:
För hi och hej! För hej och ho!
Den kungen dugde, må ni tro!
Jo jo!

Folkets minnen.

Man skall tala om hans ära,
Hvar en halmtäckt hydda står;
Folket skall i femti år
Inga andra häfder lära.
Bygdens barn kring spiselns häll
Samlas, när mot kväll det lider,
Bedja: »mormor, ack var snäll
»Och förtälj om gamla tider.
»Ondt, det sägs, han vållat har,
»Men han än är kär för landet,
»Så kär för landet!
»Tala, mormor, du som kan det,
»Tala om hans dar!»

Barn, det nu är längesedan . . .
Nyss min bröllopsdag gått om,
Då han hit till bygden kom;
I en stab af kungar skred han.
Gick till fots uppför en ås,
Där jag stod att se på skaran.
Lilla hatten, det förstås,
Och grå öfverrocken bar han.
Tänk, han sad': God dag! till mig —
Ni kan tro jag blef förfärad,
Blef djupt förfärad . . .
»Mormor, kors hvad du blef ärad:
»Han har talt till dig!»

Nästa år i hufvudstaden
Åter honom se jag fick:
Upp till Nôtre-Dame han gick,
Han och hofvet, hela raden.
Allt var fröjd och allt var prakt,
Idel guldbesmidda kläder!
Solen sken och folket sagt:
Alltid har han vackert väder!
Glädjen lifvade hans drag:
Han en son i famn fick trycka,
  I famn fick trycka.
»Mormor, hvilken dag af lycka!
  »Hvilken härlig dag!»

Då vårt stackars land af fräcka
Främlingskaror blef belagdt,
Var han ensam landets vakt
Och för allt han tycktes räcka.
Sent en afton händt det har,
Att på dörrn jag bulta hörde;
Jag lät upp — han själf det var,
Några få han med sig förde.
Och han satte sig just där,
Sade: hvad med blod har flutit,
  Ack ja, har flutit!
»Mormor, han då här har sutit!
  »Han då sutit här!»

Raskt, då han sig hungrig sade,
Fram jag satte vin och bröd.
Sedan han vid brasans glöd
Torkat rocken, han sig lade,

Då han for, han såg jag grät,
Smålog mildt: var utan fruktan
Vid Paris — var viss på det! —
Fienden skall få sin tuktan.
Glaset, som han från sig satt,
Är jag stolt att än bevara,
 Att än bevara.
»Mormor, få vi se det rara!
 »Få vi se din skatt!»

Gärna det. — Mot fallet drog han.
Hjälten som en påfve krönt
Fångenskapens kval har rönt.
På en öde klippa dog han.
Ingen till att börja med
Trott han lyktat re'n sin bana:
»Som en blixt han skall slå ned,
»Där hans ovän minst kan ana!»
Men då allt bekräftat sig,
Gjorde det mig bitter smärta,
 Ja, bitter smärta.
»Mormor, signe Gud ditt hjärta!
 »Gud välsigne dig!»

Vintervisa.

Redan fåglarne ha flytt
För de barska vinternätter,
Och kring städer och kring slätter
Drifvor hopat sig på nytt.
På min ruta, isomfluten,
Föds en frostros i minuten;
Hör, det smäller uti knuten!
Hunden sig för kölden drar.
Här är skyndsamhet af nöden:
Låt' oss blåsa lif i glöden!
Låt' oss hålla värmen kvar!

Vandrare, till hemmet gå
För att härdens trefnad söka!
Kölden brukar jämt sig öka,
När som veden sprakar så.
Dock, jag vet att modig te mig:
Rosa, pälsbeklädd och klemig,
Skall en ljuflig fristad ge mig
Under vinterns kulna dar.
Men hvad du är kall, min lilla!
Sätt dig i mitt knä! — Sitt stilla!
Låt' oss hålla värmen kvar!

Vinterdagen bleknar bort.
Öfver snön styr natt sin kosa.
Kärleken oss gynnar, Rosa —
För vår skull är dagen kort.
Se, en vän och hans väninna!
Vi bli flere, kan jag finna.
Dubbelt klar skall glädjen brinna!
Var välkommet, unga par!
Kölden flyr för vänskapsflamman:
Omkring brasan tätt tillsamman,
Låt' oss hålla värmen kvar!

Lampan tändes, och dess sken
Ysterheten gränser skrifver.
Rosa oss ett tecken gifver:
Bordet väntar, dukadt re'n.
Och nu kommer vännen trägen
Fram med mången gammal sägen:
Än om röfvare på vägen,
Än om troll till ord han tar.
Punschen ryker snart i bålen,
Hela laget rundt går skålen:
Låt' oss hålla värmen kvar!

Mörka vinter, kall och rå!
Du i hvitt naturen kläder.
Dina bistra nordanväder
Tysta ej vår sång ändå.

Medan spiselglöden kolar,
Fantasien nejder målar,
Där en vårlig himmel strålar,
Och där kärlek hemvist har.
Till dess åter rosor blomma,
Låt' oss dörrarne tillbomma!
Låt' oss hålla värmen kvar!

Fördömda vår.

Ifrån mitt fönster såg jag till det andra,
Där hon var hemma, hela vintern lång.
Vi kände ej, men älskade hvarandra,
I luften kyssar möttes mången gång.
Igenom denna lind, på blad beröfvad,
Vi under dagens lopp bytt blickar se'n...
Tack vare våren, nu är linden löfvad.
Fördömda vår, är du nu här igen!

Mot detta löfhvalf strandar all min möda:
Den hulda ängeln döljes för min syn.
Förr såg jag henne sparfvarne ge föda,
När på en vinterdag hon strödde gryn.
Se'n dess gaf fågelkvittret vink åt båda,
Att det var tid för vän att se sin vän.
Hvad första snön ändå är skön att skåda!
Fördömda vår, är du nu här igen!

Jag nödgas då det skådespel förlora,
Som hvarje morgon gjorde mitt behag,
Då hon, en annan rosig Aurora,
Drog upp gardinen för den unga dag.
Jag får ej skåda mer, när skymning tjocknar,
Min stjärna flämta några stunder än,
Till dess hon slumrar in — och lampan slocknar.
Fördömda vår, är du nu här igen!

O vinter, snart till oss din färd bevinga!
O, med hvad fröjd jag åter höra skall
Min fönsterruta sakta börja klinga
Vid de små hvita flingors lätta fall!
Ditt gamla upptåg gör mig intet nöje.
O vår, du blommors och sefirers vän!
Jag ser ej henne dra sin mun till löje —
Fördömda vår, är du nu här igen!

Den gamle sergeanten.

(1816.)

Bredvid sin dotter sitter invaliden;
Hon sysslar vid sin spinnrock och sitt garn,
Då med en hand, som stympad blef i striden,
Han vaggar sina späda barnabarn.
I landtligt tjäll sergeanten slagit läger
Och hvilar ut sig efter vapnens dån.
»Att födas är ej nog», han ofta säger,
»Gud gifve dig en vacker död, min son!»

Då ljuder trummors dunder i det samma,
Och fjärran skymtar fram en bataljon.
Den gamle spritter till — hans ögon flamma
Som på en stridshingst vid trumpetens ton.
Besviken mumlar han: »Hvems dessa leder?
Hvems dessa fanor, sedda långt ifrån?
Om den kan borttvås, fläcken på vår heder,
Gud gifve dig en vacker död, min son!

»Hvem återger oss republikens söner,
Som stredo vid Jemappe, på Fleurus' fält?
Hvem desse landtmän, som på statens böner,
Kring hotad gräns liksom en mur sig ställt?
Barfota, hungrige, de faran mötte,
Förräderiet de trotsigt bjödo hån,
Och först vid Rhen de stannat segertrötte.
Gud gifve dig en vacker död, min son!

»O med hvad blod det stolta skimmer köptes,
Som smyckat denna blåa uniform!
Hvad bräckta bojor då till kulor stöptes,
Hvad kronor smältes om i samma form!
En värld, befriad genom våra strider,
Bekrönte oss i ärans Pantheon.
Hell dem, som föllo dessa sköna tider!
Gud gifve dig en vacker död, min son!

»Men dygdens röst ej längre blef behjärtad,
Och våra förmän glömde rätt och plikt.
Med oblyg kind, ännu af krutrök svärtad,
Hos en tyrann om ett befäl de tiggt.
De sälja friheten och bjuda sedan
Åt krönta våldsmän sina svärd som lån.
Vår ära vi betalt med tårar sedan...
Gud gifve dig en vacker död, min son!»

Han klagar så; men dottern spinner stilla
Och sjunger mellanåt med halfhög röst
En sång, som jordens store lida illa,
En fredlös sång, som döljs i folkets bröst.
»Folk, det är tid,» den gamle krigarn säger:
»Vak upp vid dessa helga sångers dån!»
Han tillagt, lutad öfver barnens läger:
»Gud gifve dig en vacker död, min son!»

Horoskopet.

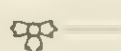
Då mamma vid sin spiselbrasa
Har nickat till midt i en bön,
Jag korten tar — sy är min fasa! —
I korten gör jag framtidsrön.
Väl mamma sagt: »ej syndigt gyckel fresta!
Hin Ondes svek dig lurar lätt.»
Men jag är ung — och korten spå det bästa!
För korten de ha alltid rätt!

Nå, kärlek eller äkta lycka?
Få se, hvad däraf blir min lott:
Min älskling reser, kan jag tycka.
En hjärterknekt! — Han bådar godt!
Men för en änka i sin tro han sviktar —
Ha, otack det är världens sätt!
Jag nunna blir — en hygglig pater biktar...
För korten de ha alltid rätt!

Men ruterkung vid klosterluckan
Får sikte på mig någon dag,
Rörs af min fägring och min suckan —
Och hurtigt enleveras jag.
Jag dukar under för hans höghets skänker,
Och han mig etablerar nätt!
Jag är hans drottning, när sig skymning sänker —
För korten de ha alltid rätt!

Ut till sitt lustslott fursten för mig;
Förtalet likafullt mig minns.
En mörk ibland visiter gör mig:
Det kommer ut — farväl, min prins!
Jag mister en, men jag får tolf tillbaka,
Jag dygdig är, liksom kokett:
Den grymma blir ett luradt gråskäggs maka —
För korten de ha alltid rätt!

En vecka gift, jag redan gungar
I tuparsvagn bredvid min vän,
Den sötaste bland klöfverkungar —
Min gubbe knotar... bah, än se'n?
Ha, korten tala om en skrynklig gumma...
Har tiden re'n min skönhet frätt?
Ah, det är mamma, som hörs vaken brumma!
För korten de ha alltid rätt!

Ärans väg.

(Under polska frihetskriget 1831.)

Ack, vore jag en ung husar,
Jag skulle ila till strapatser
Och stryka blonda små mustascher
Och hugga in, där hetast var,
Med hand på sabeln, blank och bar!
Att bistå polska hjältestammen
Det bär åstad på gångarn hvit.
Pultronerna stå kvar med skammen.
Fort! Ärans väg är vägen dit!

Ack, vore jag så ung och djärf,
Jag hade väl en vacker flicka.
Följ med, mamsell, och lär er skicka
I Polens döttrars ädla värf
Att offra åt sitt land sin skärf!
Sälj dina kläder, dina nipper
Och repa se'n charpi med flit,
Så Polen att förblöda slipper.
Fort! Ärans väg är vägen dit!

O, hade jag millioner blott,
Jag sade: modige Sarmater!
Er köpen några diplomater,
Därjämte krut till skarpa skott,
Uppkläden edra tappre godt!
Europa, gamla frun den rika,
Ger dygden endast då kredit,
När hon är hyggligt klädd tillika.
Fort! Ärans väg är vägen dit!

Som kung än bättre jag förstod
Med råd och dåd mitt nit betyga.
Kring hafven skulle flottor flyga
Att egga upp Osmanens mod,
Att värma Svenskens tröga blod,
Och hoppets ord till Polen ropa:
En säker arm, en säker plit
Än kunna rent i världen sopa.
Fort! Ärans väg är vägen dit!

O, vore jag en enda dag
Den Gud, till hvilken Polen beder,
Re'n tsaren, innan soln gått neder,
Fått blekna för min vredes slag.
Du polska folk, min kärlek tag!
O, hvad jag skulle, trots orakler,
Din väg upprödja bit för bit
Med välbehöfliga mirakler!
Fort! Ärans väg är vägen dit!

Ja, fort! — O Gud, men jag är arm...
Om frihet är ditt ögonmärke,
Du ljusets far, min röst du stärke
Till tordön af en ängels harm,
Min sång till domsbasunens larm!
Till Polens gode genius gör mig!
Ur dvalans armar folken slit,
Att, då jag ropar, världen hör mig:
Fort! Ärans väg är vägen dit!

Kosackens sång.

Min trogne häst! Din vän, kosacken kallar:
Hör du den nordiska trumpetens ljud?
Där plundringens och stridens bölja svallar,
Dit bär mig snabb, ett dödens sändebud.
Ditt betsel ännu simpelt är och ringa:
Du efter segern skall ett gyllne få.
Så gnägga stolt ur djupet af din bringa
Och folk och konungar med hofven slå!

Se, freden flyr det gamla Europa,
Och västern lämnas oss till tummelplats.
I mina händer må dess guld sig hopa,
Välj du ditt stall i konsternas palats!
Vi gå att Seinens strand på nytt betvinga,
För tredje gången i dess våg dig två!
Så gnägga stolt ur djupet af din bringa
Och folk och konungar med hofven slå!

För präst och ädling gick det nedåt värre,
Se'n undersåtens tålamod tog slut.
De bådo mig: »kom och var allas herre,
Blott vi förbli tyranner som förut!»
Jag kom — och när jag syntes lansen svinga,
Mot lansen kors och scepter syntes små.
Så gnägga stolt ur djupet af din bringa
Och folk och konungar med hofven slå!

Jag vid vår stockeld sett ett jättespöke
Med blodsprängdt öga fäst på våra spjut.
»Mitt välde börjar», röt det, »du det öke!»
Och pekade med bilan västerut.
För hämndens värf vill Attila mig tinga,
Jag är hans son, jag i hans spår skall gå.
Så gnägga stolt ur djupet af din bringa
Och folk och konungar med hofven slå!

Och denna mångberömda bildnings blomma
Som vid försvaret ej består sitt prof,
Skall böja sig, då vi i dammoln komma,
Och bli förtrampad af din skarpa hof.
Vi af de murkna former skona inga,
Af västerns värld ej minnet kvar skall stå.
Så gnägga stolt ur djupet af din bringa
Och folk och konungar med hofven slå!

Farväl till Äran.

(1820.)

Om vin och flickor höj en sång,
Ty dårskap är allt annat!
Se, hur i glömska stannat
Den hymn, som frihet kvad en gång.
I järn man löder
Oss åter, bröder:
Kom, låt' oss därför se hur drufvan glöder!
Ett folk, som bojan trycker ner,
Min dristighet med misshag ser,
Om jag ett härskri för idyller ger.
Farväl då, arma Ära!
Förnekom häfdens lära!
Kom kärlek, fyll vårt glas! vi dig besvära.

Hvad? Hjältar, grånade i fält,
Till hofs gå för att tjäna,
Och det, då min Camena
Sjöng hop en här till deras tält!
Om mig min stjärna
Beskär en tärna,
Skall hennes kyss mig få att tiga gärna.
Förstår jag smickra, torde jag
Själf få en syssla någon dag:
Jag kan som hofnarr kungen bli i lag.

Farväl då, arma Ära!
Förnekom häfdens lära!
Kom kärlek, fyll vårt glas! vi dig besvära.

Åt fiendernas röfvarband
Sig styrelsen försvurit,
Och »rättens» männer burit
På Themis' bildstod våldsam hand.
Hvad har jag, myra,
Sagt i min yra?
Förlåt, jag går att kransa glas och lyra!
Jag minnes domstoln som sig bör,
Och stannar hellre utanför:
Jag ser ej Minos — Cerberus jag hör.
Farväl då, arma Ära!
Förnekom häfdens lära!
Kom kärlek, fyll vårt glas! vi dig besvära.

Tyranner, närde med vår märg,
I ären orkeslöse:
Tänk blott, om jätten nöse!
Då ramlade väl dvärg på dvärg.
Men är jag galen?
De fräcka talen
Må tystna, får jag blott ha kvar pokalen.
I slafvar, klagan är ett brott:
Hvad rör oss — ha vi nektar blott, —
Om världen har det illa eller godt?
Farväl då, arma Ära!
Förnekom häfdens lära!
Kom kärlek, fyll vårt glas! vi dig besvära.

Vår frihet lutat sig till ro
Att feberdrömmar drömma;
Först då vi lärt att glömma,
Kan glädjen stadigt sätta bo.
När allt de kufva,
Och sångens dufva
Tillbaka dignar på sin blomstertufva.
Ej mer lik örnen högt hon styr:
Till ljufva bragder hem hon flyr.
Mig Bacchus kallar — och jag följer yr!
Farväl då, arma Ära!
Förnekom häfdens lära!
Kom kärlek, fyll vårt glas! vi dig besvära.

Den kommande generationen.

Vår tid är långt ifrån den bästa,
Jag tillstår utan bitterhet;
Men ännu sämre blir den nästa,
Tillåten mig att säga det.
Att flere barn i världen sända
I grunden blir en sorglig lott;
    Fullt ut så godt,
    Ja, fullt så godt
Det vore jorden tog' en ända, . . .
Om fruarna tilläte blott.

Vi sjunga muntert Bacchi böner,
Då drufvan i pokalen ler;
Moltyste sitta våra söner,
Men dricka mycket, mycket mer.
Med kinder brusiga och spända,
De tro de Epikur förstått.
    Fullt ut så godt,
    Ja, fullt så godt,
Det vore jorden tog' en ända, . . .
Om fruarna tilläte blott.

Man leds vid våra poesier,
Men närmsta framtid hotas vill
Af tvenne smak-akademier,
Som kunde en ej räcka till!

Då blir där plats för alla kända
Små vittra telningar och skott.
    Fullt ut så godt,
    Ja, fullt så godt,
Det vore jorden tog en ända, . . .
Om fruarna tilläte blott.

Vi redan älska krig nog mycket,
Men älska ock att hvila oss;
Dock det tar till, det förra tycket,
Och våra söner bara slåss,
Slåss, af en starrblind yra tända,
Tills de en stackars lager fått.
    Fullt ut så godt,
    Ja, fullt så godt,
Det vore jorden tog' en ända, . . .
Om fruarna tilläte blott.

Vår kärlek vill jag ej berömma,
Men nog jämförelse den tål
Med våra barns, som rent af glömma
Dess evigt unga tungomål
Och ars amandi så förvända
Som själfva Babel knappt förmått.
    Fullt ut så godt,
    Ja, fullt så godt,
Det vore jorden tog' en ända, . . .
Om fruarna tilläte blott.

Trots de bevis sofisten slungar,
Vår framtid blir så lagom grann:
Ej store män — blott dagbladskungar,
Ej munterhet — blott Operan.
Snart finns ej kvar en dygd att skända,
Hvart älskvärdt fel blir bara rått.
 Fullt ut så godt,
 Ja, fullt så godt,
Det vore jorden tog' en ända, . . .
Om fruarna tilläte blott.

Förgäfves är det som vi bråka
Och sträfva både si och så,
Att de med aktning skola språka
Om fädrens tempel, våra små.
Hvart minne, som till dem skall lända,
Blir hudflängdt, hackadt, stort som smått.
 Fullt ut så godt,
 Ja, fullt så godt,
Det vore jorden tog' en ända, . . .
Om fruarna tilläte blott.

SULLY PRUDHOMME

FYRA DIKTER

Förgäten vår.

Printemps oublié.

Den vår, som nu på fälten spirar,
Knappt hinner njutas, förr'n han far.
För eftervärlden ingen firar
I dikten se'n hur skön han var.

Att rosor nämna vi försvurit,
Ty sådant vardt en löjlighet.
Det skönaste, som jorden burit,
Nu är det gammalt, heter det.

De forna älskande fått sjunga
Sin kärleks fagra maj, men se:
Vi andra hålla må vår tunga,
Fastän vi känna ungt som de.

All fägring, denna vår bebådat,
Skall ej i sången lämna spår,
Fast blommor, som Virgilius skådat,
Sin doft bevarat tusen år.

Men vi af hemlig afund bränna
Mot släkten längese'n förbi,
Som ägt de känslor vi nu känna
Och samma hjärtan förr än vi.

Likhet.

Ressemblance.

Du önskar veta hvad som gör
Att mig just du så väl behagar:
Jag älskar dig — se här hvarför:
Du liknar mina unga dagar.

En flyktig sky med tårar i
Ditt ögas glans ibland försvagar.
Du går försänkt i drömmeri —
Du liknar mina unga dagar.

Ditt anlete sin stämpel bär
Af Hellas' rena skönhetslagar,
Som marmorn står mot azurn där.
Du liknar mina unga dagar.

Hvar stund jag om din kärlek ber,
Min famn dig sträcks — men hur jag klagar,
Du flyr, ej återvänder mer!
Du liknar mina unga dagar.

Douarnenez.

A Douarnenez en Bretagne.

Af sälta hela luften droppar.
Den gröna strand, hvars skördar le,
Sin mantelfåll i hafvet doppar
Här i Bretagne, vid Douarnenez.

Här i Bretagne, vid Douarnenez
Åt dyningen sig barnen fröjda,
Finlemmade och fagerögda,
Och af sitt helgon skyddas de.

Är blusen trasig, frisk är hågen!
Då floden välter in, de se
Små hvita fjärlar ta's af vågen,
Här i Bretagne, vid Douarnenez.

Här i Bretagne, vid Douarnenez
Som svalor, när de vinden följa,
Så bruna segel fly på bölja,
Då fiskrarne sig ut bege.

Man låter fädren ära ske,
Och hand och hjärta ge de unga
Blott den som ber på landsens tunga,
Här i Bretagne, vid Douarnenez.

Den döende.

L'Agonie.

Säg ingenting, ifall ni vill hugsvala
Min sista nöd!
Blott den, som kan till mig i toner tala,
Gör lugn min död.

Musiken löser band, som drogo neder
Till jordens ring;
Musiken stillar kvalen — ack, jag beder:
Säg ingenting!

Af ord, hvarmed en lögn kan skylas öfver,
Jag nog har fått.
Gif mig de ljud, jag ej förstå behöfver,
Men känna blott:

En älskad melodi som yrseln bryter,
Som själens nöd
Så småningom i drömmar först förbyter
Och sist i död.

Säg ingenting, om ni mig vill hugsvala,
  Då jag går bort.
En stämma blott, som kan i toner tala,
  Gör kvalet kort.

Min amma hämta hit, den stackars gamla,
  Från hennes land!
Det är en nyck — de, som mot grafven famla
  Ha slikt ibland.

Säg henne, att jag längtar åter höra
  Den enkla sång,
Som utan allsköns konst uti mitt öra
  Sig fäst en gång.

Hon finns nog. Döden sparar ålderdomen
  I armods tjäll:
Blott mina likar skördas brådt i blommen,
  Förr'n det blir kväll.

Låt henne sedan ensam hos mig stanna!
  Det skänker tröst.
Hon sjunger — handen lagd uppå min panna —
  Med sakta röst.

Kanske allenast hon har oafbrutet
Mig hållit kär.
I gamla sånger till ett ljuft förflutet
Hon bort mig bär.

Och så skall oförmärkt mitt hjärta brista,
I det jag hör,
Och barnets första vara likt mitt sista,
Då nu jag dör.

Säg ingenting, ifall ni vill hugsvala
Min sista nöd!
Blott den, som kan till mig i toner tala,
Gör lugn min död.

FRANÇOIS COPPÉE

FÖR KRONAN

SKÅDESPEL PÅ VERS I FEM AKTER

PERSONERNA

STEFAN, biskop och konung öfver Balkan-landet.
FURST MIKAEL BRANCOMIR.
CONSTANTIN BRANCOMIR, hans son.
IBRAHIM EFFENDI, Sultan Muhammed II:s hemlige agent.
förklädd till zigenaren BENKO.
OUROSCH, veteran.
LAZAR, soldat.
EN TURKISK FÅNGE.
EN VAKTPOST.
EN GETHERDE.
EN OFFICER.
BASILÈ, Furst Mikaels gemål.
MILITZA.
ANNA, dotter till Ourosch.
SOFIA, sångerska.
ALEXIS, page.

Scenen: Balkan-landet. *Tiden:* Slutet af 1400-talet.

FÖRSTA AKTEN.

Öppen gård i ett citadell bland Balkanbergen. I fonden en monumental fästningsport. Å ömse sidor om denna sträcka sig vallarne. Till höger i förgrunden ett boningshus med en mindre port än den i fonden. Ofvanför murtinnarne varseblir man en bergskedja.

FÖRSTA SCENEN.

LAZAR. OUROSCH. BEŇKO.

Då ridån går upp, visar Lazar, ung soldat, på bergskedjan för Benko, som är ett slags zigenare, bärande en albanesisk gitarr eller guzla öfver axeln. Ourosch, gammal krigare med gråa mustascher, sitter på en bänk.

LAZAR *(utsträcker handen åt vänster).*

Ja, sangare, din blick kan famna här vårt land.
I norr, där guldbrun färg begränsar himlens rand,
Du ser Bulgariens fält, som vagga mogna skördar.
Allt där är kristet land, som endast korset vördar.
Det sägs, då dagen ej af minsta moln är skymd,
Man sett en strålig punkt längst bort ur fjärran rymd —
Det Viddin är, vår stad. I soln dess dômer glimma.
Bland dessa bruna fält går Donaus blanka strimma.
I tvenne hälfter så han delar denna trakt,
Liksom en sabels stål, på lejonhuden lagdt.

BENKO *(pekande åt höger).*

Men där i söder då?

LAZAR.

Osmanen sitt det kallar.
Hans makt se'n tio år dock bryts mot dessa vallar,
Mot Balkans stela fjäll och våra tappra svärd.
(Han pekar åt höger och åt vänster.)
Det där är halfmånens, — det här är korsets värld.

BENKO *(betraktar bergstopparne).*

Ja, Balkan skräckfull är, med stupa invid stupa.
Ett haf som tornats upp af stormen från det djupa,
Men hvarje böljevägg i blinken bytts i sten.

LAZAR.

Ah, turken skulle nog gått öfver längese'n,
Om ej i tio år en hjälte vaktat fjället
Och med okufligt mod försvarat citadellet.
Det varit slut med oss, om ej till skydd vi haft
Den store Mikael, hans klokhet och hans kraft.

BENKO.

Jag, stackars vandringsman, som tänker hjälten gästa,
I toner ville jag hans bragders minne fästa.
Förtälj! Jag rimmar hop uti en visas takt
Och sjunger se'n engång till guzlan hvad du sagt.

LAZAR.

Gör det min vän, och vi dig skola tacka alla . . .
För turkens vapen nyss Byzantium setts falla,
Halfmånen härskande på horisonten steg,
Hunyadi var ej mer och död var Skanderbeg.

Liksom vid gisselslag, förskrämda slafvar like,
Den kristna Österns folk och Ungerns kungarike.
Montenegrin och grek och serber, magyar
Sträckt lydigt fram sin hals för turkens skimitar.
Hans hand låg tungt på allt. Man kunde tyst blott
blöda.
Hvar pascha fick ett land att plundra och föröda.
Från Theiss och Donau till Svarta hafvets strand,
Bojaren vid sitt slott och vid sin tröskelrand
Hans ringaste vasall där satt på påle spetsad
Att ruttna småningom, af korpars moln omkretsad.
De kristna furstarne betalte ödmjukt skatt.
Hvar turkisk ryttare, som hög på gångarn satt,
Bredvid sin sadelknapp en påse öron burit,
Hårresande trofé, som han från offren skurit.
Från mänskligheten gick ett enda klagoljud.
Man talte hviskande om hemska förebud:
I Polen, sades det, man sett vid vägen blöda
Hvart upprest krucifix och färga gräsen röda.
Den Helga jungfruns bild man blekna sett i Prag.
Vid Muhammeds triumf och korsets nederlag,
Europa ryggade, förfäradt och bedöfvadt,
Med ångestsuck af mö, hvars ärekrans man röfvat.

OUROSCH.

Ja, ja. Jag själf som ung sett denna olyckstid.

LAZAR.

Då — orädd att ta upp en sådan ojämn strid,
En hjälte reste sig i våra Balkanländer,
Han turkens bojor strök från sina kristna händer.
Ur dvalan ryckte han den som vår krona bar
Och högt i Balkans pass han lyfte trons standar.

Med Kristus på dess duk, en liten skara frie
Stod, förd af Mikael, mot Islam — en mot tie.
Den gamle kungen, styrkt af honom, Brancomir,
Gaf åter Storherrns skänk — en titel af Emir.
Tributen vägrades. Stormklockan ljöd i bergen,
De gamla sablarne befriades från ergen
Och folket, samladt snabbt ur sina spridda tjäll,
Gick, enigt som *en* man, att följa Mikael.
Man svor vid helgonen sin ed till fältherrns fana
Att troget i dess spår beträda segerns bana.
Välsignelsen man fått af släktens äldste nyss,
På sina käras mun man tryckt en hastig kyss,
Och snart från bergets kam, med tordönsmoln inunder,
Kanonen talade i kapp med himlens dunder.
Sultanen skummade af hämndtörst utan ro
Och sände här på här att storma klippigt bo.
Som vågor, piskade af rasande orkaner,
En öfversvämning kom af djäflar i turbaner,
Men mötte som en mur i hvarje Balkanpass
Den starke Brancomir. Här sabeln bet så hvass,
Här rann så mycket blod, att rödt vardt forsens vatten,
Strid utan uppehåll och öfverfall om natten.
Mot turkens lägereld där kröp en hämnarflock
Och dödar lurade bak hvarje sten och stock.
Så har jag själf en gång en svärm af turkar krossat
Med raset af ett block ur sina fogar lossadt.
Att ropa sitt *Allah* ej turken tid ens fick.
I mer än tio år det så beständigt gick,
Bland dessa gamla berg så sjödo kampens lågor.
Men som mot strandens vall sig bryta hafvets vågor,
Så turken nötte ut mot Balkans port sin kraft
Och fejden har ej mer den hetta som den haft.

Väl paschan Othorgul på slätten än syns bida.
Men tigern ligger trött och flämtande på sida.
Hans språng ej kunde nå hit upp till örnens gård.
För rofdjursbetarne graniten var för hård;
Och utaf skråmor full, han sträcker från sig benen
Och gråter sina klor, som han bröt af mot stenen.

BENKO.

Ja, Mikael är stor. Din mening är ock min.
Hans namn i mina vers jag framgent flätar in
Med Vlad, osmanens skräck, Hunyadi och de andra.
Att kväda deras lof jag vill kring landet vandra
Och lutan till min sång ger ackompanjemang,
På albanesiskt vis, ihop med bjällerklang.
Men säg mig, lefver han som död för lifvets fröjder
Allena här med er på dessa öde höjder?

LAZAR.

Ahnej, han hustru har och Constantin, sin son.
När först hans namn flög ut med nyväckt segerdån
Att mot osmanerna befästa korsets ära,
Fick sonen blott som page bak fadern lansen bära.
Men lärdomen var god, och nu i denna dag
Är Constantin soldat — just af sin faders slag;
Och såsom dessa två har fosterlandet inga,
Som detta unga stål, som denna gamla klinga.

BENKO.

Och — om berömda män man allt ju veta vill —
Den unges moder?

LAZAR.

Ack, hon är ej mera till . . .

Vår konung, han som nyss fått himlens glädje smaka,
Förmådde Mikael, att ta en annan maka,
Den ädla Basilé — en äkta högförnäm,
Hvars släkt en gång, det sägs, bar kejsardiadem.

Benko.

Och skön?

Lazar.

Som en demon.

Benko.

Och mannen är betagen?

Ourosch *(från sin plats, hastigt och missnöjdt).*

Mer än en krigsman bör.

Lazar.

Bah — hon är skön som dagen
Och af vår salig kung det mycket riktigt var
Att fästa denna ros vid segrarens standar.

Benko.

Med sådan skönhets syn jag längtar just mig hugna.
Hon säkert älskar vers till lutans toner sjungna . . .
Men denne gamle kung, som talet rört sig kring,
När dog väl han? — Förlåt, jag vet ju ingenting!

Lazar.

Förliden månad.

Benko.

Kung är nu hans son, jag tänker.

Ourosch *(stiger upp).*

Man kronan här hos oss den värdigaste skänker.

(Benko gör en åtbörd af förvåning.)

När detta lands monark mot grafven bytt sin borg,
Och sorgetiden gått, hålls val på Viddins torg
Framför basilikan. Fullrustade i sadel
De tjugo äldste då af landets främsta adel
Där taga in sin plats. En hvar af desse män
På mössans silfverplym är genast känd igen.
Af riksförsamlingen, förr'n foten vidrör marken,
På gammalt krigarbruk blir utsedd så monarken
Och får bekräftelsen af rådets ryttarhop
Med dragna sablars blixt och höga lefverop.
Därefter man begår hans kröningsfest med gamman.

LAZAR.

I Viddin re'n i går vår riksdag trädt tillsamman
Och hvem till kung man valt vi väl få veta snart.

BENKO.

Men då man välja bör den bäste, syns mig klart
Att Mikael blir den som sätter kring sin tinning
Ert kungadiadem —

LAZAR.

Rätt sagdt. Den största vinning
För landet vore det, om han vardt korad ut.

OUROSCH.

Så talar ungdomen, förhastad i beslut!
Visst Mikael är stor, omstrålad rikt af ära,
Men kungakronan — nej, den må han ej begära.
All slags belöning re'n han fick som laga fång;
Men hos de äldstes råd har slagits fast engång
Den åsikt, som jämväl af hela folket delas,
Att här vid gränsen ej hans tappra arm får felas.

För resten, bästa sätt hos oss att kronan få,
Det, främling, är att —

BENKO.

Hvad?

OUROSCH.

ej tänka alls därpå.

BENKO.

Af hvilken, tror ni då, skall kronan blifva vunnen?

OUROSCH.

I Stefan, biskopen, är rätte mannen funnen.

BENKO.

En präst!

OUROSCH.

Ett helgon, säg.

LAZAR.

Javäl, en helig man.

BENKO.

För detta höga namn hvad öfvade då han?

OUROSCH.

Välgärning, som hvar dag i tretti år man sporde,
Välgärning uti allt han sade eller gjorde,
Välgärning mot sitt land. Han frihetssädet sått,
Som sedan Mikael har mognadt skörda fått.

Nog sagdt. Då kristen tro som fredlös vardt behandlad,
Och hvarje helgedom i en moské förvandlad,
Hvem gjorde att vårt folk ej bort från korset föll?
Vår biskop Stefan. Han i skogen mässa höll
Framför sitt altare, som gömdes i ett håligt,
Urgammalt jätteträd. Han lärt oss vänta tåligt
På frihetens triumf. Profetiskt pannan sken.
Att allt ej turkiskt blef, är hans förtjänst allen.
Hvem tänkte eljest väl på landets forna heder?
Vår kung steg till vasall och till skattskyldig neder.
Hur ofta, hejdande vid betslet kungens häst,
Liksom hans samvete stod denne helge präst!
Monarken böjde sig för ord som föllo tunga.
Men helst till skolorna gick Stefan, till de unga.
De små han lyfte upp på knä't och i sitt fång
Och talte om vårt land: »o gör det fritt engång!»
Så har han förberedt vårt helga krig. Den dagen
När det till sist bröt löst, med fana fritt utslagen,
Hur strålade han ej, af fröjd förklaradt skön!
Vann segern Brancomir, var det för Stefans bön.
Att väpna folket, han från kyrkans skatt drog regeln
Och mitra, biskopsstaf han kastade i degeln.
Från helga altarkärl än gömmes silfrets ton
Uti den mörka brons vi göto till kanon.
De fallnas änkor, barn han tröttnar ej att lisa,
Och att han helgon är, det kunna vi bevisa.
Då i en rosengård han satt en aftonstund,
En spetälsk rört hans dräkt och si! vardt genast sund.
När han är sänkt i bön, små fåglar annars skygga
Slå ned och sätta sig uppå hans händer trygga.

Ja, honom välja vi, ifall han vill som plikt
Förmå sig taga mot den gyllne kronans vikt.
Vår seger syns oss viss, då kring hans hvita änne
Vi helgonglorian se omsluta kronans spänne
Och kämpen, dignande för korsets rena tro,
Skall vända dit sin blick och kunna dö i ro.

LAZAR.

Men om nu Brancomir ändå ej kan sig skilja
Från maktens dröm?

OUROSCH.

Hans plikt är lyda folkets vilja.
Och han skall foga sig.

LAZAR.

Han ärelysten är.

OUROSCH.

För hustrun, ja.

LAZAR.

Sant nog — det ofta våda bär
Att smidas alltför fast vid någon fager kvinna.

(En page synes vid porten till byggnaden åt höger och stannar på tröskeln, hållande draperiet upplyft.)

OUROSCH.

Var tyst! Här kommer nu han själf med sin furstinna,
Och som du ville, skald, kan du få se de tu.

BENKO *(nedlutar sig ödmjukt; därefter, afsides, i det han kastar en hatfull blick på de båda soldaterna:)*

Ni kristna hundar ni! Tillräckligt vet jag nu.

ANDRA SCENEN.

DE FÖREGÅENDE. MIKAEL BRANCOMIR. BASILÉ.

(Mikael Brancomir och Basilé framträda ur porten till höger. Mikael, en femtiåring, är klädd i slavonsk dräkt: mössa af pälsverk med silfverplym. I gördeln bär han orientaliska vapen. Basilé, en ung kvinna om 25 år, bär en rik byzantinsk dräkt, öfverlastad med smycken. Hon stöder sig förälskadt vid Mikaels arm. Vid deras anblick kastar sig Benko till deras fötter.)

MIKAEL.

Hvad är det där för en? Hvem är du främling, svara!
Som kryper där på knä —

BENKO.

En stackars spelman bara,
En ringa skald, som har sin guzla blott, ej mer.
Om skygd utaf Ers Nåd han böjd i stoftet ber.

BASILÉ.

En skald! Just nu i sång jag skulle nöje finna.
Hvar kommer du ifrån?

BENKO.

Från Moldau, härskarinna,
Och Benko är mitt namn. Små visor diktar jag.

BASILÉ.

Godt! Du skall säga dem för oss i denna dag.
Berättelser i mängd ifrån ditt hemlands stränder
Om onda ögon, troll — wallachiska legender.

Vi kvinnor äro så, du vet, min Mikael!
Det är så lockande att lyss i skymningskväll
Till sagor, hvilkas skräck ger oss en lindrig frysning,
För att i älskad famn få glömma se'n vår rysning.

(Till Benko:)

Om dig, Rumänier, försorg jag draga vill.

(Hon ger en vink åt Benko och de båda soldaterna att aflägsna sig.)

Farväl!

(Lazar, Ourosch och Benko gå.)

TREDJE SCENEN.

MIKAEL. BASILÉ.

(Mikael nalkas muren till vänster och spejar med oro i fjärran.)

MIKAEL.

Budbäraren, skall han ej synas till!

BASILÉ.

Från Viddin är det långt.

MIKAEL *(upprörd).*

Bah, må han hästen spränga,
Blott ej från vissheten mig längre utestänga.
Nu kung bör vara vald af råd och menighet...
Hvem utsågs väl därtill?... Kanske jag själf...
hvem vet?

Dock nej... till denne präst sig folkets sinne vände —
Om nu i sista stund ändå en kastning hände.
Ty hopen i sin gunst är oberäknelig...
Förbannelse! Kan ej budbärarn skynda sig?

BASILÉ.

Var lugn!

MIKAEL.

Ah, denna hop vid näsan alltid dragen!
I tio långa år, om natten som om dagen,
Har jag för detta folk, jag, fältherrn, hållit vakt
Emot hästsvansarne och all halfmånens makt.
Att akta skördarne åt otacksamma bönder,
Min klinga utan rast turbaner klufvit sönder
Och matat örnarna med de otrognes lik,
Att lumpna krämare må sköta sin trafik.
För deras trygghets skull, bland dessa fjäll de kala
Jag släppte lös min blixt och lät min aska tala.
Att de om aftnarne framför sitt trefna bo
Uti de sinas krets må sitta ned i ro,
Jag åldrats på min borg, en fånge där tillika.
Som bonden har för sed en uf på stalldörrn spika,
Jag naglat vid min port, en gagnlös segergärd,
Tolf paschars hufvuden, som fallit för mitt svärd.
Ha, denna starka hand, som nu af vrede darrar,
Skänkt frihet, välstånd, lugn åt dessa lata narrar,
Och till sin tomma tron ej mig, självskrifne gäst,
De kalla med sitt val, — men väl en rakad präst,
En gammal hycklare som gör, förstås, mirakel,
Allmosors gifvare, själf fattig, — kändt spektakel!

På honom kronans ring visst vackligt sitta skall.
Men det är biskopen, bevars, i alla fall.
Och så af detta folk den mässande prelaten
Blir föredragen mig, den ärrige soldaten.
Var siste gamle kung förgäfves framhöll mig,
Som ensam dugande att efterträda sig;
Förgäfves en provins som län mig tillerkändes
Och mig en furstes rang med silfverplymen sändes.
Men biskopen blir vald — jag vet det skall så gå.
Du åter, Mikael, ditt kall är passa på
Att mota Othorgul, som åter börjar vakna.
Ej dessa Balkanberg få gamle väktarn sakna.
Till dina landsmäns skygd du postar, som du vet,
Att de må hvila mjukt på sin otacksamhet.
Men tag dig väl i akt, förstockadt dumma skara,
Att kämpen ej till slut blir trött att dig försvara.
Tag, stadsbo, dig i akt, du fala krämarsjäl,
Och oxens like du, den egna torfvans träl,
Och du, din falske munk, och du bojar, som skryter,
Kanske en vacker dag emot mitt knä jag bryter
Det stål, som skyddat er, i stycken tvärt utaf,
Om ock med stumparne man se'n mig bane gaf.

BASILÉ.

En annan skulle sökt att återställa freden
Uti sin makes själ. Jag älskar hjältevreden.
Ett lejon rytande ur djupet af sin barm
Är skönt att se, och skön är du i blodröd harm.
Cæsarers dotter, jag vill i beundran stanna
Inför de stolta ärr, som hvitna på din panna.
Hvad mer, om för en dag igenom slumpens val
Den gamle kronan får, som ifrån dig man stal?

Hur än de stämpla må, af afund mot din ära,
Du skall dock tronen nå och diademet bära.
Vid hofvet i Byzanz — ännu ett barn var jag —
En spåman sade mig: du drottning blir en dag.
Beständigt i min håg än denna spådom leker;
Och detta mörka hår, som du så gärna smeker,
Är värdt en gyllne ring med strålande demant . . .
Min segervinnare, jag får den, icke sant?
På hvilket sätt som helst, om blott det för till målet!
När, på en vink af dig, det blixtrar, bödelsstålet,
Min kung, hur tillfredsställdt skall ej mitt hjärta slå,
Att jag den enda är, som icke darrar då!
Jag vill det — o min kung! Du måste tronen hinna!
Den lumpne biskopen! — Jag kvinna är, grekinna,
Och den som retat mig, förvisst får ångra sig.
Omslingrad af min famn, din orm du kallar mig.
Må göra. Just som orm jag kan dig nytta bringa.
Förslår ej lejonkraft, förmår reptilen stinga.
Du slipper mången gång att drabba med din arm:
För dig jag krypa kan och träffa hatad barm.
Din orm jag vara vill, lik den som tämjarn tvingar
Uti fantastisk dans. Metalliskt svala ringar
Omkring sin herres hals, när leken är förbi,
Den lindar sedan trygg i älskadt slafveri.

MIKAEL.

Förtrollerska, ditt ord behärskar själ och öra.
Jag åtrår kronan blott att dig till drottning göra.
Vi svaga mänskor, vi! Hur bytte ej gestalt
Mitt väsen se'n den tid, då äran var mitt allt!
För tron och kungamakt jag ingen lystnad kände.
Då var det som du kom. Ditt öga trånfullt brände,

Med rosennaglar små, med lent och mjölkhvitt skinn,
Din lilla hand sig smög i krigarens, i min.
I nattens ensamhet, i högsta kärleksglöden,
Du hviskat detta ord, som ändrat mina öden:
En krona! — åtrån väckts, jag kan ej mer bli fri.
Det kanske blir mitt fall — nåväl, det må så bli!
Jag älskar, älskar dig! I fält, där blodet strömmar,
Jag vandrar i en luft af heta kärleksdrömmar
Och i en atmosfär af sår och krut och stoft,
Jag minns på kuddarne de mörka flätors doft.
Befall mig hvad du vill — du ser jag dig tillbeder!
Om ock den dunkla väg, som hän till tronen leder,
Nödvändigt kröker sig igenom brott och skam,
Lägg blott din hand i min! Jag för dig ända fram.
Att icke i din blick en sky af misshag spana,
Jag breder för din fot i smutsen ut min fana.

(Rop utanför scenen.)

Men hvad är detta sorl? Är budet här till sist?

(Förnyade rop. Constantin Brancomir inträder genom den stora porten i fonden, omgifven af soldater, som hälsa honom med jubel. Hans dräkt bär spår af striden, han svänger i sin hand tre turkiska standar. Bakom honom synas, slagna i kedjor och under bevakning, en turkisk anförare, sårad, med profet-ättlingarnes gröna turban, äfvensom en ung kvinna, Militza, i orientalisk dräkt, med ett halsband af piastrar. Kallade af bullret, inträda från höger och vänster andra soldater, bland dem Ourosch, Lazar och Benko, spelmannen.)

FJÄRDE SCENEN.

MIKAEL BRANCOMIR. CONSTANTIN BRANCOMIR.
BASILÉ. MILITZA. OUROSCH. LAZAR. BENKO.
DEN TURKISKA FÅNGEN. SOLDATER.

SOLDATERNA.

Victoria!

MIKAEL *(igenkännande Constantin).*

Constantin!

CONSTANTIN *(i glädje).*

Min far! Vår Herre Krist
Uti sitt säkra hägn ännu en gång er tagit.
Vi slagit turkarne.

SOLDATERNA.

Hurra, vi ha dem slagit!

MIKAEL.

Hvad? ha de då försökt en öfverrumpling, säg?

CONSTANTIN.

I natt de grepo an Trajani gamla väg.

MIKAEL.

Det är för tredje gång de frestat på den banan.

CONSTANTIN.

Ja, men de funno den bevakad efter vanan.
Marcowitsch, väktaren, stod där på post, och han
I samma ögonblick vårdkasen tände an.

Då gjorde turken halt. Han väl begrep signalen
Och tågade i hast tillbaka ner mot dalen,
Att icke hejdad bli vid passets trånga port.
Jag upphann honom dock. Jag drog tillsamman fort
Mitt folk och förde med den stora falkonetten.
För turkens eftertrupp afskuro vi reträtten.
Kanonen spelade på nära håll med skrot
Och fyra hundra man vi lade ner för fot.
Ännu ditt Balkanberg i godt behåll du äger,
Och här, min fader, se troféer från vår seger!
(Han nedlägger dem vid sin faders fötter.)

BENKO *(afsides).*

Ha, slagna än en gång!

MIKAEL *(nalkas Constantin med öppna armar).*

Min son, kom i min famn!
Som värdig arfving du dig visar till vårt namn
Och som min närmste man jag med förtröstan ser dig.
(Till sin gemål:)
Håll också honom kär — min Basilé, jag ber dig!
Han ock bör älska dig ... min ende son han är.
Se, hur han segerfröjd på lyftad panna bär!
Jag medger, att ännu uti hans ögon dröjer
Ett vekt och svärmiskt drag, som modersarfvet röjer;
Men han af Brancomir fått mod och äretörst
Och krigsgudinnan själf hans amma var till först.
För honom från sin barm hon harneskremmen spände,
Och såsom vaggsång re'n kanonens dån han kände.
När han var litet barn och slog sig, ej han grät,
Och innan han ännu sig lärt sitt alfabet,

Han stormade på lek den branta klippans sida.
På mina längsta svärd det var hans fröjd att rida.

(varseblir de trå fångarne)

Men hvem är kvinnan där och mannen som jag ser
Med händren fjättrade? Minns du ej ordern mer
Att alla huggas ned, att ingen tages fången?

CONSTANTIN.

Förlåt, min ädle far, förlåt mig denna gången!
Det är anföraren, som själf jag öfvervann.
Han täcks af tappra sår — jag tänkte det gick an
Att han som lefvande vardt förd till citadellet.
Förskona honom!

(Mummel bland soldaterna.)

MIKAEL.

Nej, den hunden dräps på stället!
Hvad är det för en nyck af sjukligt ädelmod?
Och törs du tadla mig att sträng jag kräfver blod?
Den grundsats som jag följt: hugg ned och aldrig skona,
Har räddat detta land och altare och krona.
Det här är öppet brott mot disciplinens band.
Mot turkarne, minns det, är regeln: tand för tand.
Dem mäts med samma matt — när de otrogne vinna,
De stympa sårade och kränka värnlös kvinna.
Hugg genast turken ned — dö, din omskurne hund!

SOLDATERNA.

Hugg neder!

CONSTANTIN.

Fruktansvärd uti din vredes stund,
Förlåt mig, o min far, om jag dig förolämpat.
Ej slakta jag förmått den som ej längre kämpat.

Jag på de kristne tänkt i gammal korstågstid,
Som stredo liksom vi en Gud behaglig strid.
De franskes helgonkung slogs ridderligt och ärligt
Med saracensk emir — men detta är förfärligt!
Pardon, min far!

(Till soldaterna:)

Och ni, låt skonsamhet bli spord!

SOLDATERNA.

Slå turken strax ihjäl!

FÅNGEN.

Håll, yngling, nog med ord!
Hvad tjänte det att mig till denna håla föra?
Du skulle lydt din far i hvad han bjöd dig göra.
Er Brancomir har rätt. Ni följa bör hans råd.
Hvarföre skona mig? Har jag väl tiggt om nåd?
Om vapenlös för mig jag sett dig stå och blöda,
Tror du jag skonat dig? Och nu må man mig döda!

SOLDATERNA.

Till döden!

(På en vink af Mikael bortföres fången.)

MIKAEL *(till Constantin:)*

Göm det här som lärdom, Constantin!

BENKO *(afsides).*

Så går den rättrogne i paradiset in.

CONSTANTIN *(afsides).*

O detta grymma krig!

Basilé (*visar på Militza*).

Nåväl, och denna kvinna?

Constantin.

Min del af bytet är, med vapnens rätt, furstinna.
Min fader, icke sant, *det* ej bestridas kan?

Mikael.

Du är uti din rätt.

Basilé.

Min unge riddersman,
Kan sådant anstå er? Tar ni för er hetären,
En simpel landsvägsnymf, som trossen följt bak hären?
Sekinerna, som hon till halsband har förent,
Berätta, mynt för mynt, hur skatten vardt förtjänt.
Hon ser ej illa ut, men är dock alltför ringa,
Att vara segerpris åt ädel fursteklinga.
Hon passar på sin höjd att edra knektars bli.

Constantin.

Kanske — men ingen har att blanda sig däri.
Jag har bland bytet valt allenast denna kvinna.
I den afgörelsen får hvar och en sig finna.

Mikael.

Jag sagt det, Constantin — du är uti din rätt.
Mitt misshag du likväl har väckt på dubbelt sätt.
Af vresig retlighet de ord för mycket smaka,
Som du här yttra djärfts emot min ädla maka,
Då hon att råda dig täckts göra sig besvär.

CONSTANTIN.

Men —

MIKAEL.

Nog härom. Trots allt, är du ännu mig kär.
(I det han visar på troféerna:)
Inför troféerna du vann från turkens horder,
Vill jag förlåta dig att du har brutit order.
Vi kläda salens vägg med halfmånsprydt standar —
(Han ger ett tecken åt Ourosch, som uppsamlar troféerna. Sedan till Constantin:)
Men reta icke mer din herre och din far.
(Han ger armen åt Basilé och går ut genom porten till höger, följd af Ourosch bärande standaren, samt af alla soldaterna. Benko aflägsnar sig åt vänster. Constantin och Militza dröja ensamma kvar.)

FEMTE SCENEN.

CONSTANTIN. MILITZA.

CONSTANTIN *(för sig själf, utan att ge akt på Militza).*

Min själ är sorgefull, mitt hjärta är bedröfvadt.
Min fars tillgifvenhet grekinnan från mig röfvat.
Det var en olycksdag som sammanfört de tu.
(Till Militza, som ödmjukt närmat sig:)
Hvad vill du?

MILITZA.

Själf du sagt, jag är ditt byte nu.
Sin nya herres bud afvaktar hans slafvinna.

CONSTANTIN.

Om jag har handlat rätt knappt vet jag, arma kvinna,
Då nyss jag frälst ett lif, som skammen blott tillhör.
För dig var döden bäst.

MILITZA.

Jag räddes ej därför.

CONSTANTIN.

Ditt namn?

MILITZA.

Militza.

CONSTANTIN.

Säg, har du lärt korset ära?

MILITZA.

Vet ingenting därom. Jag har min herres lära.

CONSTANTIN.

Din härkomst och ditt hem?

MILITZA.

I allfarvägens sand.
Min mor var tiggerska och spådde folk i hand.

CONSTANTIN.

Hon älskat dig?

MILITZA.

Vet ej. Hon ofta slog mig sårig
Och sålde bort mig se'n, då jag var femtonårig. Att
dansa hon mig lärt.

CONSTANTIN.

Och se'n — till denna stund?

MILITZA.

Se'n, vackre riddare, jag left ur hand i mun.
Med sminket på min kind och sorgen i mitt hjärta
Förvärfvar jag mitt bröd. Det sker i skam och
smärta.
Min spegel rodnande jag slog i kras en dag
Och, efter hvarje dans, om natten gråter jag.

CONSTANTIN (*löser hennes händer*).

Jag löser dig. Farväl!

MILITZA.

Du vill då fri mig gifva?

CONSTANTIN (*ger henne sin börs*).

Se här, tag denna börs. Försök en annan blifva.
Ditt rörande behag har mig till hjärtat gått,
Du stackars barn, som ej, hvad synden är, förstått.
At lasten som tribut af fattigdomen lämnad,
Du röjer i din blick att du för dygd var ämnad.
Där dröjer än ett drag af oskuld barnsligt ren
Och under kindens smink finns blygselns återsken.
På blomman, fälld bland smuts, kan än en pärla
glimma
Af himlens kyska dagg i tidig morgontimma.

MILITZA.

Alltså för första gång en man ett ord mig sagt,
Som icke i sin ton blott andades förakt.

Och detta guld, som ej min hand behöfver bränna!
Hvem är du, krigare, som kan likt kvinna känna,
Som har förbarmande med all min skam och brist?

CONSTANTIN.

En bror, om du så vill — en kristen först och sist.

MILITZA.

Du ser dock hvad jag är!

CONSTANTIN.

Oss alla synden snärde.

MILITZA.

Hur blef du väl så god?

CONSTANTIN.

Min mor sin tro mig lärde.

MILITZA.

Jag blott det onda gjort.

CONSTANTIN.

Må Gud upplysa dig!

MILITZA.

Jag är ett träsk —

CONSTANTIN.

Där ock kan himlen spegla sig.

MILITZA.

Jag ser de renas blick med afsky mig belasta.

CONSTANTIN.

Den själf är utan skuld må första stenen kasta.

MILITZA.

Nåväl, du som mig gjort välgärning oförskyldt,
Som kallat dig min bror, med ljuflig tröst mig fyllt,
Vill åt ett bättre lif du verkligen mig viga,
Att ur min djupa dy jag skall till räddning stiga,
Tag åter detta guld och låt mig stanna här.
Mitt lif du frälst — jag nu en större gunst begär:
Behåll mig kvar — låt mig i ödmjukhet dig tjäna.
Allt annat framtidslif mig inger skräck allena.
Skall åter ensam jag på öppen landsväg stå,
En lekboll för allt ondt, hvad blir jag arma då?
Bland dessa vilda folk, i dessa tiders fara,
Skall friheten för mig den värsta träldom vara.
Min herre, ej din hjälp mig blott till hälften gif,
Förunna mig af nåd ett tyst och stilla lif
I någon dunkel vrå. Det vore bästa gåfva
Att få om nätterna framför din tröskel sofva.
Behåll mig! O säg ja! Din hand jag håller fast —

CONSTANTIN.

Du stackars fågel, fälld af stormens första kast,
Så stanna! Om din bur jag freda vill och bona.

MILITZA.

Du vill det! O haf tack! Men för att sätta krona
På hvad du gjort, mig skänk en ringa ting, en skatt
Som jag invid min kropp kan bära dag och natt —
Bland oss ziguenerskor, det brukas att så göra.

CONSTANTIN.

Halskedjan? Denna ring? Hvad önskar du? låt höra.

MILITZA *(pekar på en af dolkarne som han har instuckna i sin gördel)*.

Den lilla dolken där jag skulle önska mig.

CONSTANTIN *(ger henne den)*.

Till hvad?

MILITZA.

Att om du dör, ej öfverlefva dig.

(Sorl utanför.)

CONSTANTIN.

Men hvarför dessa rop?

SJÄTTE SCENEN.

Alla personerna i första akten, sedan BISKOPEN-KONUNGEN. LAZAR, BENKO *och* SOLDATERNA *inkomma från höger och vänster.* OUROSCH *kommer hastigt in genom den stora fästningsporten i fonden.*

OUROSCH.

Stor fröjd för kristenheten!
Till kung är Stefan vald — biskopen och profeten!

SOLDATERNA.

Hurra!

CONSTANTIN *(afsides)*.

Min arme far!

OUROSCH.

Knappt stigen på sin tron
Vill Balkanlandets kung besöka vår station
För att välsigna oss.

(Till Lazar och Benko:)

Jag spådde rätt, ni minnes.

(Växande jubelrop.)

Men hör — nu kommer han!

(Mikael Brancomir och Basilé synas på tröskeln till porten åt höger.)

MIKAEL *(halfhögt till Basilé).*

Ej längre hopp det finnes!
Det är han själf. Han tätt i spåren följt mitt bud,
Blott för att skymfa mig uti sin kungaskrud.
Jag brinner och jag kväfs af törst till vedergällning.

BASILÉ *(på samma sätt).*

Var lugn! Du skall få hämnd. Nu framför allt för-
ställning!

(I detta ögonblick inträder Biskopen-Konungen, med krona på sin mitra och en krumstaf af hvitt trä i handen genom den stora porten i fonden. Han åtföljes af bojarer.)

MIKAEL *(afsides).*

Här är han!

SOLDATERNA.

Hell vår kung!

BISKOPEN-KONUNGEN.

Frid vare detta tjäll,
Er, kristne krigare, och dig furst Mikael,

Ditt hela hus och all den Brancomirska stammen,
I namn af Fader, Son och Helig Ande!

ALLA.

Amen!

BISKOPEN-KONUNGEN.

Den ära, Brancomir, du vunnit med ditt svärd,
För visso framför mig dig gjorde kronan värd.
Mot allt hvad själf jag tänkt, det dock är mig man korat,
Och Herrans vilja jag i folkets ödmjukt spårat.
Mitt val blott innebär, att folket skådar helst
I vapen än den arm, som fosterlandet frälst.
Vid gränsen än en tid må han sitt verk betrygga.
Mitt kall det var med bön en bro till himlen bygga,
Att öfver detta land dess hägnad kalla ner.
Man nu den gamle valt, som blott kan be för er.
Jag lyder, men af plikt; och drager dubbel börda
I krona och tiàr, på hjässan sammanförda.
Till dig nu kommer jag, som blef din konung nyss,
Att trycka på din kind min faderliga kyss.
Min tid kan ej bli lång. Snart fälles härskarstafven.
Vid foten af min tron sig öppnar redan grafven.
Då jag är borta, du är konung obestridt
Och råder i det land, du tryggadt gjort och fritt.
Men dessförinnan må vi stödjande hvarandra
Med samlad, enig håg mot helga målet vandra
Som föresväfvar oss förutan uppehåll.
På det en hvar må se att intet hemligt groll
Förför den ypperste af mina undersåter,
Kom i den fadersfamn, som kungen dig upplåter
Och inför biskopen böj knä på öflig sed.

MIKAEL *(afsides).*

O Gud, hvad skymf! Skall jag på knä här falla ned
För denne skrymtare med kronan på sin panna?

BISKOPEN-KONUNGEN.

I mina armar kom! Du dröjer?

BASILÉ *(sakta till Mikael).*

Dig bemanna!
Än är han herre här. Lyd därföre och tig!

*(*MIKAEL, *bekämpande sitt raseri, närmar sig till Stefan, som omfamnar honom; därefter böjer han knä för biskopen, som lägger händerna på hans hufvud.)*

BENKO *(afsides).*

Jag kom i tid. Han bär förrädaren i sig.

BISKOPEN-KONUNGEN.

Nu säger jag farväl och vänder så tillbaka
Till Widdin, se'n jag sett de klippor som bevaka
Vår frihet och vår tro, de stolta Balkanfjäll.
Jag går att i min bön dig sluta, Mikael.
En korsets riddare, hvars ära fläckfri glänser,
Du står med draget svärd vid kristenhetens gränser
Och binder på en punkt allt barbariets hot,
Din namne, ängeln lik, som trampar med sin fot
Demonen, mörkrets son — besegrad han sig vrider
Uti det ljungeldssken, kerubens klinga sprider.

SOLDATERNA.

Hell Konungen!

MIKAEL (*afsides*).

Med hat jag lönar dig igen,
Du hycklare!

BISKOPEN-KONUNGEN (*stående vid utgången, upplyfter sin högra hand till välsignelse:*)

Guds frid med eder, korsets män!

ANDRA AKTEN.

En sal i citadellet, prydd i barbarisk smak. Orientaliska väfnader, djurhudar, vapentroféer och fälttecken tagna från turkarne. I fonden en stor dörr. Till vänster en mindre dörr och ett fönster, till höger en fördjupning i muren, dold af ett förhänge.

FÖRSTA SCENEN.

BASILÉ. BENKO. SOFIA.

Basilé är utsträckt på en hvilsäng. Sófia fläktar på henne med en solfjäder. Benko inkommer med sin guitarr i handen.

BASILÉ.

Benko, din guzla stäm! Nyss fursten for att jaga.
(Hornskall på afstånd.)
Hör, hur fanfarerna i fjärran bortdö svaga!
Stäm guzlan! Ingenting jag har som kan förströ.
Jag sett mig trött i dag på fjärran bergens snö
I denna blanka luft, där tunga gamar sväfva.
Jag känner ledsnaden hvarenda tanke kväfva,
Utsikten bländar mig och kyler på en gång.
Jag bara elak blir, då tiden görs mig lång.
Men visan, som du gjort, den hör jag gärna mera.
Sjung visan, Sófia — och du, accompagnera!

SOFIA *(sjunger:)*

En tärna, ren som våren
Med blick som spegelsjö —
Omkring de femton åren
Flyg, fjäril, hvit som snö.

Men tiden står ej stilla,
Hon snart en vän skall få.
Att fladdra kring den lilla,
Flyg fjäril, azurblå.

Det bästa som hon äger
Hon skänker kärleksfull.
Att njuta fullt din seger,
Flyg fjäril, grann af gull.

Från hennes bröst det varma
Han flyr — hon vet ej hvart.
Att stanna hos den arma,
Flyg fjäril, sorgesvart.

BASILÉ.

En vacker sång men glad förmår den ej mig göra.
Vampyrhistorien jag tror jag helst vill höra,
Om ynglingen, som var så blek, men dock så skön.
Hvars öga öppet stod inunder tufva grön.
Gå ut, du Sófia! Ditt fläktande mig plågar.

(Sófia går.)

ANDRA SCENEN.

BASILÉ. BENKO.

BENKO.

Nu ingen stör oss mer och fritt man tala vågar.
Furstinna, huru går vår sammansvärjning, säg?
Och har ni framsteg gjort?

BASILÉ.

Jag kommit ingen väg,
Effendi! Hur jag sökt att Brancomir beveka,
Han står alltjämt emot, fastän han synes tveka.
Sultanens anbud väl gjort verkan; men, som sagdt,
Att svara helt ut *ja*, dit kan han ej bli bragt.

BENKO.

Försök än mer!

BASILÉ.

Hvar stund han hör mig saken yrka.

BENKO.

Det är hans fördel ju!

BASILÉ.

Men fördomen har styrka.

BENKO.

Om hvad man här begär, ej hände alla dar!
Har Schumlas konung ej, har ej Tirnowos tsar,
Och han i Serbien, den stolte envåldsdrotten,
Sett bjudas samma kalk — och druckit den i botten?

De underkastat sig, för räddning af sin tron,
Att låta öfvas fritt Profetens religion.
Mot rätt till genomtåg för öfverherrns soldater,
De fått i ostördt lugn besitta sina stater.
Hvad de bekvämt sig till, att kronan ha i fred,
Det fursten göra kan, när kronan vinns därmed.
Tänk, Balkanlandets kung! Hur frestande det ljuder!
Det är en ståtlig skänk, som Storsultanen bjuder
Och som hans höga hand vill i belöning ge.
Det gjort hans hjärta ondt att skåda sin armé
Förgäfves slösa blod i passens trånga remna;
Låt utan strid er man oss Balkans nyckel lämna,
Och genast Othorgul, vår väldige muchir,
Afsätter biskopen och kröner Brancomir.
Då Islam trifvas skall vid eder kyrkas sida,
Frid och välsignelse skall öfverallt sig sprida.
Längs hela Donaus lopp till egendom och lif
Enhvar är säker då — förbi med alla kif!
Uti ett fredsförbund förenas alla stater
Från Svarta hafvets strand till blånande Karpater,
Tack vare Mikael. Hvad är att säga mer?
Blott hundra pungar guld i årstribut han ger.
Firmanen har jag här, som Storherrn underskrifvit;
Men tjugo gånger re'n jag samma anbud gifvit,
Och tjugo gånger ni, furstinna, lofvat har
Beveka Mikael — ändock är nej hans svar.

BASILÉ.

Tror du då, Ibrahim, det kostar mig så ringa
Att till lydaktighet hans stolta ande tvinga?
Vi se i denna plan blott nyttig klokhet, vi,
Men han, en sträf soldat, där ser förräderi.

Så ofta för hans blick jag lät ditt anbud hägra,
Har jag på skröpler stött, som vakna och som vägra.
I denna kvalda själ, där aska blott finns kvar,
En gnista glöder än af tron från forna dar.
Där stämma trångt begrepp och krigarfördom möte,
Som ett par gamla svärd i jordens djupa sköte.
Jag hejdas jämt däraf och känner samma harm
Som odlarn, då han går vid plogen het och varm
Och billen slinter jämt i fåran, som han trådde,
Mot något rostigt stål, som fordom kriget sådde.

BENKO.

På detta hinder dock ni måste göra våld.
Vi ha ju skönheten — er skönhet — i vår sold.
Om hans motspänstighet ni ej kan öfvervinna,
Hvarför är han då kär — hvarför är ni då kvinna?

BASILÉ.

Första mig rätt - jag ger ännu ej spelet opp.
Till sist jag lyckas skall — det är mitt säkra hopp.
Jag svär att det skall ske — om annat ej jag drömmer.
Men visa än en gång firmanen som du gömmer!

(Benko framtager ur sin barm ett pergament med stort vax-sigill och vidhängande grönt sidenband, samt gifver det åt Basilé, efter att vördnadsfullt hafva kysst sigillet.)

BASILÉ *(läser:)*

Högt lofvad vare Han, den ende sanne Gud!
De trognas härskare, som ödmjukt gör hans bud,
Muhammed, här med ed till vänskap sig förbinder
Med den bland Slaverna, som lämnar utan hinder

Och utan strid i vår och våra härars makt
De obetvungna berg. som stänga Balkans trakt.
Med oss uti förbund, skall denne öppna åter
Som förr moskéerna för Islams undersåter
Och ge tribut i guld. Som gengäld af vår hand
Han kungakronan får, tillika med allt land
Emellan Balkans fjäll och Donauflodens stränder.
Med vår förpliktelse vi gifva i hans händer
Närvarande firman till pant och säkerhet.
Beseglad här af oss med detta vårt signet.

BENKO.

Uti fördraget nu ej felas mer än detta,
Att Brancomirs sigill bredvid min herres sätta.

BASILÉ (*efter ett ögonblicks tystnad*).

En vacker dröm!

BENKO (*återtagande pergamentet*).

Grip till — den annars finns ej mer.

BASILÉ.

Hvad menar du?

BENKO.

Blott det, att tid ej fattats er
Till målet leda fram den släpande intrigen.
Och att min härskare oåterkalleligen
Är trött att uppskof ge åt er senfärdighet.
Alltså, om ej i kväll jag saken uppgjord vet,
Om Brancomir ej kan utur sin tvekan ryckas,
Jag reser —

BASILÉ.

Reser du?

BENKO.

Att kanske bättre lyckas,
Då på ett annat håll jag samma anbud ger.
Om någon simpel knekt, om någon officer,
Mer klok än Mikael, oss hjälper målet vinna,
Skall kronan vara hans — märk detta väl, furstinna,
Om ofri, om bastard, — kung likafullt blir han.

BASILÉ.

Håll upp! Tag dig i akt, du fräcke muselman!
Ett ord af mig, och hit jag dragna sablar kallar.
Glöm icke, Ibrahim, de paschars hufvudskallar
Som spikats på vår port — förvridna konterfej!

BENKO *(rycker på axlarne).*

En ömklig hotelse! För döden räds jag ej.
(antar åter en ödmjuk ton:)
Afstår furstinnan från att saken längre drifva?

BASILÉ.

Aldrig i evighet! — Jag svar i kväll skall gifva?

BENKO.

I denna kväll. Ni hört om spejarne, ej sant,
Som vaka vid sitt bål på passets stela brant,
Att lyss till hvarje ljud från en fientlig skara,
Och hvilkas eldsignal er ofta frälst vid fara.

Se'n länge dessa bål oss hejdat i vår ban
Och till att stranda bragt mång öfverrumplingsplan.
Så ofta som de spridt sitt sken i mörka nätter,
Med blodig panna vi vändt om till våra slätter.
Om de ej varit, nog vi tagit edra fjäll.
Jag hört, vid posterna byts vakten om i kväll.
Om nu hos er gemål ni kan därhän det bringa,
Att vid Trajani väg i natt det finnes inga
Vid vårdkasen på vakt, men fursten själf är där,
Af ingen annan följd, då mörkret inne är,
Jag kallar Othorgul — vi strax besätta vägen
Och under bågens hvalf, där, efter gammal sägen,
Den store romaren som triumfator red,
Slavon med Ottoman gör upp förbund och fred.
Vi öfver bergen gå — oss nästa sol skall finna
I Viddin — och ni är i morgon monarkinna.

Basilé.

Ja, det aftaladt är. Allt sättes på ett kort.
Snart kommer Brancomir och då skall det bli gjordt.
(visar åt vänster:)
Nu tåligt vänta här i galleri't helt nära.
Jag vid den åtrå svär, hvars flammor mig förtära:
Jag bringar Brancomir, betvungen af min bön.
Och du, som skymfligt ser uti mitt hela kön
En handelsvara blott, skall då tillfyllest märka
Hur långt på denne man min makt förmådde verka.
Jag brädda skall till rand en frestelsens pokal
Af ärelystnadens och hämndens alla kval:
Så sant jag kvinna är, han den i botten tömmer!
Och visste han än själf att dödligt gift den gömmer.

Jag lofvar dig, att han skall dricka denna skål...
Vi råkas Ibrahim!

(Går.)

BENKO *(ensam).*

Nu står jag vid mitt mål.

TREDJE SCENEN.

CONSTANTIN. MILITZA. OUROSCH. LAZAR. BENKO.

(Constantin inträder genom fonddörren följd af de båda soldaterna, med hvilka han samtalar. Bakom dem kommer Militza. Vid Constantins inträde drar Benko sig undan i ett hörn af scenen.)

CONSTANTIN.

En månad gått alltså, och intet anfall mera?

OUROSCH.

Nej herre, på den slätt, där de bivuakera,
Af uppbrottsrörelse förmärkes ej en smul.

CONSTANTIN.

Jag känner ej igen den vilde Othorgul,
Hvars täta angrepp ej oss läto hvila smaka.
Det är besynnerligt. Nå nå, vi skola vaka.
Haf ögonen med er — det ombyts vakt i natt.

LAZAR.

Ja herre. På hvar post en säker karl blir satt
Bredvid vårdkasarne. Patrull af utvaldt manskap
Med vapen, proviant, finns ock i nära grannskap.
Behagar själf ni se, att hvarje sak är klar?

CONSTANTIN.

Ej nu. I denna natt görs ronden af min far,
Paroll och lösen blott af honom får ni höra.

BENKO (*närmar sig Constantin med krypande hälsning:*)

Ers nåde, tillåt mig min reverens att göra
För Occidentens sköld, den höge hjältens son,
Erfaren höfding själf, som än i fred är mån
Att hvad till kriget hör med framtidsblick bereda.

CONSTANTIN (*föraktligt*).

Din artighet är kall och väcker blott min leda.
Hos kvinnorna du vet att bättre lägga ord.
Gå, att ditt smicker strö i mera tacksam jord.

(*Benko bugar sig och går med en förstulen blick af hat. — Constantin till soldaterna:*)

Go' vänner, till er plikt!

(*Soldaterna gå ut i fonden.*)

FJÄRDE SCENEN.

CONSTANTIN. MILITZA.

CONSTANTIN (*utan att gifva akt på den unga kvinnan, som håller sig på något afstånd*).

Den mattas, krigets låga,
Och striden domnar af. Hvad lugnet gör mig plåga!
I denna stilla luft ej fanan rör en flik.
Finns pliktuppfyllelse så litet glädjerik,
Som då soldaten blott mot ledsamheten strider?
O timmar utaf bly!

MILITZA *(som närmat sig honom).*

Min herres sinne lider?

CONSTANTIN.

Mitt stackars barn, däri *du* intet ändra lär.

MILITZA.

Med blott ett ord.

CONSTANTIN.

Säg ut!

MILITZA.

En fara hotar här.

CONSTANTIN.

Hvad nu?

MILITZA.

Ziguenaren, den smilande poeten,
Som Basilé har gett en plats i husligheten
Och skyddar med sin gunst —

CONSTANTIN.

Hvad kan han göra mig?

MILITZA.

Du kristne krigare, för honom akta dig!

CONSTANTIN.

Jag aldrig dolt, hur jag fann honom vedervärdig,
Den hale smickraren —

MILITZA.

Din aning endast lär dig
Till hälften hvem han är. Han värre är än så.
Det är en turk.

CONSTANTIN.

En turk? En fiende djärfs gå
Förrädisk midt bland oss och fruktar icke vådan?

MILITZA.

En turk.

CONSTANTIN.

Men är du viss, att denne är en sådan?
Och huru vet du det?

MILITZA.

Jag tvekat först, men snart
Det fullt gick upp för mig och nu jag vet det klart.
Hos turkarne det var, jag mannen såg och kände.
Hör på! Då än mitt lif förflöt i det elände,
Hvarur du räddat mig, då jag som en almé,
Som gycklerska gick kring i turkarnes armé,
Lät paschan Othorgul i lägret där på fältet,
Att roa sig en stund, mig dansa framför tältet,
Med tamburin i hand, omfladdrad utaf schaln:
Då, bredvid lejonet, jag också såg schakaln,
Men klädd i praktfull dräkt och hedrad framför alla.
Otrolig måste först hans djärfhet förefalla,
Att trotsa upptäckt, död. Jag sade till mig: nej,
Det kan ej vara han — det vågar turken ej.

Men jag har gjort min flit att speja ut spionen.
Nu finns ej tvifvel mer — ziguenarn är personen
Jag sett hos Othorgul. I går jag gömd gaf akt:
Han bad på turkiskt vis och vänd mot Meckas trakt.
En fara hotar dig och hänger öfver hjässan:
Den falske sångaren, den grekiska prinsessan
Tillsammans stifta ondt. Din boning väl se till!
Så husets trogne hund sin herre varna vill.

CONSTANTIN.

Tack för din vaksamhet — men faran är blott ringa!
Förrän en timme gått, skall han i galge svinga
Så högt, att paschan själf kan se spionens slut.
Jag skyndar —

MILITZA (*hejdar honom*).

Ännu ej — låt mig få tala ut
Och värdes lyssna än till hvad jag mera bringar!

CONSTANTIN.

Så tala!

MILITZA.

Denna hand, som löst min bojas ringar,
Skall, då jag yppa djärfts den misstanke jag fick,
Kanske af raseri i samma ögonblick
Slå ned och sträcka död inför din fot slafvinnan —
Låt mig få kyssa än den handen dessförinnan.

CONSTANTIN.

Säg fritt! Jag lyfta hand mot dig? Hur kan du tro?

MILITZA.

Ack, rena hjärta, blindt i dygdens säkra ro!
En krona Basilé sig drömt — det bör du minnas;
Och genom fienden kan kronan stundom vinnas.
Tänk på förräderi, och hur det tillgått har
Med Serbiens monark och med Tirnowos tsar
Och Schumlas konung se'n, och alla alla andra
De kristna furstarne, som lydiga fått vandra
Inunder turkens ok och sålt sitt fosterland
För att en krona få af Storsultanens hand.
Hvem täljer alla dem, som lockelserna fånga!
Ej den här Benko är spion, lik andra många.
Jag har ju sett det själf, bland turkarne han är
En högtuppsatt — och minns, det hat din stjufmor bär
Till denne gamle präst! Att åtråns brand hugsvala,
Hon kan för kronans glans ett nedrigt pris betala.
Kanske att denne turk lät henne fördenskull
Se bakom trasorna en skymt utaf dess gull.

CONSTANTIN.

Allt hvad du säger här med skräck mig genomisar.
Ja, det är stundom så, att ärelystnad visar
En väg till brott, och svart i själn är Basilé.
Förutan denna vink, som du gjort klokt att ge,
Måhända hon fått tid en djäfvulsk plan att kläcka:
Men till min far jag går att med min varning väcka
Det gamla lejonet, som sveket somnadt fann
Och in i sina nät med sluga konster spann.
Han vred behöfver blott en gång på manen rista
Och som en spindelväf intrigens trådar brista!
Det tarfvas blott ett ord . . .

MILITZA.

Försök att höra lugnt,
Och låt mig, som jag bad, få tala ut till punkt.
Jag ville säga dig — mitt eget lif det koste! —
I denna sak jämväl din far du misstro måste.

CONSTANTIN *(lyfter ursinnig armen).*

Min far! Eländiga!

MILITZA.

Låt handen drabba tung,
Men kom ihåg, din far vill också blifva kung.

CONSTANTIN.

Militza!

MILITZA.

Då en hund ger skall vid någon fara,
Hans herre käppen tar — nåväl, mitt lif ej spara!
Hvad mera om mitt blod skall färga denna grund —
Allenast du är frälst, må gärna dö din hund!

CONSTANTIN.

Min far! — O gräslighet!

MILITZA.

O må mitt lifsljus släckas,
Ifall jag mig bedrar och af min aning gäckas!
Men i all tydlighet jag ofta skåda fick
Hur han och främlingen bytt mången sällsam blick —
Förlåt! — lik den hvarpå medbrottslingar man känner.

CONSTANTIN.

Medbrottsling han, min far!

MILITZA.

Med marter jag dig bränner,
Men se, hur hans begär har helt fått honom fatt,
Och är han icke mörk liksom en höstlig natt,
Se'n genom biskopen han sett sitt hopp förspillas?
Om nu hans törst till hämnd af ingenting kan stillas?
Rättrådig var han nyss, en ärlig, sträf soldat —
Men lätt kan fresterskan ha underblåst hans hat.
En listig kvinna vet, med många onda funder,
Besnärja mannens själ i sina älskogsstunder.
Förstörelsen sitt verk fullbringar utan rast,
Och som ett molnfritt hvalf syns mulna till i hast,
Man i hans ögon kan ett hotfullt antåg följa
Af svarta tankars här, som olycksstormar dölja.

CONSTANTIN.

Var tyst! — Jag hör med kval ett hemligt ekosvar
Bekänna i mitt bröst — ve mig! — att rätt du har.
Misstanke mot min far! — mer grymt än jag kan
säga!

MILITZA.

Du känner farans vidd. Dig tillhör öfverväga
Och handla. Jag, din slaf, har talt och tystnar nu.

CONSTANTIN.

O Gud, barmhärtighet! Mitt hufvud sprängs itu!
Om detta vore sant? — men nej, ej tro jag kan det! —
Min fader sälja så sin Gud och fosterlandet!

Förrädare, se'n han med ära fyllt sitt lif!
Jag måste veta allt: på stund mig visshet gif!

MILITZA.

Lätt nog. I detta rum sig fursten innesluter,
Då kommen från sin jakt han någon hvila njuter.
Allena Basilé och Benko stanna få.

(Hon upplyfter ett förhänge och visar en fördjupning i muren, där en person kan gömma sig.)

Se denna nisch . . .

CONSTANTIN.

Spion jag skulle bli alltså!
Spion! — ja, men min far jag räddar så kanhända.

(Jakthorn höras helt nära.)

Fanfarer! — Det är han! — nu är ej tid att vända.
Det sker för Kristi tro och för mitt fosterland.
Förrädarn har ej kraf på skydd af känslans band.

(Han gömmer sig bakom förhänget.)

MILITZA *(ett ögonblick ensam).*

Du arme! Som en blixt ned för din fot det slagit:
Men klart slafvinnan sett — hon har sig ej bedragit.

FEMTE SCENEN.

MIKAEL BRANCOMIR. BASILÉ. MILITZA. JÄGARE.

(Brancomir, med ett kort spjut i handen, inträder, föregången och åtföljd af jägare. Basilé går vid hans sida.)

MIKAEL *(hånfullt).*

Jag dödat bergets björn. En ståtlig segerdag
För Balkans höfvitsman, som vunnit tjugo slag!

En bjässe i sin sort, en slagbjörn grym och luden
Jag fällt med blott en stöt. Holla, låt dra af huden!
Som lämplig gåfva se'n till kungen skicka fälln,
Att gubben riktigt må ha varmt i vinterkvälln.
Han önskar ingen skänk, som vanns af krigarheder.
Ifall vi nu ha fred, det är för att han beder.
Jag turkens fana tog en gång i vapenskrud,
Nu slog jag blott en björn. Låt kungen få hans hud.
Gå!

(Jägarne aflägsna sig. Militza följer obemärkt.)

SJÄTTE SCENEN.

MIKAEL BRANCOMIR. BASILÉ.

MIKAEL *(nedslagen).*

Så är det beställdt. I stillhet man begrafver
Den store krigaren, den tappraste bland slaver.
Att jaga hjort och björn, dithän är jag nu bragt.

BASILÉ.

Och hon, som fostrades bland kejsarhofvets prakt,
Som från en härskar-ätt, själf purpurboren, stammar,
Nu leds ihjäl att se mot snön på bergens kammar.
Med en ziguenarsång till enda nöje blott.
Har jag väl mindre skäl att klaga på min lott?
För oss nu stigen bär, se'n lifvet vardt förfeladt,
I ödsligt mörker ner. Du har ju själf så velat!

MIKAEL.

Hör upp att sarga mig med bitter klagoton!
För dig, du vet, jag sökt att vinna denna tron,
Som biskopen åt sig med sin intrig förvärfvat.
Hvad är att göra mer, se'n spelet är fördärfvadt?
Som efterträdare den gamle vänta ut?
Men intet tyder än uppå hans nära slut!
Liksom en helgonbild han vördas i sin gloria
Och hans regering — ja, det blir en lång historia.
Hans tal är som Guds ord, han lydes som en tsar.
En ryktbar eremit, som ger orakelsvar
Och ser fördolda ting, profetiskt förebådat
Att Stefan icke dör, förr'n hundra år han skådat.
Men vänta, gamle skurk! Förr'n du sett hundra år,
Kanske att denna dolk ett ord ock säga får.
Om jag en dag har lust att mig från dig befria,
Beslår den lätt med lögn din usla profetia,
Och sedan till ditt bröst en väg min klinga fann,
Skall ingen rycka mig från tronen så jag vann.
Med mig, min Basilé, du då skall dela denna,
Och aldrig skall jag mig så fast och säker känna
På purpurkuddarne, som när jag äga skall
Min dödade rival framför min fot till pall.

BASILÉ.

Förgäfves, Mikael, förgäfves så du larmar,
Ty Stefan buren är på hela folkets armar,
Uti din egen här han har ett troget stöd.

MIKAEL.

Beständigt känna sig så fjättrad! Ha, Guds död!
Skall jag utaf en munk mig låta slikt behaga?
Finns ingen utväg, säg?

BASILÉ.

Ahjo. Exempel taga
Af dem, som vände sig dit, där det finnes makt.
Så andra furstar gjort.

MIKAEL.

Det har du ofta sagt.
Jag mörka stunder haft, då frestelsen låg nära —
Men gå till turkarne!... O, mina segrars ära!

BASILÉ.

Nu eller aldrig må du fatta ditt beslut!
Jag öfverbringar blott den order som gafs ut.

MIKAEL.

En order, och åt mig!

BASILÉ.

Om former ej vi orda.
Hvad jämt man skjuter upp, man aldrig lär fullborda.
Till tvekan är ej tid, ty handla gäller det.
Effendin tröttnat har pa din betänksamhet.
Nog nu af hemlig kamp, som sinnet sönderrifver —
Han reser re'n i kväll, om det är *nej* du gifver.

MIKAEL.

Hvad? Re'n i kväll?

BASILÉ.

Javäl. Det pris, som inom kort
Du kunde kalla ditt, han går att lofva bort —
Hör du det, Mikael? — åt någon oförvägen,
Som öfver Balkans berg vill visa turken vägen.

Och kronans gyllne ring med klar demant han ger
At första bästa man — kanske en officer,
Kanske en ringa träl, blott han är redobogen.

MIKAEL.

En fruktlös möda! Ack, hvarenda en är trogen.

BASILÉ.

Nåväl, så likna dem! Bjud kronans dröm farväl.
Stå kvar där man dig ställt, en lydig pliktens träl.
Gör liksom din soldat: han vill ej öde byta,
Belåten blott han har pillaf uti sin gryta
Och blott han får sin sold i föreskrifven tid.
Ja, var som din soldat! Beständigt nöjd och blid
Han låter aga sig och ändrar icke minen.
Det vackert är, det där, som kallas disciplinen.

MIKAEL.

Vid Gud, jag går ej ner till denna låga roll!

BASILÉ.

Se så, jag ser du har din stolthet i behåll,
Som stegrar sig, så snart den kände sporren bara.

MIKAEL.

Hvad fordrar Ibrahim?

BASILÉ.

Vid midnatt skall du vara
På post som väktare bredvid Trajani port.
Dit kommer Othorgul — där blir fördraget gjordt,
Och såsom kung du står i Viddin nästa dagen.
Nå, är det *ja?*

MIKAEL *(för sig själf).*

Så är omsider stunden slagen,
Den ödesdigra... tig, du inre stämma, tig!
Flyn, vålnader af dem som trofast blödt för mig!

BASILÉ.

Hvad svarar du?

MIKAEL *(på samma sätt).*

Var tyst, du hederns kväfda klagan!
I vittnesbörd ifrån den flydda hjältesagan,
Troféer, fanor, svärd — ej må en susning gå
Från er i denna stund...

BASILÉ.

Men huru blir det så?

MIKAEL *(högt).*

O sista svåra strid! Du vill da och du yrkar?

BASILÉ.

Jag vill, min Mikael, därför att jag dig dyrkar
Jag känner, endast jag, de tankar hvilka gro
I djupet af din själ och störa drömmens ro.
När som i feber du dig vrider på ditt läger,
Beständigt samma ord du under sömnen säger.
För dig, min älskade, för dig, hvars kval jag sett,
Vill jag att detta sker, och allt jag förberedt.
Din åtrå, mitt begär, säg, skola jämt de mötas
Som skarpa knifvar två, att mot hvarandra nötas?
Vår kärlekslycka, o, skall så den gå i kvaf
I denna dofva strid? Har du ej nog däraf?
Jag står ej längre ut, jag för mitt lif behöfver
Att detta får ett slut. Om bägarn rinner öfver

En vacker dag, som hat vår kärlek kan sig te.
Min älskade, ej sant, så får det aldrig ske?
Gör hvad din maka ber, låt henne dig få råda;
Och är den vilda brand, som härjar hos oss båda,
Ett vanvett och ett brott — må brottet vi begå,
Om därigenom blott vår kärlek räddas må.
Medbrottsligheten gör en trängre sammanslutning
Och kryddar kärleken med ännu högre njutning.
Din natt skall varda ljuf vid barmens dubbelrund.
De svarta tankarne jag vaggar där i blund.
Men hvad behöfver du för samvetsbördan bäfva?
Den plats, som dig tillhör, du blott vill återkräfva.
Om folket, likt sin Gud, ej visar tacksamhet,
Har det förtjänt sitt straff. En stackars minaret,
Är det så farligt väl? En skatt af några pungar?
Blif bara konung först! Ditt härskarsnille ljungar
Som blixten af ditt svärd! De tvedräktsskilda land,
De svaga furstarne — allt samlas i din hand.
Du står som medelpunkt i den slavonska världen
Och leder så en gång den stora korstågsfärden
Att krossa turkens makt. Beundrad, segersäll
Är du den helige, den store Mikael.
Allenahärskare som Cæsar i antiken.
Men nog om framtiden och nog om politiken!
Lägg handen i min hand, se djupt in i min blick:
Är konung eller feg den jag till make fick?
Allt som var föremål för ärelystna drömmar
Här bjudes dig i dag: en krona, guld i strömmar!
Det står uti din makt att säga nej och ja.
Men om min blick, min kyss ej något värde ha,
Om du af skrupler än, af fördom hålles fången,
Och om ditt svar blir nej — du ser mig sista gången.

MIKAEL.

Du vill . . .

BASILÉ.

Till ett bevis, att jag, en kvinna, kan
I mod och viljekraft stå öfver dig, en man,
Att från beslutad sak ej fegt jag undankryper,
Hör detta, Mikael! — jag med mitt hår mig stryper.

MIKAEL.

Håll, det är nog! Jag svär, att hvad du vill, skall ske.
Och hvart du går förut, jag följer, Basilé.
Brott eller helgerån — för intet skall jag rygga,
Om ock med satans hjälp jag denna tron skall bygga.
Ur själfva korsets trä jag virket tar därtill,
Af dig, du mörkrets son, jag yxa låna vill,
Om endast så mitt verk jag kan till ända föra.

BASILÉ *(drager honom med sig och visar med en befallande åtbörd på dörren till galleriet, där Sultanens sändebud väntar dem).*

Så kom!

SJUNDE SCENEN.

CONSTANTIN *(ensam).*

(Han framträder från sitt gömställe, i största sinnesoro.)

Min far förrädare! O Gud, hvad skall jag göra?

TREDJE AKTEN.

En liten högslätt i Balkanbergen. Midt på scenen synes i trefjärdedels profil Trajani förfallna triumfbåge. Därpå befintliga bas-reliefer framställa krigsscener: några af figurerna äro stympade. En romersk landsväg, belagd med stora från hvarandra lossnade stenplattor, kröker sig tvärs öfver scenen och genom den monumentala triumfbågen. Till höger, vid vägkanten och tätt intill monumentet, reser sig en stor hög af uppstaplade risknippor, bredvid hvilken brinner en lång beckfackla, nedstucken i jorden. Rundtomkring barrträd och klippor. I fonden bergskedjan, här och där med snö på topparne. Stjärnklar natt.

FÖRSTA SCENEN.

VAKTAREN, *sedermera en* GETHERDE.

VAKTAREN *(betraktande timglaset vid skenet af facklan).*

Till midnattstiden jämt en timme öfrig är,
Och glaset vänder jag.

(Han omvänder timglaset och ställer det på marken.)

Men glömmer man mig här?
Den, som aflöser mig, bort redan stå på stället
I vanligt fall. Bra kallt det blir i natt på fjället,
Igenom märg och ben den skarpa frosten går.

(Varseblir getherden mellan klipporna.)

Hvem där? Du herde blott?

GETHERDEN.

Godkväll, godkväll, Sandòr!

VAKTAREN.

God kväll, Djoan!

GETHERDEN.

Och du står här alltjämt och vakar?

VAKTAREN.

Det är min efterman, som sölar. Surt det smakar
Att genomisas här af denna vind från nord.
Men säg mig, hvarför själf du gått ifrån din hjord?

GETHERDEN.

Åh, det har ingen nöd. Han är pålitlig, hunden.
Jag bara flaskan fyllt vid fallet nyss på stunden.

VAKTAREN.

Ser du, här har jag tid fullt upp till grubbleri;
Jag tänkt, din hund och jag vi ä' just lika vi.
Vårt kall är likadant — om dagen få vi sofva,
Om natten passa på — jojo, det vill jag lofva!

GETHERDEN.

Min själ, är det ej sant! Och turken vargen blir,
Den hunden som ger skall, men herden Brancomir.
Den tappre! Sofver han, är det med hand på stålet.
Hvad trygghet hade vi, förutan det här bålet?
Ja, han förstår sin sak.

VAKTAREN.

Den store Mikael
Han ej för roskull är. Men långt det blir i kväll
Att vänta här — betänk, tre dagar mol allena!

Getherden.

Tro mig, jag får mitt bröd än hårdare förtjäna.
Till aftonvard och säng snart hemåt bär din gång;
Jag måste stanna här på berget sommarn lång,
Ser ingen människa, men getterna allenast.
Hardt när jag hade dött, när jag fick febern senast,
Dött, utan sakrament. — Men ej man ändra kan
Sitt ödes lott. Farväl Sandòr!

Vaktaren.

Farväl Djoan!

(Getherden aflägsnar sig.)

ANDRA SCENEN.

Vaktaren *(ensam)*.

Fördömda köld — till is blir hvarje blodets droppe.
Hvad sällsam glans i kväll ha stjärnorna däroppe!
Som vittnen stirra de med vidgad blick hitner.
Min mor berättade, bland andra sägner fler,
Hur denna stjärnehär som, öga tätt vid öga,
Se'n världens första tid sett ned ifrån det höga,
Talt hvarje mörksens dåd, som undan straffet göms,
Att vittna högt därom den dag, då världen döms.
Därför, när som i kväll jag stjärnorna ser blänka,
— ty ensamheten lärt att mångt och mycket tänka —
Jag säger till mig själf: i natt ett brott begås.
Nej, hvad de tindra klart! — Det barnsligt är,
förstås,

Att sätta tro till slikt. Den lätta luften bara
Och därtill nordanvind, är nog att allt förklara.
Det andra är ett skrock berättadt för de små.
(Mikael Brancomir synes i fonden, klädd i mössa och mantel, lika vaktarens.)
En karl — det är väl han, som jag har väntat på.

TREDJE SCENEN.

MIKAEL. VAKTAREN.

VAKTAREN.

Hvem där?

MIKAEL.

God vän.

VAKTAREN.

Allt väl. Parolln, om dig behagar!

MIKAEL.

Rakowa.

VAKTAREN.

Du min plats nu tar för trenne dagar.
Du har väl proviant?

MIKAEL.

Ahja.

VAKTAREN.

Det synes mig,
Att aldrig förr, kamrat, jag här har träffat dig.

MIKAEL.

Kom nyss från Etropol, där sist jag hade vakten.

VAKTAREN.

Och riktigt hemmastadd det är du här med trakten?

MIKAEL.

Alltsedan jag var barn.

VAKTAREN.

Håll utkik skarpt!

MIKAEL.

Jag gör.

VAKTAREN.

Och lösen har du fått?

MIKAEL.

Ourosch har sörjt därför;
Om åter trenne dar skall nästa man den nämna.

VAKTAREN.

Allt klart — och nu jag går att mig åt hvilan lämna.

(Vaktaren aflägsnar sig.)

FJÄRDE SCENEN.

MIKAEL *(ensam)*.

Jag gett mitt ord — och här jag står på nattlig led,
På utsatt tid och ort, att lösa in min ed.

I detta lugn förnims blott suset från kaskaden:
Men snart jag hästtramp hör, som nalkas till arkaden.
Trajani segerport. Då kommer paschan re'n
Och turken drager fram på romargatans sten.
Som Daciens segrare i forna dar lät bygga.
Det gör mig ingenting. För intet skall jag rygga.
Med denna hvita arm, som nyss kring mig du slog.
O Basilé, du kväft mitt samvete. som dog.
Din hand. som ledt mig hit, skall jag med kyssar hölja.
Det är en njutning till. att dig i brottet följa.
En onaturlig fröjd jag känner att begå
Det mest förfärliga — ty du. du vill det så.
Begrafven i din famn. i mörka lockars linda.
Jag svurit dig en ed med ord. som evigt binda,
Att vore denne turk än afgrundsfursten själf
Och kronan glödgad röd vid de fördömdas älf.
Uti min svedda hand till dig jag hämtar skatten...
Och räds ej. stjärnor. er, som spejen ner i natten!

FEMTE SCENEN.

MIKAEL. CONSTANTIN.

MIKAEL *(afsides, i det han varseblir Constantin, som plötsligt visar sig bland de trädbevuxna klipporna till höger).*

Men hvem är det? En man vid denna furas stam?

(Högt och häftigt.)

Holla. nattvandrare. här slipper ingen fram.
Tillbaka. strax på stund — här gäller lyda genast!
Tillbaka!

Constantin (*närmar sig*).

Lugn, min far! Det är ju jag allenast.

Mikael.

Min son!

Constantin.

Ja, som du ser.

Mikael.

Hvad vill du göra här?
Så sent, på denna plats? Blek och förstörd du är,
Och endast darrande sig dina läppar röra.
Hvad vill du göra här?

Constantin.

Hvad ämnar själf ni göra?

Mikael.

Mitt tålamod tar slut. Gif svar, när jag befallt!
Hvad vill du göra här?

Constantin.

Min plikt; ty jag vet allt.

Mikael.

Du vet . . .

Constantin.

att fienden vid Balkans port står färdig,
Och att förtroende ej vaktaren är värdig.

Om detta bål i tid ej varskor med sin brand,
At turken lämnas ut vårt hela kristna land.
Att ni ej spilla må ert namn och paradiset,
Jag ärnar, utan er, själf sätta eld på riset.

Mikael *(afsides).*

Rättfärdige! Jag trots bjöd afgrundens demon
Och nu uti min väg han ställt sig som min son!
(högt)
Du yrar, Constantin. En dröm dig gäckat bara.

Constantin.

Må skammen af en lögn min fader sig bespara!
Med löftet om en tron har turken er förfört,
Och hit han kommer själf. Allt vet jag, allt jag hört.

Mikael *(afsides).*

Förbannelse!

Constantin.

Dock nej, det är ju klart som dagen,
Att ni har rätt, min far, men själf jag är bedragen.
Af mig det vanvett var, då jag ej strax förstått,
Hur in i deras nät ni endast skenbart gått.
Ni denna kvinna blott ert bifall förespeglat,
Och kyssen, hvarmed hon fördragets skam beseglat,
Den strök ni från er mun, ej sant, med afvig hand,
När bergets friska vind fått kyla blodets brand?
Jag gissar, ni beredt förräderiet en snara,
Att detta dyra land till hvarje pris försvara,
Ni dolt ert rätta jag bak listens lånta skal
Och nu ni kommit hit att ge oss känd signal.

Vi krossa Othorgul, som skall i fällan rusa,
Då Balkans tinnar stå af eldar plötsligt ljusa,
Och skenet flyger från Iskrèn till Kilandar.
Utur min hemska dröm jag vaknar säll, min far!
Låt vårdkasen bli tänd — låt flamman stiga mäktigt!

MIKAEL.

Alltså jag misstänkt är. Det är i sanning präktigt.
Min son bespejar mig — på lur som en lakej!
Han fråga djärfs om jag förråder eller ej.
Se'n när fördrar en far, till råga uppå målet,
En son, som ställer sig att lyss vid nyckelhålet?
Har jag väl någonsin dig om din mening sport?
Har höfdingen sin knekt till sin förtrogne gjort?
Mitt svar jag gitter ej att slunga dig i synen.
Man lyder, då man ser mig rynka ögonbrynen.
Jag önskar stanna här, allena som jag kom.
Till slottet, till din post du genast vänder om,
På allra närmsta väg, det fortaste du hinner.
Jag tänder denna eld, om så för godt jag finner.
Hvad landets välfärd rör, bedömer endast jag.
Tag dig i akt och lyd! Min vilja är din lag!

CONSTANTIN.

Det var då ej en dröm. Det värsta sig besannar.
Förräderiet re'n sin mognad nått. Jag stannar.

MIKAEL.

Du understår dig . . .

CONSTANTIN.

Ha, jag fruktar ej er harm!
Den gnista, som för er än värmer upp min barm,

Har drifvit mig att hit i ödemarken hasta.
Och framför edert brott mig själf i vägen kasta.
Min känsla för min far och för min höfdings väl,
Jag har ej annat mål som fyller upp min själ.
Att icke Gud en dag skall räkenskap begära,
Det gäller rädda här mitt land, min faders ära.
Gif rum! Ni måste strax mig denna fackla ge
Att sprida eldsignaln . . .

Mikael.

Nej, det skall icke ske.

Constantin.

Min fader, o betänk! min fader, o jag beder!
I tusen stjärnor Gud från himlen ser på eder.
Jag frågade mig själf, se'n jag min upptäckt gjort,
Hvad plikten fordrade och hur jag handla bort.
Det var blott alltför klart: er stämpling uppenbara,
Och låta Basilé och hennes Benko svara
För detta afgrundssvek. Men ni, min arme far,
För er ett gräsligt straff, för er det döden var.
Det var ett lif af bragd uti en vändning plånadt
Ur häfdaböckerna — nyss äradt, nu förhånadt.
På denna pliktens väg, ve mig, jag skådat blott
En slutpunkt fasansfull: er skam och er schavott.
Mot denna handling ställd: en brottslig fader röja,
Mitt hjärta upprest sig, jag kunde det ej böja.
Jag led att tänka mig ert segerkrönta namn
Besmutsadt, hvirfladt bort liksom i stormens famn
Ett gulnadt, visset blad, — och se dem mullen skotta
På en förrädargraf, där vandringsmännen spotta.

Därför det var jag teg. Med sinne tungt af kval
Jag till det yttersta stod tveksam i mitt val.
Nu stunden inne är, jag får ej längre vackla.
Gif plats vid detta bål och gif mig denna fackla!
Försona edert land och en förtörnad Gud!
Betänk, jag kväft det ord, hvars aldra första ljud
Er skulle störtat ner i fängsel och förfäran.
Minns, det min tystnad är, som räddat åt er äran,
Er frälst från bödelns svärd, som varit nästa steg.
Min far, o låt mig ej begråta att jag teg!

MIKAEL.

Försent! Begrat att ej du lät mitt hufvud springa.
Din känsla, fromme son, du hade bort betvinga,
Du skulle yppat allt och sett min hädanfärd,
Förrädarns grymma död för egna knektars svärd.
Du valde orätt väg — och svajar fram och åter.
Men hvad jag vill se gjordt, det också ske jag låter.
Den intet förutsett, ej heller hindra kan,
Och det min vilja är, att bålet ej tänds an.

CONSTANTIN.

Ni vill förråda då vår gräns, den egna härden,
At de otrognes järn den hela kristna världen?

MIKAEL.

Hvad lön gaf den väl mig, som skyddat Balkans port?

CONSTANTIN.

Än Gud, er Herre Krist?

MIKAEL.

Har han till kung mig gjort?
Men jag skall blifva det, trots honom.

CONSTANTIN.

Gyllne spänne
Ibland ej passar rätt förrädarns smala änne.
Då kronan glider ned på Balkans nye drott,
Hon på hans axlar lätt blir till en halsring blott.

MIKAEL.

Du skymfar mig! Nu nog af vanvett och af galla.

CONSTANTIN.

Jag glömde mig — förlåt! O Gud, hvem skall jag kalla
Fram för att bistå mig, beveka er, min far!
O minnen, stralande från flydda krigardar!
Hvad jubelrop den kväll, se'n fienden vi slagit,
Då bytet granskades och fanor, som vi tagit!
Hur lycklig till ditt bröst du slöt din gosse, som
Ifrån sin första strid med heder återkom!
Du kysste rörd det sår, som sirade hans panna.
Ack ädla, ljusa bild — jag ber dig: stanna, stanna!
Bedrifter, hundra drag af hjältekraft och hopp,
Kring den olycklige ånyo stigen opp,
Att för sin tankes brott han må af blygsel låga!
Vill som förrädare han in i staden tåga,
Hvar uthängd fana där, som fläktar för en vind,
Ger, då han drar förbi, en örfil åt hans kind.

O sägen det åt den, som vill för hedern kallna!
O sägen ändå mer: hans män, de tappre fallna,
De känna till hans synd — djupt under fältens mull
De talas vid därom och sörja för hans skull.
Går han en kväll förbi de grafvar, där de gömmas,
Skall af ett vredgadt sus ur kullens gräs han dömas.
Nej, det omöjligt är — det är för lågt, för fräckt!
Ni vill ej afsky bli för sensta eftersläkt.
Se. för att frestaren ännu er själ bestrida,
Af hvita jungfrur syns ett tåg högtidligt skrida.
Det edra segrar är. Mot er, på böjda knän,
De sträcka bedjande de knäppta händer hän.
De gjorde er en gång till Mikael den store.
Dem vill ni sparka bort, liksom de slinkor vore?
Nej, detta svarta dåd, det vill ni ej begå,
Det är ju otänkbart. Ni kan ej handla så.
Jag faller till er fot, för att er öfvervinna:
Min hjälte och min far låt mig få återfinna!
Ni slungar facklans brand i detta torra ris
Och sliter ur ert bröst, på äkta manligt vis,
Den plan, för hvilken ej ni vill er själ förpanta.
På elden fort därmed, liksom en giftig planta —
Bränn den med rot och frukt! Nu är ni åter ren
Och natten ljusnar upp uti det klara sken,
Som gladt befriande från tända bålet strömmar.
I rök och gnistor fly de onda mörksens drömmar.

MIKAEL.

Låt det bli slut. — Stig upp! Vid all helvetets brand
Jag svär, jag skall bli kung i detta Balkanland.
På Stefan tar jag hämnd och kröner min prinsessa,
Så sant som fästet hvälfs här ofvanför min hjässa.

Din vrede är förspilld, den maktlös är och lam.
Sök förr att rycka bort utur ett lejons ram
Ett rof, det släpat in från jakten till sin klyfta.
Du kommer ingen väg med hota, bedja, snyfta:
Ty vet, trots barnslig harm, ett står orubbligt kvar —
Ej detta bål blir tändt, så länge lif jag har.

CONSTANTIN.

Ert lif? Hvad har ni sagt? Hur detta ordet hamrar
Med gräsligt återljud uti min hjärnas kamrar!
För nya lidanden till väckelse det ljöd.

MIKAEL.

Hvad menar du därmed? Du ville se mig död?

CONSTANTIN.

Ni borde varit det — när nu jag eftertänker —
Död som förrädare till straff för usla ränker.

MIKAEL.

Alltså?

CONSTANTIN.

Jag tänker på, att vid allt detta tal,
Marscherar turken in i obevakad dal.
Snart för medbrottslighet man kunde mig beskylla,
Ifall jag skjuter upp den plikt, jag har att fylla.

MIKAEL.

Hvad plikt?

CONSTANTIN.

Jag säger mig, att svårt jag mig förgått
Då jag förskonat er från straffet för ert brott.

Till allas ofärd ni ryckts undan fångenskapen
Och död för bödelns hand. Men själf jag har ett
vapen.

MIKAEL.

Ett vapen...

CONSTANTIN.

Ja, mitt svärd, än rent från hvarje fläck,
Min klinga, som en dag ert lif bevarat käck —
Och ärren på min kropp tillräckligt det förtälja —
Nåväl, se'n ni sjönk ner att er åt lustan sälja
Och hjälten från i går förvandlats till en skurk,
Som kryper, glömsk af allt, för muselman och turk
Att kronan tigga sig af deras djäfvulshänder —
Då harmas detta svärd — det ljungande sig vänder
Emot förrädaren. Min hämnarblixt, välan,
Vi måste döma här och straffa denne man.

(Drager sitt svärd.)

MIKAEL *(drager äfven sitt)*.

Jag också har ett svärd och ej för ditt det rädes.

CONSTANTIN.

För frihet, kristendom som stridsman här tillstädes,
För allt hvad heligt finns, min plikt mot er jag gör.
Förräderiet är den sak ni kämpar för.
I denna tvekamp skall Guds utslag varda gifvet.
Ned med förrädarn!

(Constantin anfaller. Svärden korsas ett ögonblick. Mikael vacklar, träffad af en stöt midt i bröstet.)

MIKAEL.

Ah!

CONSTANTIN.

Hvad har jag gjort?

MIKAEL *(faller döende).*

Om lifvet
Har du din fader bragt, fördömde!

(Han dör.)

CONSTANTIN.

Först signaln!

(Han griper facklan och kastar den på rishögen, som genast uppflammar. Under slutet af scenen, ser man på afstånd andra signaleldar tändas i bergen och hör aflossas larmkanonen.)

Guds ögon, I som sen till mig ur stjärnesaln!
Inför den döde här och detta bål som lågar,
Min blick jag lyfta törs, min själ jag öppna vågar:
Min far att svika gick sitt land, sin tro och sig.
Jag tog hans lif. Och nu, I stjärnor, dömen mig!

FJÄRDE AKTEN.

Samma dekoration som i andra akten. Vid ridåns uppgång ser man Ourosch, sårad i benet, med foten upplagd på en pall, låta förbinda sig af sin dotter Anna, som ligger på knä framför honom. Lazar står bredvid dem.

FÖRSTA SCENEN.

LAZAR.

Besegrade igen?

OUROSCH.

Javisst! Stor sorg för landet!
Hör Anna, tvätta väl mitt sår — lägg så förbandet.

ANNA.

Vi miste hundra man, så sägs.

OUROSCH.

Tvåhundra nog,
Förutom sårade.

LAZAR.

För sjunde gången slog
Oss turken, se'n ej mer en Mikael oss leder.
Fördömdt! Den Constantin vår undergång bereder
Uti sitt öfverdåd.

OUROSCH.

Jag rädes.

LAZAR.

Är det rätt
Att lämna Balkans skydd och slåss på öppen slätt?
Att löpa blindt till storms mot turkarnes förskans-
ning?
Den store Brancomir han stred med vett och sans-
ning,
Han tog emot attack och vann hvartenda slag.
Det var en karlakarl!

OUROSCH.

Sant är, att nederlag
Beständigt träffat oss, alltsedan han vårdt funnen
Med svärd i stelnad hand, vid rishög halfförbrunnen,
En korsets riddersman och Balkans sköld och stöd
Som räddat sina berg än med sin hjältedöd.

LAZAR.

Om blott från Viddins torg, som nu din bronsbild
äger,
Du såge, Mikael, din här förutan seger
Af turken fjät för fjät tillbakaträngd i daln,
Du stege kopparsmidd hit ner från piedestaln!

OUROSCH.

Tyvärr, med honom tycks vår lycka vara jordad.
(Reser sig upp.)
Haf tack, mitt barn! Nu är förbindningen fullbordad.
Din läkebalsam jag ej nog kan skänka pris.

ANNA.

Min far, mot Constantin är ni ej orättvis?
Som god anförare ni ansåg honom redan,
Han slog ju fienden för ej så längesedan?

OUROSCH.

Det var i fadrens tid och under hans befäl.

LAZAR.

Förändrad är han ock.

OUROSCH.

Förändrad, ja fullväl!
En sådan sorg som hans all måtta öfverskrider.
Så dyster uppsyn ej jag sett i mina tider.

ANNA.

Ni tadlar sonens sorg?

OUROSCH.

Ej så min mening var;
Men det finns annat sätt att sörja sådan far.
Att kräfva blodig hämnd är bättre än att gråta.

LAZAR.

Men är det verklig sorg? För mig det syns en gåta.
Vid fadrens namn man ej har sett hans öga vått,
Men han får rysningar, lik en som gjort ett brott,
Och mera samvetskval han röja tycks än saknad.
Det säges, att med skrik ur nattens hvila vaknad,
Han ber, med uddhvass sten sitt bröst han slår till blods.
Så är en sinnessjuk, en brottsling blott till mods.

ANNA.

I krigsmän, det är grymt så obarmhärtigt klandra.
Han brottslig, sinnessjuk?

LAZAR.

Det ena som det andra.
Hvem vet? Kanske det är en hemlig plan han haft
Att rifva upp vår här och slita ut vår kraft
Och bringa oss därhän att trötta uppge striden.

OUROSCH.

Väl möjligt.

LAZAR.

Klandervärd jag fann re'n förr i tiden
Gent emot fångarne hans dumma blödighet.
De få, vi tagit se'n, dem gaf han, som man vet,
Pardon.

OUROSCH.

Men turkarne ej skona barn och kvinna.

LAZAR.

Han andras sällskap skyr och ser blott sin slafvinna
En hedning —

OUROSCH.

Ja, det är mot skick och mot natur.

LAZAR.

Och mot sin styfmor hårdt han handlat, eller hur?
Du tålte henne ej, men inför hennes smärta
Du medge bör, Ourosch, att hon i troget hjärta

Den stores minne gömt, och man ej finner lätt
Så ädel sorg, som bärs på värdigare sätt.

OUROSCH.

Jag kan ej neka det.

LAZAR.

Men sonen, hätsk kantänka,
Har vägrat återse sin höge faders änka.
Se'n dess uti sitt torn hon lefver innestängd
Som nunna, sänkt i bön, i kammarn svartbehängd.

ANNA.

Allting hos Constantin då syns er oförsvarligt?

OUROSCH.

Mitt barn, vi genomgå ett tidsrum som är farligt.
Och mången modet fällt i detta helga krig.
Då offren ej ta slut, har ifvern saktat sig.
Osäker blir till sist samvetets egen stämma.
Så Serbiens furste, så Bulgariens lät sig skrämma.
I slagnas sinnen lätt förräderi slår rot...
Och så de smögo sig till segerherrens fot.

ANNA.

Tror ni att Constantin...?

OUROSCH.

För tidigt väckt är frågan.
Vi spörja dock hvarann om orsaken till plågan,
Det gåtfullt mörka kval, som han ej kan bli fri.
Först nederlag... och se'n... kanske förräderi!

Anna.

Han en förrädare! — Osunda drömmar bara!
Orimligt!

Lazar.

Saken så kamraterna förklara,
Och deras vrede snart i flammor ut skall slå.

(Constantin synes i fonden.)

Anna.

Var tyst, det är han själf, som kommer!

Ourosch.

Låt oss gå!

Lazar *(fattar om fästet till sin dolk).*

Ha, om jag visste blott! Vid Gud, med denna knifven . . .

Ourosch *(drar honom med sig).*

Håll mun på dig och kom!

Anna *(går sist ut, med en blick på Constantin).*

Så blek och öfvergifven!

ANDRA SCENEN.

Constantin *(ensam. Han skrider långsamt framåt, blek och affallen, försänkt i dystert grubbleri).*

Jag känner jag gjort rätt. Jag måste handla så.
Men om så är, hvarför urskuldar jag mig då?

Jag har ju gjort min plikt och ingen här rannsakar.
Det är då utan grund jag bleknar och jag skakar.
Jag straffade, när det nödvändigt borde ske
Och handlingen förmår jag utan tvekan se
Omutligt klart belyst utaf det sken du sprider,
Ledstjärna, samvete, mitt ljus i mörka strider.
Jag ryser, ryser dock uti mitt kött och blod.
Om ej jag brottslig är, hvi då på pannan stod
En iskall dagg, som flöt i droppar tungt och sakta?
Och hvarför kan jag ej min högra hand betrakta?
Hvi stötte jag med skräck bort bägarn, där jag såg
I afskydd purpurfärg det dunkla vinets våg?
Rättvisans tolk jag var, hans brott mot himlen skriat.
Med straffets svärd mitt land, ja, världen jag befriat,
Väl tjugo folk på knä för kors och törnekrans.
Gud styrde själf min arm vid sina stjärnors glans.
Som mot en giftig orm på vägen jag förfarit,
Då jag förrädarn slog — men han min fader varit!
För detta räddningsverk jag slog min egen far!
Om nu för slaverna hans minne rent står kvar,
Om folket som martyr och hjälte honom vördar,
Om man på Viddins torg hans skepnad återbördar
I den odödlighet, som bronsens gjutning ger,
Och där ur luftig rymd gestalten blickar ner
Till seklers föresyn i sagan och i sången.
Det är för att jag dräpt missgärning ofullgången,
Det är för att jag dolt hur detta blod vardt spilldt,
Det är för att, trots allt, jag straffat honom mildt,
För att jag unnade den döde lagrad hvila,
Triumf och ärestod, ej skam och bödelsbila.
Det hjälper ej. Hans blod dock ropar högt ur mull!
Sin faders baneman, men from och hänsynsfull!

Jag må bemantla det med vackra epiteter,
Men *fadermördare* ändock jag är och heter.
Ja, jag har gjort min plikt — ej samvetet mig tär;
Men ständigt för min syn den döde mannen är.
Han följer öfverallt, han följer mig evärdligt.
Jag skuldlös är, och dock är lifvet outhärdligt.
Jag döden manat ut, liksom i vanvetts brand,
Min häst jag blindt dref fram utefter bråddjups rand,
I oförvägen strid till döden har jag giljat;
Att sluta som soldat mig Gud dock ej beviljat.
En kristen har ej rätt själf bära hand på sig,
Men från mitt lidande, o Gud, förlossa mig!
På döden kallar jag, likgodt med hvad för plågor,
Död med förskräckelse, för svärdsegg eller lågor,
Tortyrer utan namn, som köttet fasar för,
Jag skall välsigna er, om jag allenast dör.
Vanära och schavott — jag tager allt tillika.
Jag döden hälsa skall, liksom den kärleksrika
Befriaren, som bäst mitt djupa kval förstod;
Ty jag ej lefva kan, med denna smak af blod
Som efter spis och dryck på mina läppar lämnas.
Jag viker steg för steg för vålnaden, som hämnas.
Jag sett — och all min kropp af ångestfrossa skalf —
En syn, som bränt sig fast inom min hjärnas hvalf.

TREDJE SCENEN.

CONSTANTIN. MILITZA. (*Militza inträder med händerna fulla af blommor.*)

CONSTANTIN (*i det han varseblir henne*).

Militza!

Militza.

Rosor jag dig bringar fullt i famnen.
Slafvinnan dristar ej att spörja efter namnen
På sorger, som hon ser uti sin herres blick.
Hon led också, men teg. Hon efter blommor gick.
Jag bringar nejlikor och liljor daggbesprängda
Och rosor först och sist, af vällukt genomträngda.
Af doft, som visar väg till dem i dunkel natt.
Det är på blomsterspråk min känsla öfversatt.
Mitt hjärta blott i smyg sin tåredagg törs dugga
På rosor doftande i nattens tysta skugga.
Din sorg är stängd för mig, men lindring vardt beskärd,
Så har jag tyckt mig se, af känslans blomstergård.
Om för ett ögonblick bekymren mindre stinga,
Låt hvita liljor mig och röda rosor bringa!
Min dyre herre, tag med godhet blomstren mot,
Låt mig få sjunka ned med dem intill din fot!
O, när jag plockat dem, ditt namn var hjärtats hvisk-
ning —
Tag sucken med den doft, som bringar dig förfrisk-
ning!
Må för dem båda två ditt kval fördela sig,
O skänk ett leende at blommorna och mig!

Constantin.

Jag döden kallade med sammanknäppta händer,
Och ödets ironi nu kärleken mig sänder.
Välsignad likafullt du med din blomsterskatt,
Du sista stjärneglimt uti mitt hjärtas natt!
Välsignad arma barn, som tidigt lida lärde
För männers barbari! Ditt omedvetna värde,

Din rörande instinkt dem skämma ut i grund.
Så slickas mördarns hand ännu utaf hans hund.

MILITZA

Nej, tala icke så! O värdes slöjan draga
Ifrån de lidanden, som hjärtat hemligt gnaga!
Skänk mig förtroende! Var jag ej klarsynt, säg,
Den gång, när sveket sökt hitin sig bana väg?
Säg mig, hur gick det till att döden plötsligt fällde
Den man, hvars kopparstod de upp i staden ställde?
Säg, hvarföre se'n dess sin klo förtviflan slår
Uti ditt bröst . . .

CONSTANTIN.

Nej, nej! Du intet veta får.
Min fader för sitt land steg ren i grafven neder.
Misstanken, som vi hyst emot hans tro och heder,
En orättvisa var begången af oss två.
Svär, att ej mer den nämns, ehvad än hända må!

MILITZA.

Jag lyder. Säg, vid hvad vill du att jag skall svära?
Kanske vid denna dolk, du gett mig lof att bära?
Af allt den är för mig det dyraste jag vet.
Det skall ej nämnas mer. Nu har jag svurit det.
Ack, herre, lugna dig! Låt mina läppar nalkas
Intill din hand — kanske att febern något svalkas,
Och låt i fallet mig uppfånga få den tår
Jag stundom darra sett i dina ögonhår
Vid ljudet af min röst. Jag dricker där berusning,
Det är lycksalighet, är mera än den tjusning,
Som ryms i himlarne, i paradisets frid.
Mitt hjärta är för fullt, det sprängas vill därvid.

CONSTANTIN.

Dröj, ögonblick af lugn, som unnas mig så sällan,
Lik ökenvandrarns rast vid palmerna och källan,
Besök i fångens cell af solens gyllne ljus!
Min tanke sölad är liksom ett slaktarhus.
Där kan, tack vare dig, du medlidsamma unga,
En fjäril fladdra nu, en liten fågel sjunga.

MILITZA.

Om med min kärlek jag förmådde ge dig tröst!

CONSTANTIN.

Ack nej, ty hvad jag gjort, för hoppet slöt mitt bröst.
Blott för en snabb minut kan du förtviflan tysta.
Jag ville hugga af min hand, den af dig kyssta.
Bäst är att lämna mig. Blott grafköld råder här.

MILITZA.

Nej herre! Du är skön som ingen annan är,
Och du är god — din blick är ren som himlens fäste.
Jag älskar dig — du är den ädlaste, den bäste!

CONSTANTIN.

Så låt oss älska då! Kom tryck dig till min famn
Och må vår kärlek bli mitt sjuka hjärtas hamn!
Den väg, som uppåt bär, vi fastomslutna följa,
Jag höjd ur fasans natt och du ur skammens bölja.
Vår kärlek, vaknande, skall visa hur vi känt
Att oskuld vara bort vårt rätta element.
Vi danats båda två att lefva i det rena.
Du är min älskade, men själens brud allena.

För himlen, som oss ser, ej ner vi blicka skyggt
Vid denna kyska kyss uppå din panna tryckt.
Mitt lif skall vara kort. En fläkt af dödens vingar
Jag känner re'n kring mig. Han snart mig hvilan
bringar.
Själf skall du följa mig. Oskyldiga, vi två
Uti hvarandras famn till evigheten gå.
En njutning, endast en, må mig ännu hugsvala:
De blommor, där i doft jag känt din kärlek tala
Och ditt medlidande, dem strör jag blad för blad
På dina lockar ner, liksom ett dopets bad.

(Vid de sista orden låter Constantin ett blomsterregn nedfalla öfver den unga kvinnans hufvud och axlar.)

FJÄRDE SCENEN.

CONSTANTIN. MILITZA. PAGEN ALEXIS.

CONSTANTIN *(till pagen, som inkommer:)*

Hvad är det?

PAGEN ALEXIS.

Basilé, min ädla härskarinna
Vill tala med Ers Nåd.

CONSTANTIN *(afsides).*

Ah, denna falska kvinna,
Som all var ofärd gjort! Att henne återse!

(Till Militza:)

Gå du, mitt barn!

(Militza går.)

Nåväl, det får då lof att ske.
Hon åter något ondt har planlagt, kan jag tänka;
Men jag är på min vakt.

(Högt, till pagen:)

För in min faders änka!

(Pagen öppnar för den djupt sorgklädda Basilé, hvarefter han aflägsnar sig.)

FEMTE SCENEN.

CONSTANTIN. BASILÉ.

BASILÉ *(på tröskeln, afsides)*.

Nu ingen tvekan mer. Re'n böjd af nederlag,
Är ynglingen kanske för mina anbud svag.
Det gäller ett försök — att tappa eller vinna.
Mitt allra sista hopp att maktens sötma hinna!

CONSTANTIN.

Af mig hvad önskar ni?

BASILÉ.

Du hatar mig, jag vet.
Det slag, som drabbat mig, ej lärt dig skonsamhet.
Min höge makes son mig undflyr, kall och sluten.
Jag kommer hit ändock — ty kostbar är minuten.
Beständigt, stackars barn, i osundt grubbel sänkt,
Ditt eget hat af mitt besvaradt du dig tänkt.
Du rasar emot mig, förblindad i din villa.
Men jag vill visa dig, att du bedömt mig illa.

CONSTANTIN.

Ni vill . . .

BASILÉ.

Att hjältens son kan finna hjälp hos mig
Jag visa skall.

CONSTANTIN.

Men hur?

BASILÉ.

I det jag räddar dig!

CONSTANTIN.

Ni, rädda mig?

BASILÉ *(afsides)*.

Seså, här djärfhet är af nöden.
(högt)
Ser du då faran ej, som hotar dina öden?
Din obetänksamhet, förlusterna i fält
Din här med raseri och misstro vedergällt.
De slagna hundarne emot sin herre knorra,
Förrädare! så hör man allesamman morra.

CONSTANTIN.

Jag en förrädare!

BASILÉ.

Än värre. På sitt sätt
Ha händelserna gett beskyllningarna rätt.
Ett bud i denna stund har ned som blixten slagit:
I landet turken är och Balkan har han tagit.

CONSTANTIN *(med ett högt anskri).*

Ha!

BASILÉ.

Re'n från alla håll bekräftelse man fått.
Det är vid Etropol han Balkan omkringgått.
En hålväg nattetid, en opåaktad remna
Har varit nog att allt uti hans händer lämna.
Förfärligt! Fem, sex dar — och Viddin honom ser.
Det är en öppen stad och allt är slut för er.

CONSTANTIN.

Nej, icke än!

BASILÉ.

Er kung, nu hotad så beklagligt
Att mista land och tron — *din* tron, om allt gått
lagligt —
Vill i förtviflan slå ännu ett sista slag.
I morgon kommer han, ja kanske re'n i dag
Bland bergen att till strids besättningarna kalla.

CONSTANTIN *(rusande mot fonddörren).*

Till strids mot fienden! Till vapen alla, alla
I korsets män!

BASILÉ.

Var tyst! I öppet myteri
De lyda dig ej mer. Här är din makt förbi.

CONSTANTIN.

De våga!

(Buller utanför, som fortsättes under hela scenen.)

BASILÉ.

Constantin, hör du det vilda bruset?
Anklagelser och hot, som fylla hela huset?
På tröskeln biskopen knappt sätta skall sin fot,
Ett rop: förräderi! tar honom strax emot.

CONSTANTIN.

Förfärligt!

BASILÉ.

Hör och säg, om jag är ädelmodig!
Fastän du hatar mig, jag vill ändock förtro dig
Ett sätt att rädda dig i stund af fara full.
Det sker för Mikaels, min store makes skull.

CONSTANTIN.

Ni önskar rädda mig? Men hur? Hvad skall jag
göra?

BASILÉ.

Det verk, din fader drömt, skall du tilländaföra.

CONSTANTIN.

Jag?

BASILÉ.

Till Trajani port han kom i nattens stund
Att vänta Othorgul och sluta där förbund.

CONSTANTIN *(afsides)*.

Hvad hör jag?

BASILÉ.

Om han haft allenast litet mera
Af snabb beslutsamhet, han lefvat att regera
Som Viddins kung allt land emellan berg och flod,
I stället för att stå som liflös kopparstod.

CONSTANTIN *(afsides).*

O detta minnets sår!

BASILÉ.

Allt det han kunnat blifva,
Förstår du, Constantin — står i min makt att gifva.

CONSTANTIN *(afsides).*

O himmel nåderik!

BASILÉ.

De säga du förrådt . . .
En fras och intet mer. Uti din hand du fått
Att trygga landets fred och sällhet. Turkens seger
Är oafgjord, när han ditt citadell ej äger.
Med hemlig sändeman i går jag möte haft:
Fördraget öppet hålls och har ej mist sin kraft.
Sin blifvande vasall förlänar Storsultanen
Med kungavärdighet. Jag gömmer än firmanen.
En ändring ej behöfs. Sigillet sitter där —
Det är din fars, men *ditt* det ock tillika är.

(Hon rycker häftigt sultanens firman fram ur sin barm och håller den framför Constantins ögon.)

CONSTANTIN.

Gud, Brancomirs signet!

(Skri och buller utanför.)

BASILÉ.

Hör hoparne, som vråla!
Om Stefan komme nu, hur skulle de dig måla
Lik en som svek sin plikt mot krigshär och nation!
Men jag gör dig till kung — jag bjuder dig en tron.
Mer rådsnäll än din far, begagna raskt din lycka,
Låt turken slippa fram och dig med kronan smycka!
Hon, hvilken räddat dig i farans ögonblick
Och hittills oförtjänt ditt hat blott skörda fick,
Hon till belöning vill ej något mer begära
Än att med råd och dåd alltjämt få stå dig nära,
Att verka för ditt gagn som gäst i ditt palats
Och sitta vid din tron uppå en lägre plats,
Dig älska moderligt, ditt stöd och din väninna.
Du antar, Constantin?

CONSTANTIN.

Du afskyvärda kvinna!
Vid nedrighet som din står tanken nästan stel.
På nytt och emot mig försöka samma spel!
Den hemlighet jag ej står ut med att förtiga,
I synen slungar jag på dig, du skändeliga!

BASILÉ.

Hvad säger du?

CONSTANTIN.

Så hör, med svärd i hand jag var
Bredvid Trajani port allena med min far.

BASILÉ.

Du!

CONSTANTIN.

Och jag visste allt — allt hör du, afskyvärda!
Du lyckats Brancomir så djupt i brott förhärda,
Att fullt beredd han stod till svek emot sitt land;
Jag därför tog hans lif med denna högra hand.

BASILÉ.

Du själf — hans egen son!

CONSTANTIN.

Min faders blod jag gjutit,
Men du, du skulden bär för hvad jag skräckfullt brutit,
Och jag, att tiga dömd af ödets grymma spel,
Ej röja får ett brott, i hvilket han tog del.
Att för en eftervärld hans namn må fläckfritt finnas,
Skall du — o hvilket hån! — af straffet icke hinnas.
För jord och himmel ej jag får dig klaga an,
Men här berätta dig åtminstone jag kan
— Min enda bittra tröst i denna tvungna tystnad —
Att bubblan jag förstört, din lumpna ärelystnad,
Att nätet du lagt ut i samma olycksnatt
Slets sönder genom mig och fick ej rofvet fatt.
Ja, det var jag som lät ditt hopp i stycken springa!
Lik udden af en dolk jag i ditt bröst vill stinga
En saknad frätande, att evigt dröja kvar.
Din del i detta mord på dig jag vältat har;
Till en upprättelse mot hvarje lag du kränkte,
Det blod, som sköljt min hand, jag i din panna stänkte.

BASILÉ.

Tag dig i akt!

CONSTANTIN.

Jaså, med kronor spela boll
Det skulle smakat dig? Du är ett stoft, ett noll,
Och det tack vare mig. Sjunk att i dyn dig gömma!
Och nu till kamp och strid!

BASILÉ.

Men hämnden skall ej glömma.

(Fanfarer och tumult utanför. Fonddörren öppnas på vid gafvel och in träder hastigt Biskopen-Konungen, med den krönta mitran på hufvudet. Han bär ett harnesk öfver sin hvita skrud och håller i handen ett litet gyllne relikskrin fäst på spetsen af ett slags spira. Han åtföljes af några bojarer och med liar beväpnade bönder. Citadellets soldater tränga sig i oordning omkring konungen.)

SJÄTTE SCENEN.

BISKOPEN-KONUNGEN. CONSTANTIN. BASILÉ.
MILITZA. OUROSCH. LAZAR. ANNA.

CONSTANTIN.

Min kung!

SOLDATERNA.

Rättvisa!

LAZAR *(till konungen:)*

Ja, din hjälp vi ropa an!
Vi klaga inför dig på misstänkt höfvitsman!
Vår konung, gör oss rätt!

OUROSCH.

O rädda oss i nåder!
Han störtar oss.

LAZAR.

Förryckt det är han.

OUROSCH.

Han förråder.

LAZAR.

Vi voro segrare, då fadren för oss stred.
Ned med hans falske son!

OUROSCH.

Ned med den slagne, ned!

SOLDATERNA.

Ned med förrädarn!

BISKOPEN-KONUNGEN.

Tyst, upproriska soldater!
Hos mig ej något vinns med skri och vilda later.
Jag sökt dig, Constantin, på denna farans dag,
För fosterlandets väl vi slå ett sista slag.
Fastän du motgång rönt, ditt mod är fullt bepröfvadt.
Ej myteriets larm mig rubbat eller döfvat.
För orättvisorna jag sluter örat till;
Men jag ett allvarsord till skaran säga vill,
Att lyckan mången gång den tappraste kan svika,
Att, kristen och soldat, af mig du aktas lika,

Och att beskyllningen är harm och blygsel värd.
Jag af min vänskap dig offentligt ger en gärd:
Då jag, en andans man, hvars lopp är snart fullbordadt,
I denna nödens stund med vapen mig omgjordat
Till kamp för fosterland att leda korsets män.
Dig, Constantin, jag valt till närmste följesven
Att skydda min person och heliga reliker.
Ur folkets sinnen så, jag tänker, fruktan viker
Och ingen misstro mer på dig skall hvila tung.
Är du nu nöjd, min son?

Constantin *(kastar sig till hans fötter och kysser hans hand).*

Min vördnadsvärde kung!

Biskopen-Konungen *(till soldaterna:)*

Jag kan ursäkta er, som motgångar förblinda,
Men vid anklagelse kräfs först bevis, som binda.
Med lydnad följen nu en värdig chefs befäl!

Basilé.

Men jag anklagar, jag, och har bevis jämväl.

Biskopen-Konungen.

Ni min furstinna?

Constantin *(afsides).*

Gud!

Basilé.

Bevis du ville hafva,
Min biskop? Jag, som nyss i smärta fått begrafva

Min make Mikael, vårt lands begråtna vakt,
Förklarar högt härmed, att desse sanning sagt.
Se här — tag själf och läs beviset, som jag gifver!

(Hon lämnar konungen firmanen.)

CONSTANTIN *(afsides).*

Förfärligt!

BISKOPEN-KONUNGEN *(i det han genomögnar dokumentet).*

En firman . . . där kronan lofvad blifver
Åt den som Balkans pass för turken öppna vill.
Hvad ser jag? Store Gud! Ja — Brancomirs sigill!

FOLKHOPEN *(med harm och fasa).*

Ah!

BASILÉ.

Till medskyldighet försökte han mig draga.
Men jag mitt land har kärt. Må ni hans hufvud taga!

CONSTANTIN.

Eländiga!

BASILÉ.

Jag går att lefva för min sorg . . .

(Afsides.)

Men hämnad!

(Hon går under sorl af folkhopen.)

CONSTANTIN *(afsides).*

Får det ske, o Gud i himlens borg?
Din vrede drabbar tungt och mig i stoftet böjer.
Jag kan ej rädda mig, om ej min far jag röjer.

BISKOPEN-KONUNGEN.

Du ej försvarar dig?

CONSTANTIN (*afsides*).

Men huru, huru blott!

BISKOPEN-KONUNGEN.

Så tala! Rentvå dig från detta svarta brott!
Din tystnad fäller dig och såsom *skyldig* dömer.

CONSTANTIN (*afsides*).

Min faders brott och slut för människor jag gömmer.
Välkommen, död, till mig! Jag reds ditt möte ej.

BISKOPEN-KONUNGEN.

Jag spörjer sista gång, vill du ej svara?

CONSTANTIN.

Nej.

FOLKHOPEN.

Död åt förrädaren!

BISKOPEN-KONUNGEN (*håller dem tillbaka med en åtbörd*).

Hans skuld är klar som dagen,
Och falla inom kort hans hufvud skall för lagen.
Med en Ischariot han lika ansvar bär . . .
Grip honom!

(*Några soldater bemäktiga sig Constantin.*)

Tänkom nu på hvad oss närmast är!
För frihet, hem och tro till striden ordnen eder!
Som höfding finnes blott, att föra edra leder,

En präst med hvita hår — men Herrans hjälp gör
stark.
Framåt mot turkarne!

FOLKHOPEN *(med hänryckning).*

Vi följa vår monark!

(Biskopen-Konungen går, följd af hopen.)

CONSTANTIN *(afsides, under det man binder honom).*

Från lifvets börda, Gud, att ändtligen få domna
På förhand ville jag de värsta kval välkomna.
Du valde ett åt mig utaf förfärligt slag...

(Blickar rundt omkring sig.)

Af alla skydd och flydd, hur gräsligt!

(Militza, som i folkhopen har följt med det som tilldragit sig, nalkas nu till fången och knäböjer framför honom.)

MILITZA.

Här är jag.

FEMTE AKTEN.

En öppen plats i Viddin. Midt på scenen, något at vänster. Mikael Brancomirs staty på en hög piedestal. På höger sida, ingång till ett fängelse med en tung järnbeslagen port, upp till hvilken några trappsteg leda. I fonden staden, öfver hvilken höjer sig kupolen till en byzantisk basilika. Till höger och vänster utmynna gränder. Solnedgång.

FÖRSTA SCENEN.

MILITZA. OUROSCH. LAZAR. ANNA. FOLK.

Vid ridåns uppgång ser man Ourosch och Lazar, båda i krigsrustning. De hälsas med jubelrop af den omgifrande folkskaran. Militza, försänkt i sorg, sitter nedlutad mot fängselmuren. Två soldater posta framför ingången.

FOLKHOPEN.

Hell kungen! — Biskopen och helgonet tillika!

OUROSCH.

Hell vårt slavonska kors! Halfmånen måste vika.
Vårt dyra fosterland är frälst och lugnt på nytt
Och seger öfverallt. Osmanerna ha flytt.
Vårt blåa Balkanberg står fritt i snöig gloria,
Vårt bålverk och vårt skydd ännu en gång.

FOLKHOPEN.

Victoria!

LAZAR.

Och hvilken vann väl den? Guds präst med hvita hår.
Om kungen-biskopen förtäljs i tusen år,
I tusen år ännu skall sången honom fira.

OUROSCH.

Ni skulle honom sett, med helgonskrin och spira,
Hög på sin hvita häst, som tvenne präster ledt.

LAZAR.

Alltifrån soluppgång tills skymningen sig bredt,
Där det gick hetast till, han sågs bland korsets söner,
Med oförändradt lugn och alltid under böner.

OUROSCH.

Och hvar han lät sig se, bröts fiendernas mod.

LAZAR.

Muchiren Othorgul låg slagen i sitt blod,
Och hela hans armé i vild förvirring sprängdes,
De vapnen kastade, mot floden ned de trängdes
Och många drunknade, när bryggan brast i tu.

OUROSCH *(vändande sig till statyn)*.

Nå, krigare i brons, är du belåten nu?
Här ångar turkiskt blod, de forna älsklingsrätter,
Du gamle Brancomir!

LAZAR.

Fältslangor, falkonetter
Vi fått ett tjog — och tross, standarer, lägertält,
Och benen bruka än de flyende så snällt,
Som skulle i ett språng det fram till Mecka bära.

OUROSCH.

Vår helge biskop, hell!

FOLKHOPEN.

Vår konung vare ära!

ANNA *(till Ourosch)*.

Få snart vi honom se?

OUROSCH.

Förr'n dagen släckt sitt sken.

ANNA.

Hvad fröjd!

OUROSCH.

Tätt efter oss han följde allare'n.
Han nalkas i triumf och kommer hit på stunden.

LAZAR.

Och straffet verkställs då på Constantin, den hunden.
Som bödel ville jag hans kropp på korset slå!

ANNA *(visande mot fängelset)*.

Tyst — här är fängelset!

LAZAR.

Nå, och än sedan då?
Må gärna mina ord fram till den skurken hinna!
Ej misskund för en slik . . .

ANNA *(visande på den förtviflade Militza)*.

Nej, men för denna kvinna.

LAZAR (*igenkännande Militza*).

Hon!

ANNA.

I den brottslige, som världen öfverger,
Begränsad som hon är, hon blott en osäll ser.
Zigenerskan, som Gud och fosterland ej kände,
Hon älskar denne man, tar del i hans elände.
Hon fattar ej hvad skam förräderiet är,
Och under trenne dar, se'n han försmäktar här,
Alltjämt på samma vis hon framför porten sitter,
Liksom förstenad, stum, i smärta dödligt bitter.
Det mig i själen skär . . .

LAZAR.

Hon kan det gärna ha.

OUROSCH (*kommande från förgrunden, under gladt utrop*).

Rättnu är kungen här. Här kommer han!

FOLKHOPEN.

Hurra!

(*Fanfarer.*)

ANDRA SCENEN.

SAMMA PERSONER. BISKOPEN-KONUNGEN.
Han inträder, åtföljd af två diakoner och en bojar-eskort. Bakom honom soldater, män och kvinnor af folket.

BISKOPEN-KONUNGEN (*efter att med utsträckt hand hafva bjudit tystnad*).

Pris vare endast Gud! Om Balkans snöbeprydda
Och branta fjäll ännu oss värna och beskydda,

Om kristenheten än sin förmur äger kvar,
Är det den Högstes verk. Jag ingen andel har.
Guds ande sopat bort Osmanerna i striden,
Som stormen ofvanfrån en myggsvärm sommartiden.
Guds öga flammande i blixten af vårt svärd.
Mot väldig öfvermakt vardt segern så beskärd.
Vår kraft ej stort förslog, förutan Herrans glafven.
Sin svage tjänare, hvars fot står nära grafven,
Den Högstes starka hand iklädde vapenskrud.
Ej tomma bifallsrop! Men böjom oss för Gud!

(Han välsignar det knäböjande folket.)

Det är en sorglig plikt som mig ännu står åter,
Då ett förfärligt brott jag nu bestraffa låter,
Den afgrundslika plan han gömd i skölden bar,
En djupt förlorad son till sådan ädel far.

(Pekar på statyn.)

Så plågsamt ögonblick jag ej som konung pröfvat.
Jag Constantin haft kär. Mitt hjärta är bedröfvadt,
Att tänka huru han min tillit kom på skam
Och huru giftig frukt sprang ut af hjältestam.
Jag jämför — och därvid min tår på kinden droppar —
En varelse af smuts med kämpen där af koppar!
Att döma sådant brott af ett så ohördt slag,
På sätt som skrifvet står i rikets gamla lag,
De äldstes stora råd, bland hvilket jag för ordet,
Har redan tagit in sin plats kring domarbordet
Att straffa som sig bör hans högförräderi.
Men först ur fängelset må mannen hitförd bli.
Hans samvete ännu jag vill försöka röra.

(Några soldater inträda i fängelset till höger för att utföra konungens befallning.)

ANNA *(till Ourosch, bland folkhopen till vänster).*

Hur skall han straffas, far?

OUROSCH.

Det skola vi få höra.
Då domen läses upp. Det nämnes i dess slut.

(Constantin synes i porten till fängelset. Dof t mummel bland folkhopen.)

LAZAR *(i en grupp till vänster).*

Se där den nidingen!

OUROSCH *(i samma grupp).*

Missfoster!

LAZAR.

Spotta ut
På honom mitt förakt, jag vore just benägen.

(Militza som, alltsedan konungen nämnt Constantins namn, följt scenen med alla tecken af pinsam uppmärksamhet, släpar sig i detta ögonblick fram till fängelsets trappsteg.)

MILITZA *(betraktande Constantin).*

Så blek han är!

EN OFFICER *(till skyltvakterna, i det han pekar på Militza).*

Nå fort! Hon sitter där i vägen.
(Till Militza:)
Här är ej plats för dig! Upp med dig nu och gå!
Månn' hon är riktigt klok?

MILITZA *(föres undan af soldaterna).*

Att skåda honom så!

(Hon knuffas in i folkhopen, där hon försvinner.)

TREDJE SCENEN.

CONSTANTIN. DE FÖRRA, *utom Militza.*

BISKOPEN-KONUNGEN (*pekar på statyn*).

Olycklige, hvems drag har denna bild bevarat?

CONSTANTIN (*afsides*).

Ack!

BISKOPEN-KONUNGEN.

Se'n i tio år han detta land försvarat
Och gjort det segerrikt och fruktansvärdt igen,
Han föll — och i sin död han räddade oss än.
Till tacksamhet vi rest en stod åt denne hjälte
Af byten, som han vann, kanoner som vi smälte.
Här står han. Vågar du att lyfta dit din blick,
Du, som med bördens rätt, hans plats att fylla fick,
Och ställdes under skygd utaf hans hjälteära?
Här man anklagar dig — bevisen vittne bära —
För hemlig afsikt hyst att sälja detta land,
Så många gånger frälst utaf din faders hand.
Som präst, jag känner väl den syndfullhet, som låder
Vid människornas barn, — men den sitt land förråder,
Sitt hem, sin fosterjord och sina fäders graf,
Hos den det mänskliga fullkomligt gått i kvaf.
Hans namn med fasa nämns, till Judas värdig broder.
En onaturlig son, som drar sin vackra moder
Till öppet salutorg, att skymfligt utställd bli
För lystna ögons rad och såld i slafveri.
För detta brott, hvars skam ett världshaf ej kan tvätta,
Du son af Mikael, du träder inför rätta.

Din skuld är klar — och dock, din uppsyn låg och skum,
Ej visar ångerns spår ens här, på detta rum.
Så tala då! Bekänn! För domaren berätta
Hur detta kunnat ske. — Sök samvetsbördan lätta!
Din faders stränga bild ser ner på dig med hot.
Hans åtbörd fordra tycks: säg sanningen — gör bot!
Se, dina gärningar hans minnesmärke hölja
Med smuts — åtminstone må ångerns tår det skölja!
Som en försoning, säg hur brottet till dig kom,
Din fader och din kung bönfalla dig därom!

CONSTANTIN *(afsides)*.

Lik denna bild af brons du vare ock, mitt hjärta,
Att öfver läpparne ej går ett ord af smärta.
Min far, med tålamod mitt kors jag bära vill
Och ej till mord på dig bli skyldig en gång till.
Din ära lefver än. Ett ord — och den är fallen.
Men jag skall vara stum — skall tiga som metallen.

BISKOPEN-KONUNGEN.

Du vill ej tala då, olycklige. Nå, godt!
Jag går att finna ut ett straff för dina brott.
Det höga rådet re'n förbidar mig i salen.
Inför din faders bild dröj här vid piedestalen,
Och må hans ärestod, där hög den reser sig,
Med all sin centnertyngd till jorden trycka dig!

(Biskopen-Konungen går åtföljd af sin eskort. Soldater drifva folkhopen tillbaka i gränderna, hvilkas mynningar de bevaka. Constantin stannar ensam kvar på den plats som lämnats tom omkring statyn.)

FJÄRDE SCENEN.

CONSTANTIN *(ensam, vändande sig till statyn).*

Nåväl, du bronsgestalt! Hvad kan du önska mera?
Din gärnings sådd bär frukt. Så gläd dig, triumfera!
Din son, som skuldlös själf din börda på sig tog,
För att han göt ditt blod — säg, är han straffad nog?
Din lott jämförd med min, o fader, nu beskåda:
Din ära och min skam, hur oförtjänta båda!
Vanära var du värd — jag gör dig ren som snö;
Din domare blir fälld, din bödel måste dö.
Två gånger rättvisan uti oss båda kränkes.
Säg, om ej snart för dig, du spöke, ro mig skänkes?
Var nöjd, du kopparman. Mitt kött bereds ett slut
Så hela helvetet kan höja glädjetjut.
Mitt hjärta, sakta dig — hör upp med syndig klagan,
Guds vägar skönjer jag och böjer mig för agan.
Jag gjutit mänskoblod — jag tvangs att göra så,
Men ack, det var min fars — och detta sonas må.
Förräderiets väg i samma natt vi trådde:
Sitt land förrådde han — naturen jag förrådde.
Med fläcklöst domarsvärd jag mot hans handling stridt,
Men ve! jag tog det lif, som upphof var till mitt.
Det är min skyldighet hans ära nu bevaka,
Med rätta för ett lif jag gifver ett tillbaka.
Vi äro kvitt. Ditt brott jag tvättat i ditt blod,
Din ära jag sköljt ren i mina ådrors flod.
Hvi dröjer bödelns järn? Må det mig snarligt hinna
Och brottets skugga så uti min graf försvinna!

Då har ditt monument, af segerbyten stöpt,
De gamla bragders glans omsider återköpt.
Se'n ingen lyfta kan på det förflutnas slöja,
Skall hjältebilden trygg mot stjärnorna sig höja.

FEMTE SCENEN.

CONSTANTIN. BISKOPEN-KONUNGEN. OUROSCH.
LAZAR. ANNA. FOLK. *Sedan* MILITZA.

OUROSCH *(i förgrunden).*

Nu kommer kungen.

(Folkhopen inströmmar från sidorna.)

LAZAR *(ropar till Ourosch i folkvimlet).*

Kom — här hör och ser man godt.

OUROSCH.

Nu blir omsider kändt, hvad straff som han har fått.

LAZAR.

Och vi få se hans blod.

OUROSCH.

Och se hans hufvud falla.

(Biskopen-Konungen inträder åter, följd af sin svit.)

CONSTANTIN.

Välkommen, milda död! Jag slipper längre kalla.
Min själ är fullt beredd. Hur sällt jag slumrar in!
O död, jag tackar dig!

BISKOPEN-KONUNGEN.

Hör domen, Constantin!
De äldstes höga rad med alla röster fäller
Dig skyldig till ditt brott. Men då här visa gäller
Hur oss förbrytelsen med namnlös afsky fyllt.
Syns dödsstraff allt för mildt för hvad du har för-
skyllt.
För den sitt fosterland, sin moder velat sälja,
Ett straff, så oerhördt som brottet själf, vi välja.
Du döms att lefva.

CONSTANTIN (*afsides*).

Hvad?

(*Långt och högljudt mummel.*)

LAZAR.

Nej, marter och schavott!

OUROSCH.

Hans blod begära vi.

LAZAR.

Ja, döden, döden blott!

FOLKHOPEN.

Ja, döden!

BISKOPEN-KONUNGEN.

Tystnad, folk! — Förbrytarns lif vi spara.
Men så att marterdöd välgärning skulle vara.
På lifstid vid det block i kedjor slås han skall,
Där fadern reser sig, odödlig i metall.

För honom finns ej nåd som skall hans fjättrar
lossa
Och hvem som går förbi, må uslingen förkrossa
Med hvarje smutsig skymf — men ej med hugg och
slag,
Att icke med hans lif förkorta kvalens dag.
Han lefve, att sin skam till sista dräggen tömma!

CONSTANTIN.

O skräck!

BISKOPEN-KONUNGEN.

Är det ej mer, än att från lifvet döma?
Och gillen I den dom, som edra äldste gett?

FOLKHOPEN.

Ja!

LAZAR.

Må hans lif bli långt!

OUROSCH.

Och rätt är det som skett.

ANNA.

Den arme! Det är mer än på schavotten lida.

CONSTANTIN.

O Gud, att lefva så!

BISKOPEN-KONUNGEN.

Vid monumentets sida
Nu smiden honom fast.

(Soldater bemäktiga sig Constantin och fastkedja honom vid statyns sockel.)

För lifstiden det är.
Förrädare sitt straff må framgent skada där.

OUROSCH *(framträder ur hopen)*.

Ja, må han i sitt kval ej se en hoppets strale,
Smidd vid sin faders stod, för sonen skammens pale.

CONSTANTIN *(afsides)*.

Min far! Med rätta han bort vara hit försatt.

LAZAR *(framträdande)*.

Vid bronsen bunden här, han lefve dag och natt,
Liksom ett svampigt sår i ekens sida gjutet!

CONSTANTIN *(afsides)*.

O Herre, gif mig kraft att härda ut till slutet,
Och när jag svikta vill, o stöd mig med din arm!

LAZAR *(till konungen)*.

Min kung, gif folket lof att släppa lös sin harm!
Han lefver, så du vill — men må han afskyn tåla!
Låt oss åtminstone få höra monstret vråla,
Och måtte en och hvar i ordning här gå fram,
Som framgent alla dar, och slunga till hans skam
Bespottelse och skymf uti hans fräcka panna!

MILITZA *(framskyndar ur hopen och kastar sig i Constantins armar).*

En som har honom kär, skall vid hans sida stanna.

CONSTANTIN.

Militza!

MILITZA *(till folket).*

Plågare och bödlar, kommen så!
Att skymfen taga mot, vi skola vara två.

LAZAR.

Ryck henne ur hans famn!

BISKOPEN-KONUNGEN.

Ej ännu. Vet du, kvinna,
Att all barmhärtighet för denne bör försvinna?
Vid tanken på hans brott, hvart hjärta ryser än.
Du, som tar hans försvar, hvem är du?

MILITZA.

Kärleken!
Till trots för dig, du hop, som hatar och som ryter,
För sig han har den makt, som lagens styrka bryter.

LAZAR.

Dräp henne!

(Biskopen hejdar med en åtbörd de ursinniga.)

MILITZA.

Kärleken — hör det, du grymma folk! —
Är honom trogen än och är hans oskulds tolk.

CONSTANTIN *(kysser henne på pannan).*

Jag älskad är — hur ljuft!

MILITZA.

Blott för att kval det bringar,
Er blodtörst spar hans lif — jag löser bojans ringar.

BISKOPEN-KONUNGEN.

Hvad menar hon?

MILITZA *(till Constantin, i det hon drager ur barmen den dolk han gifvit henne).*

Den dolk, du gaf mig, fri dig gör.

(Hon nedstöter honom.)

Jag älskar dig!

CONSTANTIN.

Haf tack — — Ha, ändtligen! — — Jag dör.

(Dör.)

(Anskri af folkhopen.)

MILITZA.

Jag vet ej hvart du går, du käre — men jag följer.

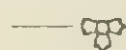
(Hon dödar sig.)

LAZAR.

Så undgår han sitt straff!

BISKOPEN-KONUNGEN *(sakta).*

En gåta här sig döljer.
När döden skyddande sin förlåt kring dem drar,
Ve bedje Gud om nåd för detta arma par.

INNEHÅLL.

Goethe, Visor och Dikter

Goethe, Ballader

Sju engelska dikter

Béranger, Tio sånger

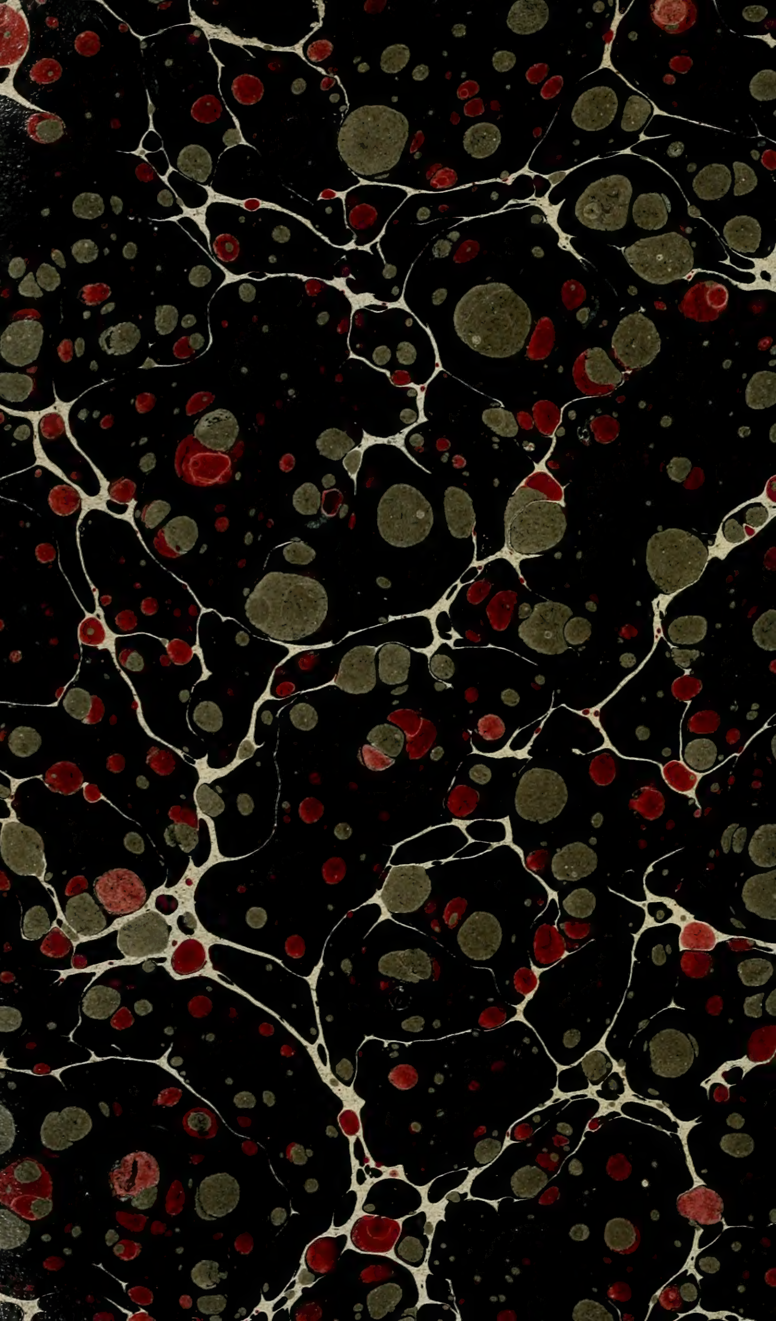
Sully Prudhomme, Fyra dikter

François Coppée

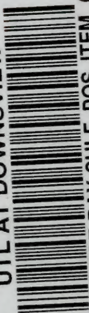

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

brief
PTB
0041770
v.5

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 02 05 02 014 5